การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ

โดย
นางสาวกัญญ์วรา ศรีณรงค์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ

โดย

นางสาวกัญญ์วรา ศรีณรงค์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A STUDY OF RESIDENT'S SATISFACTION ON PHYSICAL ENVIRONMENT AND INFRASTRUCTURE PROVISIONS FOR THE LOW-INCOME GROUP IN THE NHA'S PUBLIC HOUSING PROJECTS, PHITSANULOK CITY

By

Kanvara Srinarong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING

Department of Urban Design and Planning

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ ” เสนอโดย นางสาวกัญญ์วรา ศรีณรงค์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์รื่น

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สินีนาถ ศุกลรัตนเมธี)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพักตรา สุทธสุภา)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์รื่น)

...../...../.....

52058302 : สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
คำสำคัญ : ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน บ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก

กัญญ์วรา ศรีณรงค์ : การศึกษาความพึงพอใจของผู้อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ: รศ. สิทธิพร ภิรมย์รื่น . 185 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและแนวคิดการวางผังชุมชนย่อยและทัศนคติของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติในด้านต่าง ๆ และการให้บริการ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นทั้งภายนอกและภายในชุมชนที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยของชุมชนที่น่าอยู่และยั่งยืน

การวิจัยนี้ได้เลือกพื้นที่วิจัยโครงการบ้านเอื้ออาทรที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมายในปี พ.ศ. 2551 โดยเลือกโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ และโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 100 ครัวเรือนจาก 3 พื้นที่วิจัยในระหว่างวันที่ 14 - 20 กุมภาพันธ์ 2554 สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้กำหนดระดับค่าคะแนนความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยไว้ 5 ระดับ คือพอใจมากเท่ากับ 5 คะแนน และไม่พอใจเท่ากับ 1 คะแนน

ผลการวิจัยพบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่วิจัย โดยรวมกล่าวได้ว่าผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจและทัศนคติโดยเฉลี่ยตั้งแต่มากไปหาน้อย สรุประดับค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1. สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน ด้านการวางผังกลุ่มอาคารมีความพึงพอใจปานกลาง (3.541) ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชนมีความพึงพอใจปานกลาง (3.060) และ ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนมีความพึงพอใจน้อย (2.822) 2. สาธาณูปโภคภายในชุมชนมีความพึงพอใจมาก (3.896) สาธารณูปการภายในชุมชนมีความพึงพอใจน้อย (1.971) 3. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนต้องการเพิ่มเติมมีความต้องการมาก (4.048) โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. ที่พักคอยรถรับจ้าง (4.400) 2. ที่รวมขยะภายในชุมชน (4.370) 3. ตู้ ATM (4.120) 4. จักรยานยนต์รับจ้าง (4.080) และ 5. โทรศัพท์สาธารณะ (3.270) ตามลำดับ และ 4. สาธารณูปโภค และสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตร ให้ความสำคัญมาก (4.024) ได้แก่ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ ระบบขนส่งสาธารณะ และการเชื่อมต่อโครงข่ายถนน ข้อเสนอ แนะสำหรับการวางผังชุมชน ได้แก่ การเลือกตำแหน่งที่ตั้งควรเชื่อมโยงกับศูนย์กลางของเมือง ส่งเสริมการใช้พื้นที่อย่างผสมผสาน และสร้างความมีชีวิตชีวา สนับสนุนใช้การสัญจรโดยการเดินเท้า และรถจักรยานเป็นหลัก ให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติที่ดีต่อชุมชน และมีความปลอดภัยในการอยู่อาศัย

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ.....

52058302 : MAJOR : URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING
KEY WORD : SATISFACTION OF RESIDENTS , PHYSICAL ENVIRONMENT
INFRASTRUCTURE PROVISIONS , NHA'S PUBLIC HOUSING PROJECTS ,
PHITSANULOK CITY
KANVARA SRINARONG : A STUDY OF RESIDENT 'S SATISFACTION ON PHYSICAL ENVIRONMENT AND INFRASTRUCTURE PROVISIONS FOR THE LOW-INCOME GROUP IN THE NHA'S PUBLIC HOUSING PROJECTS, PHITSANULOK CITY ADVISORS : ASSOC PROF.SITTHIPORN PIROMRUEN.185.pp

The Objective of this research was to study the principles and concepts of sub-community planning as well as the residents' perceptions of the physical environment in Public Housing Projects in Phisanulok Province of National Housing Authority, and providing the necessary infrastructure services both inside and outside community for their livable and sustainable.

The completed three Public Housing Projects in 2008 were selected to be the research areas consisting: 1) Public Housing Project in Plai Chumpol District, 2) Public Housing for government officials and employees in the Royal Thai Air Force, and 3) Public Housing Project in Beng Pra II District with the aims to study and compare physical environment. The researcher used questionnaire for collecting data from 100 households of the three research areas during 14-20 February 2011. Moreover, the residents' satisfaction was the research criteria for analyzing the levels of satisfaction of the five levels by defining level 5 was most satisfaction equaling to 5 points and 1 point was unsatisfactory.

The research finding has been found that mostly residents in the three research areas were satisfied with good attitudes and the average was from high to low. In addition, the analysis could be summarized from the average score of satisfaction as following: 1. General environment in community 2. Infrastructure in community and 3. Infrastructure and utility outside community

Regarding the general environment in community, the satisfactions of the layout of building (3.541) and its environment (3.060) were moderate whereas the satisfaction of recreation in their community was low (2.822). In terms of infrastructure, the satisfaction was high (3.896) while the satisfaction of utility was low (1.971). However, the demand of infrastructure and utility of the residents was high (4.048) by arranging from most to less which were: (1) Shelter for waiting vehicles (4.400), (2) Garbage collection within community (4.370), ATM machine (4.120), Motorcycle carrier (4.080), and (5) Public telephone (3.270) respectively. And for infrastructure and utility outside community within 5 kilometers, they gave more important on it and the satisfaction was 4.024, such as the project location, transportation, public transportation system, and the link of network road projects that was easy to transport.

The recommendations for community planning were to select the location for linking to the city center, and to integrate the use of space together with to create the cheerfulness in the area. Furthermore, community people should pay significant roles on the realization of community belonging by promoting bicycle or walking as a main transportation as well as to create positive attitudes towards their community and safety in their living.

Department of Urban Design Planning Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011
Student's signature .....
Independent Study Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษารายวิชาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จลุล่วงไปได้ เนื่องมาจากคำแนะนำ และคำปรึกษาจากรองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์รื่น อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพจน์ สุขเกษม ประธานสาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมือง และสภาพแวดล้อม อาจารย์ดร.สินีนาถ ศุกลรัตนเมธี ประธานกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพักตรา สุทธสุภา กรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย บุญวาศ อาจารย์ดร.ธนะ จีระพิวัฒน์ ที่ได้ให้คำปรึกษา และให้ความคิดเห็นต่างๆ อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ยังขอขอบคุณผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองเมืองพิษณุโลก และการเคหะแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ได้ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตอบแบบสอบถาม และอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน เจ้าหน้าที่ทุกท่านทั้งจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย ที่อนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกให้เป็นอย่างดี ขอบคุณมิตรภาพ และน้ำใจของเพื่อนๆ พี่ น้องทุกท่าน ที่มีความตั้งใจในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มาด้วยกัน

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษาและประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญภาพ ..... ญ

สารบัญตาราง ..... ฏ

บทที่

1 บทนำ 1

ความสำคัญของเรื่องที่จะวิจัย 1

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4

ขอบเขตของการวิจัย 5

กระบวนการวิจัย 6

วิธีการวิจัย 8

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย 9

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย 9

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย 10

การนำเสนอผลการวิจัย 10

2 การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 11

แนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับชุมชนย่อย (Neighborhood Concept) 11

แนวคิดชุมชนเมืองยุคใหม่ (New Urbanism) 15

แนวคิดเมืองกระชับ (Compact City) 15

แนวคิดชุมชนเมืองกลุ่มย่อยซึ่งเชื่อมโยงด้วยระบบขนส่งมวลชน (Transit Oriented Development หรือ TOD) 16

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและความต้องการที่อยู่อาศัย 18

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย 19

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ 22

แนวคิดในการออกแบบโครงการบ้านเอื้ออาทร 24

บทที่ หน้า

กรณีศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัย 27
สรุป 33
3 การออกแบบการวิจัย 35
การกำหนดกรอบทฤษฎีการวิจัย 35
การออกแบบกระบวนการวิจัย 36
วิธีการวิจัย 39
การเลือกพื้นที่ดำเนินการวิจัย 40
การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย 42
การออกแบบสอบถาม 47
การวิเคราะห์แบบสอบถาม 48
การวิเคราะห์ข้อมูล 50
สรุป 50
4 สภาพพื้นที่โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก 52
โครงการบ้านเอื้ออาทรส่วนภูมิภาคในพื้นที่เมืองพิษณุโลก 52
โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล 54
สภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน 61
โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ 62
สภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน 70
โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 72
สภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน 80
สรุป 81
5 การดำเนินการวิจัย 83
การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม 83
ลักษณะที่ตั้งและสภาพทั่วไปของพื้นที่วิจัย 86
การวิเคราะห์แบบสอบถาม 89
โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล 89

บทที่ หน้า
โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ..... 102
โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2..... 116
ผลการวิเคราะห์..... 129
สรุป..... 133
6 สรุปผลการวิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 135
สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัย..... 135
การอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย..... 155
ข้อเสนอแนะสำหรับการวางผังชุมชน..... 160
สรุป..... 162
7 บทสรุป..... 165
สรุปสาระสำคัญของการวิจัย..... 165
ข้อบกพร่องในการวิจัย..... 172
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยขั้นต่อไป..... 173
บรรณานุกรม..... 174
ภาคผนวก..... 177
ประวัติผู้วิจัย..... 185

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขนาดที่เหมาะสมของชุมชนด้วยระยะการเดินทางมีหน่วยเป็นเมตร ระยะทางการใช้รถมีหน่วยเป็นนาที	12
2	แนวคิด Neighborhood Concept ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในสหรัฐอเมริกา	13
3	แนวคิด Neighborhood Concept มีขนาดไม่เกินระยะการเดินเท้า รัศมี 400 เมตร	13
4	แนวคิด Transit-Oriented Development	17
5	รูปแบบอาคารชุดพักอาศัยสูง 5 ชั้น ขนาด 24 ตารางเมตร	25
6	รูปแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น	26
7	รูปแบบบ้านแฝด 2 ชั้น	26
8	รูปแบบบ้านแถว 2 ชั้น	27
9	ลักษณะการวางตำแหน่งอาคารรอบพื้นที่ส่วนกลาง	31
10	รูปแบบการวางผังชุมชนละแวกบ้านสามารถจัดในรูปแบบที่เชื่อมต่อกัน	31
11	ตัวอย่างของสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะขนาดเล็กในแต่ละ sub-neighborhoods ภายในชุมชน	32
12	แนวคิดรูปแบบที่อยู่อาศัยเค้าโครงประกอบด้วยลำดับชั้นของพื้นที่สาธารณะ กึ่งพื้นที่สาธารณะส่วนบุคคล	32
13	การแบ่งกลุ่มและการสุ่มตัวอย่างที่มีระยะห่างจากกลุ่มตัวอย่าง	46
14	โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก 8 โครงการ	53
15	ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	55
16	ผังโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	55
17	ถนนสายหลักบริเวณตอนต้นโครงการ	57
18	ถนนสายรองภายในโครงการ	58
19	ศูนย์ชุมชน สวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นในปัจจุบัน	60
20	การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย	62
21	การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยและการดัดแปลงแก้ไขรั้ว	62
22	ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	64

ภาพที่		หน้า
23	ผังโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ.....	64
24	ถนนสายหลักบริเวณตอนต้นโครงการ.....	66
25	ถนนสายรองภายในโครงการ	67
26	พื้นที่เว้นว่างของชุมชนบริเวณตอนต้นโครงการ.....	67
27	ศูนย์ชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ..	70
28	การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย	71
29	การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าเดิมและดัดแปลงรั้วบ้านและประตูบ้าน	72
30	การต่อเติมพื้นที่ใช้สอยเพิ่มเติมและต่อเติมใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าเดิม (กำลังต่อเติม)	72
31	ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	74
32	ผังโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	74
33	ถนนสายหลักบริเวณตอนต้นโครงการ.....	76
34	ถนนสายรองบริเวณตอนต้นโครงการ.....	77
35	ถนนสายย่อยภายในโครงการ	77
36	ศูนย์ชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	80
37	การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย	81

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก	41
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ.....	44
3	จำนวนตามการสุ่มที่มีระยะห่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3 กลุ่มพื้นที่วิจัย.	45
4	การใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	56
5	ขนาดถนนและทางเท้าโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	57
6	ขนาดพื้นที่สวนสาธารณะและที่ว่างภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร พลายชุมพล.....	60
7	การใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้าง ทหารอากาศ	65
8	ขนาดถนนและทางเท้าโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้าง ทหารอากาศ	66
9	ขนาดพื้นที่สวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร สำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	69
10	การใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2.....	75
11	ขนาดถนนและทางเท้าโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	76
12	ขนาดพื้นที่สวนสาธารณะและที่ว่างภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร บึงพระ 2.....	79
13	การกำหนดวันและเวลาในการลงพื้นที่เพื่อแจกและเก็บแบบสอบถาม	84
13	การกำหนดวันและเวลาในการลงพื้นที่เพื่อแจกและเก็บแบบสอบถาม (ต่อ).....	85
14	จำนวนกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย3กลุ่มพื้นที่วิจัยที่เก็บ แบบสอบถามได้จริง.....	86
15	เพศ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	89
16	อายุ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	90
17	สิทธิ์ในที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	90
18	กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	91

ตารางที่		หน้า
19	สมาชิกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	91
20	ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	91
20	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยกลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล(ต่อ)	92
21	อาชีพ กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	92
22	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	93
23	เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	93
23	เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล (ต่อ)	94
24	เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	94
25	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	95
26	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	96
27	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	97
28	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	98
29	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.....	99
30	ความต้องการเพิ่มเติมของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	100
31	ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลในรัศมี 5 กิโลเมตร	101
32	เพศ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	102
33	อายุ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	103

ตารางที่ หน้า

34 สิทธิ์ในที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ 103

35 กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ..... 104

36 สมาชิกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ..... 104

37 ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ 105

38 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ..... 105

39 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ..... 106

40 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ..... 106

40 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ (ต่อ)..... 107

41 เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ..... 108

42 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ.... 108

42 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการลูกจ้างทหารอากาศ (ต่อ)… 109

43 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ.... 110

44 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ.... 111

45 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ.... 112

ตารางที่		หน้า
46	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	113
47	ความต้องการเพิ่มเติมของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	114
48	ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศในรัศมี 5 กิโลเมตร	115
48	ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศในรัศมี 5 กิโลเมตร (ต่อ)	116
49	เพศ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	116
50	อายุ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	117
51	สิทธิ์ในที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	117
52	กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	118
53	สมาชิกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	118
54	ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	119
55	อาชีพ กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	119
56	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ2	120
57	เหตุผลที่อยู่อาศัยเลือกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	120
58	เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	121
59	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	122
60	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	123

ตารางที่		หน้า
61	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2.....	124
62	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2.....	125
63	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2.....	126
64	ความต้องการเพิ่มเติมของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ที่ต้องการเพิ่มเติม	127
65	ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการ บ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ในรัศมี 5 กิโลเมตร.....	128 135
66	เพศ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร	136
67	ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร	137
68	กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร	
69	จำนวนสมาชิกที่อยู่อาศัยในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างในโครงการ บ้านเอื้ออาทร	137
70	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทร	138
71	อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร	138
72	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการ บ้านเอื้ออาทร	139
73	เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการ บ้านเอื้ออาทร	140
74	เหตุผลที่เลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยใน โครงการบ้านเอื้ออาทร	141
75	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทร	142
76	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทร	144

ตารางที่		หน้า
77	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร.....	145
77	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร(ต่อ).....	146
78	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร.....	147
78	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร(ต่อ).....	148
79	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร.....	149
79	ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร(ต่อ).....	150
80	ความต้องการเพิ่มเติมของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร	151
81	วิธีการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร.....	152
82	ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร	153
83	ระยะเวลาที่ใช้เดินทางของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร.	155
84	ความพึงพอใจ ความต้องการเพิ่มเติม และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยทั้ง 3 พื้นที่วิจัย.....	155
84	ความพึงพอใจ ความต้องการเพิ่มเติม และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยทั้ง 3 พื้นที่วิจัย(ต่อ)	156

บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญของเรื่องที่จะวิจัย

การพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มรายได้ ไม่ว่าจะเป็นโครงการของรัฐ หรือภาคเอกชนเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เนื่องจากที่อยู่อาศัยเป็นพื้นฐานของความต้องการมนุษย์ด้านความมั่นคงและความปลอดภัย ดังนั้นความมั่นคงในการอยู่อาศัยของประชาชนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิต การมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน ในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพร้อมด้วยระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็นในระดับราคาที่ผู้อยู่อาศัยสามารถรับภาระได้นั้น จะเอื้อประโยชน์ให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

ด้วยเหตุที่รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย จึงมอบให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงการคลัง ร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในพ.ศ.2546 ได้มอบหมายให้การเคหะแห่งชาติจัดสร้างที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน “โครงการบ้านเอื้ออาทร” จึงเป็นโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามนโยบายของรัฐบาลจัดสร้างที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน สำหรับประชาชนผู้ที่มีรายได้น้อย ข้าราชการชั้นผู้น้อยและพนักงานหน่วยงานของรัฐ โดยกลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่มีระดับรายได้ครัวเรือนละไม่เกิน 15,000 บาท/เดือน (ระดับรายได้ปี พ.ศ.2546) เพื่อให้ได้เช่าซื้อที่อยู่อาศัยของตนเองในราคาที่สามารถรับภาระได้จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยที่แล้วเสร็จทั้งสิ้นจำนวน 601,727 หน่วย ได้กำหนดเป้าหมายการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรเป็น 6 ระยะ ภายในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2546-2551)วงเงินลงทุนรวมทั้งสิ้น 273,209,125 ล้านบาท ค่าก่อสร้างหน่วยละ 470,000 บาท รัฐบาลอุดหนุนต้นทุนค่าพัฒนาสาธารณูปโภคหน่วยละ 80,000 บาท และค่าก่อสร้างสาธารณูปการหน่วยละ 80,000 บาท ราคาขายแก่ประชาชนหน่วยละ 390,000บาท

การเคหะแห่งชาติ มีแนวคิดและนโยบายในการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร คือ ความเป็นชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน กล่าวคือมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย โดยการสร้างที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานมีแนวคิดในการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรความสอดคล้องกับ

หลักการและทิศทางของการพัฒนาเมืองคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้การออกแบบซึ่งคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพที่เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมรวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมที่เอื้อต่อการช่วยเหลือตนเองทางเศรษฐกิจได้ สร้างชุมชนที่มีคุณภาพโดยประกอบด้วยที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพร้อมด้วยระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็น โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในการบริหารและพัฒนาชุมชนของตนเองและเสริมสร้างจิตสำนึกการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร (กองประชาสัมพันธ์ การเคหะแห่งชาติ 2547)

เป้าหมายในการดำเนินงาน ครอบคลุมพื้นที่ในเขตเมืองทั่วประเทศโดยแบ่งออกเป็น

1. เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 421,209 หน่วย (ร้อยละ 70)

2. เขตเมืองหลักและเมืองรองในส่วนภูมิภาค จำนวน 180,518 หน่วย (ร้อยละ 30)

ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2550 การเคหะแห่งชาติได้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอทบทวนและปรับกรอบเป้าหมายจำนวนหน่วยของโครงการบ้านเอื้ออาทรให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยปรับลดจำนวนหน่วยการก่อสร้างลงเหลือ 300,504 หน่วย (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2550) และต่อมาปรับลดจำนวนหน่วยก่อสร้างลงเหลือ 281,556 หน่วย (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2552)

การดำเนินงานตามนโยบายด้านที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรของภาคเหนือตอนล่างนั้น จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ และมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นจุดเชื่อมโยงชุมชนเมืองที่สำคัญต่างๆในภูมิภาคเข้ากับศูนย์กลาง ส่งผลต่อการกระจายความเป็นเมืองออกไปยังพื้นที่ชนบท เกิดชุมชนเมืองขนาดเล็กขึ้นและกระจายตัวอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกันเมืองขนาดใหญ่และขนาดกลางโดยทั่วไปที่มีความแออัดและขยายตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในกรุงเทพมหานครและเมืองหลักในภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลกมีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก ประชาชนยังต้องการที่อยู่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่มีโครงการที่อยู่อาศัยรองรับไม่เพียงพอ การเคหะแห่งชาติจึงได้จัดเตรียมโครงการบ้านเอื้ออาทรรวมทั้งสิ้น 8 โครงการ ได้แก่

1. โครงการบ้านเอื้ออาทรหัวรอ ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว และบ้านแฝด 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 21-24 ตารางวา จำนวน 499 หน่วย

2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 24 ตารางวา จำนวน 244 หน่วย

3. โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นขนาดที่ดินประมาณ 21-24 ตารางวา จำนวน 232 หน่วย

4. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 22.75 ตารางวา จำนวน 399 หน่วย

5. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 3 ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 22.75 ตารางวา จำนวน 260 หน่วย

6. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 21-24 ตารางวา จำนวน 630 หน่วย

7. โครงการบ้านเอื้ออาทรสมอแข 1 ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นขนาดที่ดินประมาณ 21-24 ตารางวา จำนวน 363 หน่วย

8. โครงการบ้านเอื้ออาทรสมอแข 2 ลักษณะโครงการเป็นบ้านแถว 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 22.75 ตารางวา จำนวน 543 หน่วย

ผลการดำเนินงานในระยะแรกปรากฏโครงการที่ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ พร้อมมีผู้เข้าอยู่อาศัย จำนวน 5 โครงการ คือลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 5 ส่วนอีก 3 โครงการคือลำดับที่ 6 ถึง ลำดับที่ 8 ถูกยกเลิกสัญญา

เนื่องจากการดำเนินการก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาในการเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการ การวางผังชุมชนขาดความกลมกลืนกันระหว่างชุมชนที่เกิดก่อนและเกิดหลัง ไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน รวมไปถึงความไม่เหมาะสมและเพียงพอของการจัดหาและจัดให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ประเภทต่างๆที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อม สำหรับการอยู่อาศัยและการดำรงชีวิต การก่อสร้างโครงการชุมชนที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทร ในแต่ละโครงการจึงมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันทั้งที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ใกล้กัน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมของโครงการ อาจจะทำให้การออกแบบและวางผังชุมชนเพื่อการอยู่อาศัยมีข้อบกพร่องทำให้เกิดปัญหาในระยะยาวกับผู้ที่จะเข้ามาอยู่อาศัยในโครงการ

ดังนั้นจึงสมควรจะมีการศึกษาเรื่องความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ของผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร การเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการ การจัดหาและให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ประเภทต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อม สำหรับการอยู่อาศัยและการดำรงชีวิต

ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับโครงการที่เกิดปัญหาเช่นเดียวกัน ให้มีประสิทธิผลสูงสุด และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะมาตรฐานในการจัดทำโครงการที่อยู่อาศัยในอนาคต โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไขต่างๆในการออกแบบวางผังสำหรับที่อยู่อาศัย เพื่อการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในภาพรวมของประเทศให้เกิดเป็นชุมชนที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็น สำหรับการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ทฤษฎี และ แนวคิด เกี่ยวกับการวางผังชุมชนย่อย (neighborhood concept planning and design)

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ ด้านการเลือกตำแหน่งและทำเลที่ตั้งโครงการ การวางผังโครงการ การจัดหาและให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นทั้งภายในและภายนอกชุมชน

3. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยของชุมชนผู้ที่มีรายได้น้อยที่น่าอยู่และยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ขอบเขตทางด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อหาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยโครงการบ้านเอื้ออาทร อันประกอบด้วย

1. การศึกษาทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการวางผังและออกแบบชุมชนย่อย (neighborhood concept) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัย และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

2. การศึกษานโยบายดำเนินการโครงการบ้านเอื้ออาทร ของการเคหะแห่งชาติ ด้านการกำหนดที่ตั้ง การจัดหาและให้บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

3. การศึกษาถึงความเหมาะสมของทำเลที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก สำหรับการเป็นที่อยู่อาศัย ทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การคมนาคมขนส่ง การขนส่งมวลชน และการเข้าถึงสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จำเป็นของเมืองที่อยู่ภายนอกโครงการ ผลกระทบของโครงการต่อการพัฒนาระดับเมือง และการพัฒนาระดับชุมชน

4. การศึกษาถึงความพึงพอใจของการจัดหาและให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็นภายในโครงการบ้านเอื้ออาทร และความต้องการของผู้อยู่อาศัย เฉพาะโครงการที่มีผู้เข้าอยู่อาศัยแล้ว

5. การศึกษาเหมาะสมด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สำหรับการเป็นที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ของการวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร

ขอบเขตทางด้านพื้นที่

ขอบเขตของการวิจัยด้านพื้นที่ โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก มีขอบเขตการวิจัยอยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก (ตามขอบเขตผังเมืองรวม สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองพิษณุโลก) ครอบคลุมพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งมีทั้งหมด 8 แห่ง โดยพิจารณาเลือกโครงการบ้านเอื้ออาทรที่อยู่ในตำแหน่งหลักๆ ที่มีความสำคัญทางด้านที่ตั้ง โดยมีองค์ประกอบทางด้านการเข้าถึงที่สะดวกและมีความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางของเมืองพิษณุโลก และเป็นพื้นที่ที่กำลังมีการขยายตัว มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเมืองตามผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก รวมทั้งยังต้องมีจำนวนผู้เข้าอยู่อาศัยจริงโดยประมาณร้อยละ 90 ได้แก่

1. โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ที่ถนนสิงหวัฒน์ ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น จำนวน 232 หน่วย ขนาดแปลงที่ดิน 21.00 ตารางวา (6.00x14.00 เมตร) พื้นที่โครงการทั้งหมด 24 ไร่ ความหนาแน่น 9.68 หน่วย/ไร่ มีผู้อยู่อาศัยอยู่จำนวนทั้งสิ้น 232 ครอบครัว

2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1063 ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ลักษณะ

โครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น จำนวน 244 หน่วย ขนาดแปลงที่ดิน 24.00 ตารางวา (6.00x16.00 เมตร) พื้นที่โครงการทั้งหมด 25-0-85.7 ไร่ ความหนาแน่น 9.67หน่วย /ไร่ มีผู้อยู่อาศัยอยู่จำนวนทั้งสิ้น 220 ครอบครัว

3. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12(สายเลี่ยงเมือง)ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น จำนวน 399 หน่วย ขนาดแปลงที่ดิน 22.75 ตารางวา (6.50x14.00 เมตร)พื้นที่โครงการทั้งหมด 39.00 ไร่ ความหนาแน่น 10.23 หน่วย/ไร่ มีผู้อยู่อาศัยอยู่จำนวนทั้งสิ้น 360 ครอบครัว

กระบวนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหัวข้อเรื่องและกำหนดชื่อเรื่อง จากองค์ความรู้ ประสบการณ์และความสนใจเป็นพิเศษของผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำโครงร่างงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและประมวลข้อมูล ศึกษาทฤษฎีแนวคิด หลักการทบทวน เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบงานวิจัยโดยแบ่งขั้นตอนการออกแบบการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ๆ คือ

1. การกำหนดขอบเขตพื้นที่วิจัยโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก โดยใช้เกณฑ์การให้บริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยโครงการบ้านเอื้ออาทร การใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนงานพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ของการเคหะแห่งชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย และเพื่อสามารถกำหนดปัญหาการวิจัยในด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยของเมืองได้

2. การกำหนดกรอบงานวิจัยและการออกแบบการวิจัยเพื่อเป็นกรอบในการรวบรวมข้อมูลทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรและคำนิยามที่จะต้องการในการวิจัยและเป็นกรอบในการกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยรวมทั้งกำหนดเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่

2.1 โครงการบ้านเอื้ออาทรในชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้งหมดจำนวน 8 โครงการ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่วิจัยที่ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และมีผู้เข้าอยู่อาศัยจากจำนวนหน่วยพัก

อาศัยจริงทั้งหมด 812 ครัวเรือน หรือประมาณร้อยละ 90 ของจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยจำนวน 3 โครงการ

2.2 กลุ่มคนในชุมชน ได้แก่ ชาวชุมชนที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรที่ผู้วิจัยทำการวิจัยทั้ง 3 พื้นที่ ซึ่งการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะเป็นการเลือกตัวอย่างแบบ การสุ่มตัวอย่าง ตามหลักความน่าจะเป็น (probability sampling) เพื่อเป็นตัวแทน (representatives) ของครัวเรือนที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่

ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินการวิจัย

1. การจัดเตรียมและสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เพื่อการเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัย

2. ปฏิบัติการลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจภาคสนาม สังเกตสถานการณ์และพฤติกรรมด้วยสายตา พร้อมทั้งจดบันทึก

3. ศึกษาข้อมูลรายละเอียดทำเลที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ จำนวนหน่วย สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในและภายนอกชุมชน โดยการสำรวจถ่ายภาพ สอบถาม สังเกตและจดบันทึกข้อมูล

4. การทดสอบแบบสอบถาม

5. การแจกแบบสอบถามและดำเนินการสัมภาษณ์

6. การรวบรวมผล จัดระบบหมวดหมู่และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม และจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์อภิปรายผลและเสนอแนะ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม การแจกแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มกับตัวแทนชุมชนทั้ง 3 พื้นที่วิจัยทั้งหมด หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ อภิปรายผลและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อวางผังที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนเมือง

ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย และจัดทำข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2. เขียนรายงานการวิจัย

3. การเผยแพร่สู่สาธารณะต่อชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ได้รับทราบ

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ วิธีการที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 การศึกษาแผนงานและโครงการโดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารทางด้านการพัฒนาเมือง การวางแผนชุมชนเมืองและที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ และในส่วนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางผังชุมชนย่อย รวบรวมเอกสารจากห้องสมุดของการเคหะแห่งชาติ ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยนเรศวร รวมไปถึงเอกสารประกอบการบรรยายของผู้เชี่ยวชาญทางด้านผังเมือง และข้อมูลจากเว็บไซต์ที่มีการเผยแพร่งานวิจัย และทฤษฎีการออกแบบวางผังเมือง เช่นการวางผังและออกแบบชุมชนย่อย (Neighborhood Concept) เป็นต้น

1.2 การเก็บข้อมูลรายละเอียดโครงการในด้านตำแหน่งที่ตั้งโครงการ การวางผังชุมชน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำแหน่งที่ตั้งสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ สภาพกายภาพของชุมชน และบริเวณใกล้เคียงโดยรอบโดยใช้วิธีการสำรวจภาคสนาม

1.3 การสำรวจความพึงพอใจ และความต้องการของผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร โดยใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของประชากรทั้ง 3 พื้นที่วิจัย โดยใช้สถิติในการเปรียบเทียบความแตกต่างที่เชื่อมโยงทฤษฎี โดยใช้ค่าทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 การวิเคราะห์ทางสถิติ ประมวลผลโดยเชื่อมโยงการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (SPSS for Window 12.0) โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.05 โดยใช้สถิติด้วยการหาคะแนนค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน (standard deviation : S.D) เพื่อวิเคราะห์ถึงความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อม และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เน้นเฉพาะความพึงพอใจ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของผู้ที่อยู่อาศัย ที่มีต่อการวางผัง และสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่วิจัย ทั้งนี้ได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ก่อนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติอยู่ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขแนวทางการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร (TOR) ซึ่งไม่เหมือนกับโครงการเพื่ออยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น โครงการบ้านมั่นคง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การซ่อมแซมที่อยู่อาศัยหรือจัดสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ในลักษณะหนึ่งตำบลหนึ่งบ้านสวัสดิการ หรือบ้านสวัสดิการข้าราชการ โครงการรัฐประชาธานี โดยกระทรวงมหาดไทย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้ล่าสุดถึง วันที่ 31 ตุลาคม 2553 เป็นแหล่งข้อมูลในโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

โครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง บริการสาธารณะที่มีความจำเป็นต่อการมีชีวิตที่มีคุณภาพที่ดีของมนุษย์ และเป็นบริการที่มนุษย์เพียงคนเดียวไม่สามารถตอบสนองได้ด้วยตนเอง เนื่องจากบริการดังกล่าวต้องการองค์ประกอบหรือทักษะเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและ/หรือต้องการการลงทุนเป็นจำนวนมาก

สาธารณูปโภค หมายถึง โครงสร้างพื้นฐานที่ให้บริการในลักษณะที่เป็นเส้นทางในแนวยาว โดยปกติจะยึดเอาโครงสร้างพื้นฐานการจราจรเป็นหลัก เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น

สาธารณูปการ หมายถึง โครงสร้างพื้นฐานที่ให้บริการในลักษณะที่เป็นศูนย์กลางและมีขอบเขตการให้บริการเป็นรัศมี เช่น สถานที่ราชการ โรงเรียน วัด เป็นต้น

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของมนุษย์ เป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีทำให้มีความสุข สามารถสร้างความสุขใหม่ ๆ ให้เกิดเพิ่มขึ้นได้เรื่อย ๆ

ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นสิ่งเร้าต่อความรู้สึกของมนุษย์ให้เกิดการรับรู้ และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์และมีความสุข

โครงการบ้านเอื้ออาทร หมายถึง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้ทั่วไปดำเนินการ โดยการเคหะแห่งชาติ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ซึ่งประกอบด้วยระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และองค์ประกอบชุมชน ตามมาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติได้กำหนดไว้

ผู้มีรายได้น้อย หมายถึง ผู้มีรายได้ต่อครัวเรือนไม่เกินเดือนละ 15,000 บาท (ณ ปี พ.ศ. 2546-2547) หรือไม่เกิน 17,500 บาท (ณ ปี พ.ศ.2548) หรือไม่เกิน 22,000 บาท (ณ ปี พ.ศ.2549)

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทฤษฎี และ แนวคิด เกี่ยวกับการวางผังชุมชนย่อย (neighborhood concept planning and design)

2. ทัศนคติของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ ในด้านต่าง ๆ เช่น การเลือกตำแหน่งและทำเลที่ตั้งโครงการ การวางผัง การจัดหาและให้บริการโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นทั้งภายนอกและภายในชุมชน

3. สภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยของชุมชนผู้มีรายได้น้อยที่น่าอยู่และยั่งยืนในประเทศไทย

การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ สรุปผลการศึกษาตามรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัยอันประกอบด้วยข้อมูลรายละเอียด พร้อมด้วยรูปภาพ ภาพประกอบสัญลักษณ์ แผนที่ประกอบการบรรยาย

บทที่ 2

การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เป็นการศึกษาถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการวางผังชุมชนที่อยู่อาศัย ความพึงพอใจของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยจะทำการศึกษาแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ การพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับชุมชนย่อย (Neighborhood Concept) ชุมชนเมืองยุคใหม่ (New Urbanism) เมืองกระชับ (Compact City) ชุมชนเมืองกลุ่มย่อยซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบขนส่งมวลชน (Transit Oriented Development หรือ TOD) นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยและความต้องการที่อยู่อาศัย ความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย การออกแบบโครงการบ้านเอื้ออาทร รวมทั้งกรณีศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัย

แนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับชุมชนย่อย (Neighborhood Concept)

แนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยด้วยระบบชุมชนละแวกบ้าน (Gallion 1983 : 224,226) ได้กล่าวถึงแนวคิดกระบวนทัศน์การออกแบบ ที่เสนอโดยแคลเรนซ์ เพอรี่ (Clarence Perry) ในปี ค.ศ.1329 แนวคิดแบบหน่วยชุมชนเป็นแนวคิดที่พัฒนาต่อจากอุทยานนคร (Garden City) โดยเนื้อหาของหน่วยชุมชนว่าที่อยู่อาศัยที่น่าอยู่ สะดวกสบาย และให้ความสำคัญแก่ความรู้สึกเป็นชุมชน (sense of neighborhood) ว่าจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน มุ่งเน้นการระบุขนาดของชุมชนให้มีความสัมพันธ์กับจำนวนประชากรและระบบสาธารณูปโภค เพื่อใช้ในการสร้างหรือวางระบบผังเมือง ควรมีองค์ประกอบและลักษณะดังนี้

1. หนึ่งหน่วยชุมชนควรมีขนาดประมาณ 160 เอเคอร์ หรือ 405 ไร่ รัศมีไม่เกิน 400 เมตร ประชากรหน่วยละไม่ต่ำกว่า 5,000 คน เพื่อให้จัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการได้คุ้มค่า นอกจากนั้นชุมชนควรมีศูนย์กลางของชุมชน มีระบบถนนที่สัมพันธ์กับความหนาแน่นของ

การอยู่อาศัย และกิจกรรมทางสังคม โดยระบุให้มีการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด มีระยะการเดินทางระหว่างจุดต่างๆที่ต้องพึ่งพารถยนต์ให้น้อยที่สุด โดยภายในชุมชนควรใช้ระบบการสัญจร โดยการเดินและรถจักรยานเป็นหลัก (กำธร กุลชล 2545)

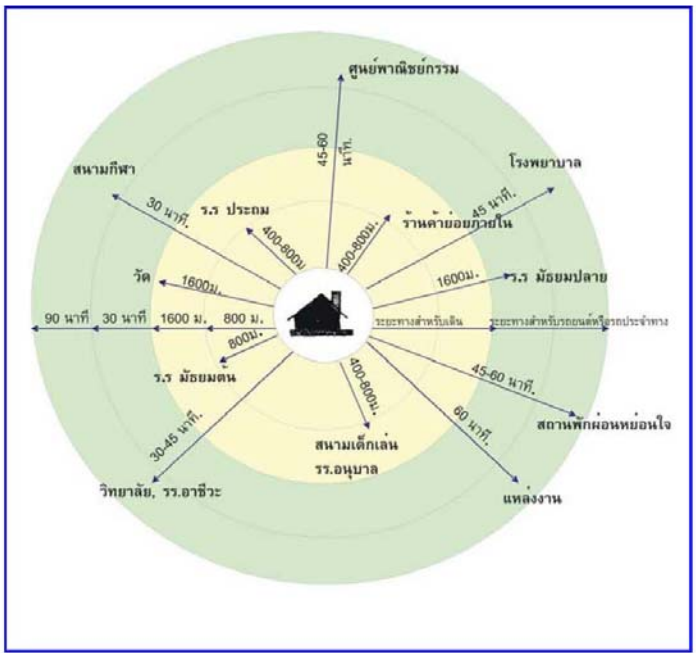

ภาพที่ 1 ขนาดที่เหมาะสมของชุมชนด้วยระยะการเดินทางมีหน่วยเป็นเมตร
ระยะทางการใช้รถมีหน่วยเป็นนาที
ที่มา: ปรับปรุงจาก Gallion, Arthur B. and Eisner, Simon. The Urban Pattern : City Planning and Design (4th ed.). New York: Van Nostrand Reinhold ,1983.

2. แนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยด้วยระบบชุมชนละแวกบ้าน (Neighborhood Concept) นี้ให้ความสำคัญแก่ความรู้สึกความเป็นชุมชน (sense of neighborhood) โดยเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนซึ่งเป็นหน่วยพื้นที่ที่เล็กที่สุดของเมือง Perry เห็นว่าเด็กๆเป็นเครื่องมือในการสร้างความความสัมพันธ์ในชุมชนละแวกบ้านได้ดี เขาคิดว่าการที่เด็กๆเดินไปโรงเรียนและมีผู้ปกครองไปส่งนั้น จะเป็นโอกาสที่ทำให้คนในชุมชนได้รู้จักกัน และ พ่อ-แม่ ทุกคนย่อมต้องการโรงเรียนและชุมชนที่ดีที่สุดสำหรับลูกๆของตน ความต้องการเหล่านี้ Perry จึงถือว่า “ โรงเรียนประถมเป็นศูนย์กลางของชุมชน” (กำธร กุลชล 2545)

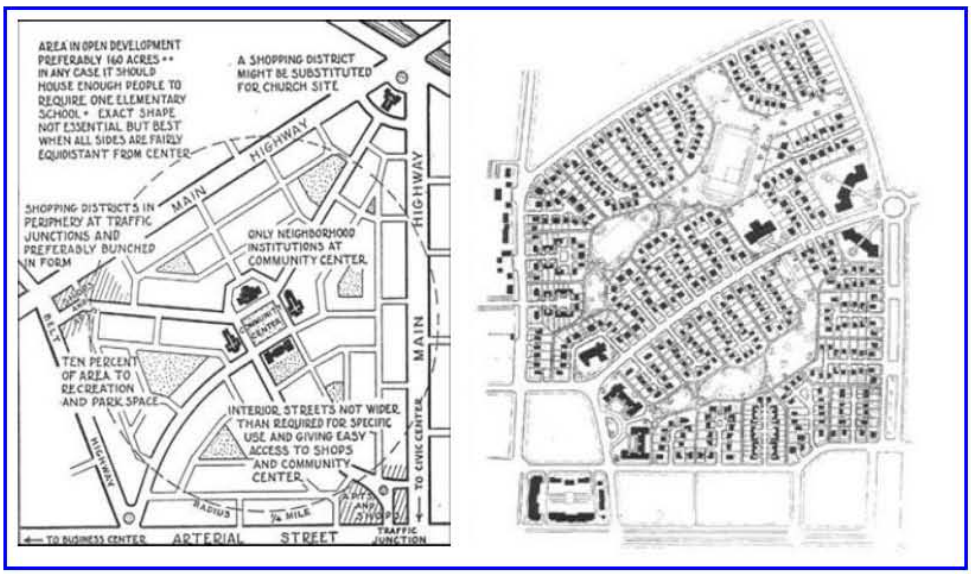

ภาพที่ 2 แนวคิด Neighborhood Concept ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในสหรัฐอเมริกา

ที่มา: Gallion, Arthur B. and Eisner, Simon. The Urban Pattern : City Planning and Design (4th ed.). New York: Van Nostrand Reinhold ,1983.

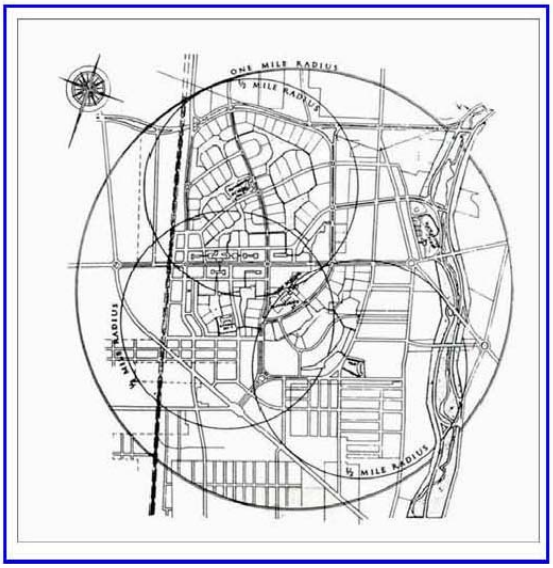

ภาพที่ 3 แนวคิด Neighborhood Concept มีขนาดไม่เกินระยะการเดินเท้า รัศมี 400 เมตร

ที่มา: Gallion, Arthur B. and Eisner, Simon. The Urban Pattern : City Planning and Design (4th ed.). New York: Van Nostrand Reinhold ,1983.

3. การแบ่งเมืองออกเป็นชุมชนย่อย (neighborhood unit) ซึ่งในแต่ละชุมชนต่างก็มี sub-center ที่มีโรงเรียน ร้านค้า ที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นศูนย์กลางชุมชน (ส่วนหนึ่งขององค์ประกอบเมืองทางด้านสาธารณะ) มีถนนล้อมรอบเป็นขอบเขตของ unit โดยรัศมีของการให้บริการด้านสาธารณะต่างๆ จากจุดศูนย์กลางประมาณ 0.8 -1.0 กิโลเมตร (หรือ 1/2 ไมล์)เป็นการกระจายความเจริญจากชุมชนหลัก ออกไปสู่ส่วนต่างๆของเมือง เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการทางด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ศูนย์กลางชุมชนควรมีโรงเรียนประถม ห้องสมุดสาธารณะ การบริการทางด้านสังคมต่างๆ เช่น สนามเด็กเล่น ซึ่งในแต่ละหน่วยควรมีประชากร ประมาณ 5,000 คน เพื่อให้สัมพันธ์กับบริการด้านสังคม คือ โรงเรียน ย่านที่อยู่อาศัยใน neighborhood unit จัดเป็น housing ข้อดีของทฤษฎีนี้ คือให้ผลดีทางด้านสังคมของชาวเมืองเพราะโรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน ทำให้มีการพบปะระหว่างครอบครัวต่างๆ สะดวกสบายในการเดินเพราะเป็นชุมชนขนาดเล็ก ต่อไปเมื่อประชากรมากขึ้นก็ต้องไปสร้าง neighborhood ขึ้นมาใหม่โดยแต่ละ unit ถือเป็น sub-unit ใหญ่ The Neighborhood Concept เป็นแนวคิดที่เป็นธรรมชาติ สำหรับชุมชนในประเทศไทย เช่น วัดและโรงเรียนจะเป็นศูนย์กลางทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา

จากแนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับชุมชน (Neighborhood Concept) สรุปได้ว่าความสอดคล้องและการจัดที่อยู่อาศัยให้สัมพันธ์กับระบบชุมชน (Neighborhood Concept) ต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ มากกว่าการจัดที่อยู่อาศัยความหนาแน่นแบบต่างๆ ซึ่งต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆดังนี้

1. จัดลำดับความสำคัญของถนนด้วยโครงข่ายเส้นทางคมนาคม และเส้นทางจักรยานเพื่อชุมชนย่อยที่เด่นชัดออกเป็นย่านต่างๆและจัดให้มีทางเดินเท้าที่สะดวกในการเข้าถึงโรงเรียน ศูนย์กลางพาณิชยกรรม และสวนสาธารณะเพื่อเน้นความเป็นย่าน ควรจะตั้งอยู่บริเวณกลางชุมชน ซึ่งจะเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับสวนสาธารณะหรือต่อเนื่องกับส่วนประกอบชุมชนอื่นๆ เช่น วัด ห้องสมุดหรือศูนย์ชุมชน ที่ตั้งอยู่ในระยะที่สามารถเดินทางไปถึงอย่างสะดวกสบาย

2. ประชากรในชุมชนต้องมีจำนวนมากพอที่จะมีความต้องการ เพื่อให้โรงเรียนประถมอยู่ได้ตามทฤษฎีของ Perry เท่ากับประมาณ 5,000 คน ขนาดพื้นที่ของชุมชนถูกกำหนดโดยระยะทางที่เด็กจะสามารถเดินไปถึงโรงเรียนได้ คือ ไม่เกิน 0.8-1.0 กิโลเมตร (หรือ 1/2 ไมล์)

3. การออกแบบระบบถนนภายในชุมชนต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความเงียบสงบในชุมชน จึงต้องมีปริมาณรถยนต์ให้น้อยที่สุด สร้างบรรยากาศในการอยู่อาศัยที่ดีและปลอดภัย

และควรแยกระบบทางเดินออกจากรถยนต์ โดยใช้ระบบถนนปลายตัน (cul-de-sac) ที่ผังจราจรมีลักษณะไม่ดูแข็งกระด้างและควรแยกทางเดินออกจากระบบรถยนต์

4. ถนนสายประธานและถนนที่รถวิ่งผ่านต้องไม่ผ่านกลางชุมชนที่อยู่อาศัย ควรเป็นขอบเขตของชุมชนหน่วยชุมชนละแวกบ้าน นอกจากจะมีโรงเรียนประถมแล้วยังต้องมีองค์ประกอบที่เป็นส่วนบริการชุมชนที่ครบถ้วนทั้งย่านการค้า โรงเรียนในระดับต่าง ๆ สนามเด็กเล่น วัด ที่ตั้งอยู่ในระยะที่สามารถเดินทางไปถึงอย่างสะดวกสบาย

แนวคิดชุมชนเมืองยุคใหม่ (The New Urbanism)

แนวคิดชุมชนเมืองยุคใหม่ (Duany 1994) เป็นกระบวนทัศน์หนึ่งของการออกแบบชุมชนเมืองที่แสวงหาแนวคิดใหม่ๆ ในด้านรูปทรงของเมืองและการพัฒนาเมืองเป็นแนวคิดสำคัญที่มีการเคลื่อนไหวในสหรัฐ เกิดขึ้นในปี ค.ศ.1993 เพื่อแก้ปัญหาการกระจัดกระจายของเมือง (urban sprawl) ปัญหาความเสื่อมโทรมใจกลางเมือง ตัวอย่างของแนวคิดนี้ ได้แก่ ชุมชนเมืองกลุ่มย่อยซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบขนส่งมวลชน (Transit Oriented Development หรือ TOD) และหน่วยชุม ชนประเพณี (Traditional Neighbourhood Development หรือ TND) ซึ่งมีหลักการคล้ายกับ Compact City ในความพยายามที่จะทำให้เกิดการประหยัดพลังงานด้วยระบบต่างๆ ที่เบ็ดเสร็จในตัวและพึ่งพาตนเองได้ และจัดวางตำแหน่งสาธารณูปการโดยได้หาวิธีกำจัดหรือบำบัดของเสียและพัฒนาระบบปรับอากาศโดยไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร ลดการเดินทางด้วยวิธีต่างๆ เช่น ระยะการเดินเท้าที่สะดวก โครงข่ายถนนที่ชัดเจน ระบบคมนาคมสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดินแบบผสมมีความสมดุลทางกิจกรรม ที่อยู่อาศัยและที่ทำงานใกล้กันเน้ความสำคัญ ของพื้นที่สาธารณะ และในบางเมืองมีการออกแบบสไตล์ Neo-Tradition เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงถึงบรรยากาศที่ดีของละแวกบ้านที่เคยเป็นอดีต เพื่อสร้างความรู้สึกของตำแหน่งแห่งที่(sense of place) และทำให้เกิดภาพของชุมชนที่สงบสุขสอดคล้องกับทัศนคติของผู้คนอเมริกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

แนวคิดเมืองกระชับ (Compact City)

แนวคิดเมืองกระชับ (Lang 1994 : 144) ได้รับการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ ในปี ค.ศ.1996 และ ค.ศ.2000 โดยคณะนัก วิชาการจากมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดบรูกส์ (Oxford Brookes University)ประเทศอังกฤษคือแนวความคิดที่มีความมุ่งหมาย สู่ความยั่งยืน ต้องการตอบโต้การขยายตัวของเมืองอย่างเกินขนาดหรือเมืองกระจายตัว (urban sprawl) กำหนดขอบ

เขตของเมืองให้กระชับสมดุลกับประชากรภายในพื้นที่เมือง และควบคุมไม่ให้เมืองกระจายตัวจนเกินขอบเขต แนวคิดเมืองกระชับนี้เป็นการค้นหาทางออกของการออกแบบชุมชนเมืองที่จะตอบรับกับแนวคิดการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง เน้นการสร้างความกระชับลดการกระจายตัวโดยใช้การพัฒนาในทางสูงบริเวณใจกลางเมือง เพื่อประหยัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและให้เพิ่มคุณค่าที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุด ทำให้สามารถรักษาและฟื้นฟูธรรมชาติรอบเมืองมุ่งเน้นการประหยัดพลังงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด สนับสนุนระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวลดลงทั้งระยะทางและปริมาณ ส่งเสริมการใช้พื้นที่อย่างผสมผสาน และสร้างความมีชีวิตชีวา สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยปฏิสัมพันธ์ที่มากขึ้น แหล่งงานที่สมดุลกับที่อยู่อาศัย การเข้าถึงระบบบริการพื้นฐาน รวมทั้งต้องมีโครงข่ายถนนที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเดินเท้าที่สะดวก ปัญหาของแนวคิดเมืองกระชับนี้ คือการทำลายย่านเก่าที่มีคุณค่าใจกลางเมืองเพื่อการพัฒนาที่หนาแน่นขึ้นปัญหาความแออัด สภาพแวดล้อมและมลภาวะใจกลางเมืองจะรุนแรงขึ้น การจราจรจะหนาแน่นขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาทัศนคติการไม่ยอมรับเนื่องมาจากอิทธิพลของอุทยานนคร (Garden City)

แนวความคิดชุมชนเมืองยุคใหม่ (The New Urbanism) และแนวคิดเมืองกระชับ (Compact City) แนวความคิดทั้งสองนี้ เป็นกระบวนทัศน์หนึ่งของการออกแบบชุมชนเมืองที่พยายามแสวงหาแนวคิดใหม่ๆ ในด้านรูปทรงของเมืองและการพัฒนาเมือง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนเมืองในบางด้าน และประหยัดพลังงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนการทำให้เป็นเมืองน่าอยู่ตามแนวความคิดทั้งสองนี้ต้องการเสริมสร้างความเป็นชุมชนให้แข็งแรงขึ้น สร้าง sense of place ให้กับเมือง เพิ่มพื้นที่เปิดโล่งและฟื้นฟูธรรมชาติในบริเวณ และสร้างสรรค์เอกลักษณ์ของเมือง และเพิ่มโอกาสปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้กับคนในชุมชนเมือง สร้างโอกาสให้คนในชุมชนได้รู้จักกันเป็นการสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนอีกด้วย

แนวคิดชุมชนเมืองกลุ่มย่อยซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบขนส่งมวลชน (Transit Oriented Development **หรือ** TOD)

แนวความคิดการพัฒนาจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร (Lang 1994 : 144) เป็นแนวความคิดของ Peter Calthorpe สถาปนิกและนักผังเมืองชาวอเมริกันมีชื่อเรียกว่า TOD เริ่มต้นในปี ค.ศ. 1993 โดยพยายามให้ความสำคัญของการเดินทางการใช้รถจักยานและการใช้ระบบขนส่งสาธารณะเป็นหลักในการเดินทางเป็นแนวทางของการพัฒนาชุมชนในเมืองที่สนับสนุนการพัฒนา

พื้นที่บริเวณจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรของระบบขนส่งสาธารณะให้มีการใช้ประโยชน์อย่างผสมผสานและสามารถเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยใช้การเดินทาง แนวความคิดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรวบรวมการเดินทางภายในชุมชนเมืองจนถึงระดับเมืองโดยทั่วไป TOD จะมีศูนย์การพัฒนาอยู่ที่บริเวณสถานีระบบขนส่งมวลชน แนวความคิดนี้ส่งผลที่สำคัญต่อรูปทรงเมืองที่ดี ได้แก่ ความหนาแน่นประโยชน์ใช้สอยอย่างผสมผสานรวมไปถึงการมีขนาดของชุมชนเมืองที่เหมาะสมการมีระบบโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการสัญจร และการเชื่อมโยงของบริเวณต่าง ๆ ในชุมชนเมือง

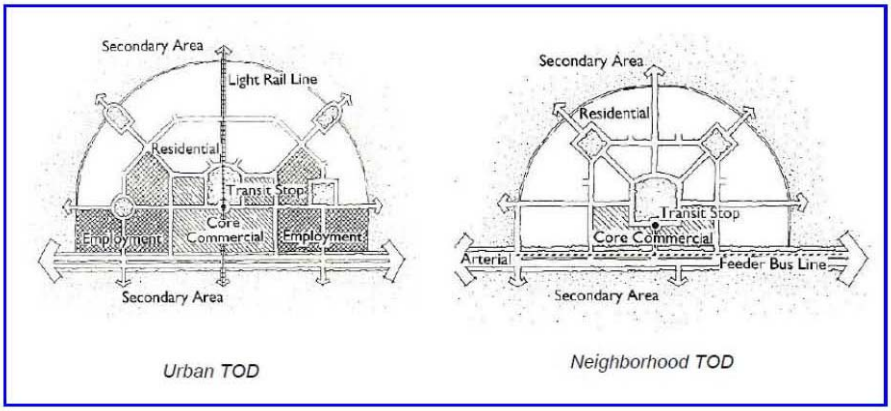

ภาพที่ 4 แนวคิด Transit – Oriented Development

ที่มา: Lang, Jon. Urban Design : The American Experience. New York : Van Nostrand Reinhold , 1994.

แนวความคิดนี้ คือบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์ใช้สอยอย่างผสมผสานมีระยะรัศมีประมาณ 0.60 -1.00 กิโลเมตร โดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่บริเวณที่เป็นสถานีระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ นอกจากนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างเช่น บริเวณย่านพาณิชยกรรม ที่อยู่อาศัย การค้าขายย่อย บริเวณสำนักงาน พื้นที่เปิดโล่ง และสถานที่สาธารณะ ซึ่งสามารถเดินทางเท้าได้ทั่วถึงในพื้นที่ รวมไปถึงความสะดวกสบายของผู้อยู่อาศัย และผู้ที่ทำงานในพื้นที่สามารถเดินทางได้โดยระบบขนส่งสาธารณะ การเดินทางโดยรถจักรยานรวมไปถึงรถยนต์ นอกจากนี้ TOD เกิดขึ้นจากการพัฒนาบริเวณที่อยู่อาศัยที่ใกล้สถานที่ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ หรือบริเวณรอบๆ สถานที่ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะซึ่งภายในบริเวณอาจจะมีเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แตกต่าง

กัน แนวความคิดนี้พยายามสนับสนุนให้ประชาชนได้อาศัยอยู่ในบริเวณจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร ซึ่งแนวทางการพัฒนาบริเวณนี้จะส่งผลกระทบโดยตรงในการสัญจรในเขตชุมชนเมืองผลที่ตามมาก็คือ ประชาชน จะใช้รถยนต์ส่วนตัวลดลง เนื่องจากการใช้ระบบขนส่งมวลชนมีความสะดวกสบายกว่า ดังนั้นการพัฒนาตามแนวความคิดนี้จึงเป็นแนวความคิดที่สำคัญหลักของเมืองประหยัดพลังงาน การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างผสมผสานของTOD นั้นมีลักษณะเป็นไปตามแนวราบให้ระยะเวลาการเดินทางประมาณ 5-10 นาที หรือรัศมีประมาณ 400 เมตร ขนาดที่เหมาะสมของการพัฒนาพื้นที่บริเวณ TOD จะพัฒนาบริเวณที่เป็นพื้นที่ใหม่ ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณภายนอกชุมชนเมืองลักษณะโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการสัญจรในแนวความคิดของ TOD คือการเชื่อมโยงภายในบริเวณจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจรโดยมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาโครงข่ายถนน ทางเดินเท้าต่างๆ ในบริเวณถึงบริเวณศูนย์กลางจุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร เพื่อที่จะสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง

Transit Oriented Development คือแนวทางการพัฒนาเมืองที่ต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายกำลังให้ความสนใจในการสร้างชุมชนที่น่าอยู่ ด้วยการสร้างระบบขนส่งมวลชนที่ดีและมีเอกลักษณ์ โดยการสร้างสรรค์จากแนวคิดพื้นฐานคือการสร้างชุมชนที่เดินได้สะดวก มีความกระชับแน่นเหมาะสมโดยรอบบริเวณขนส่งระบบรางที่สะดวก เป็นแนวคิดที่ทำให้เกิดการอยู่อาศัยในพื้นที่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพารถยนต์ และช่วยปกป้องสภาพแวดล้อมของเมือง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและความต้องการที่อยู่อาศัย

ฝ่ายวิชาการและพัฒนาที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ (2546) ได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และความมั่งคงของประเทศ 2 ประการดังนี้

1. ความสำคัญด้านกายภาพ เดิมที่อยู่อาศัยจะมีความสำคัญเน้นหนักในด้านตัวอาคารเพียงอย่างเดียว เนื่องจากรัฐบาลให้ความสำคัญกับนโยบายด้านเกษตรกรรมซึ่งเป็นนโยบายหลักของประเทศมากกว่านโยบายการอยู่อาศัย แต่ในปัจจุบันที่อยู่อาศัยมีความสำคัญทางด้านกายภาพมากขึ้นกว่าเดิมเพราะที่อยู่อาศัยหมายรวมถึงบ้านที่ได้มาตรฐานทั้งในด้านตัวอาคารยังพิจารณาครอบคลุมถึงสิ่งแวดล้อมองค์ประกอบต่าง ๆ ในชุมชนรวมทั้งงานสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง

2. ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ทั้งในส่วนชุมชนชนบทและชุมชนเมือง

2.1 ที่อยู่อาศัยในชนบทเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการผลิตผลงานด้านหัตถกรรมในครัวเรือนและการเลี้ยงสัตว์

2.2 ส่วนที่อยู่อาศัยในชุมชนเมือง เป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดการออมทรัพย์ เป็นการลงทุนในทรัพย์สินเพื่อรากฐานของครอบครัวในส่วนรวมนั้นที่อยู่อาศัยเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขยายตัวของเมืองของการตั้งเมืองใหม่แล้วยังเป็นการกระจายรายได้อีกด้วย นับว่าเป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ที่อยู่อาศัยที่ได้ดำเนินการในทางธุรกิจเป็นอุตสาหกรรมก่อสร้างหรือที่เรียกกันว่าธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ยังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพราะเป็นการสร้างงานก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องอีกมากมาย เช่น ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

2.3 ความสำคัญด้านสังคม ที่อยู่อาศัยเป็นเครื่องแสดงความสำเร็จในชีวิตของแต่ละคนให้เป็นที่เชิดหน้าชูตาในสังคม เป็นส่วนประกอบหนึ่งของชุมชน แต่เดิมชุมชนเมืองมีวิถีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่แต่ในปัจจุบันได้มีการสนับสนุนให้เห็นถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในชุมชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกฝนความรับผิดชอบต่อสังคมขั้นมูลฐาน โดยการก่อตั้งในรูปของคณะกรรมการชุมชนมีหน้าที่ในการร่วมกันดูแลชุมชนตนเอง

2.4 ความสำคัญด้านความมั่นคงของประเทศ การที่ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานเป็นของตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกเสมอภาคทางสังคมเป็นการลดช่องว่างทางสังคมทั้งยังเป็นการกระจายรายได้ ซึ่งมีผลอย่างมากต่อความมั่งคงของประเทศ นอกจากนี้การจัดที่อยู่อาศัยให้อยู่ในรูปแบบของชุมชนสมบูรณ์แบบ มีการรวมตัวกันเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อปกครองกันเองด้วยวิธีการทางประชาธิไตย ยังเป็นการง่ายต่อการจัดระบบป้องกันชุมชนและประเทศชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยจะต้องมีการพัฒนาทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม เพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โดยในการพัฒนาควรมีแนวทางการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและรูปแบบการพัฒนา และลักษณะของผู้อยู่อาศัย มีรูปแบบที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ มีการพัฒนาชุมชนที่เชื่อมโยงช่วยเหลือกันทั้งกิจกรรมต่างๆ ทั้งในบ้านและชุมชน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน และสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ออมทรัพย์ สวัสดิการ อาชีพ และด้านอื่น ๆ

ฝ่ายวิชาการและพัฒนาที่อยู่อาศัย และฝ่ายบริหารการก่อสร้าง การเคหะแห่งชาติ (2548) จึงได้กำหนดแนวทางของการออกแบบวางผังชุมชน และความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน โครงการที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยประกอบด้วย

1. ย่านที่อยู่อาศัย ควรมีศูนย์กลางชุมชนของแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งบริการสาธารณะ สถานศึกษา การบริหารจัดการ สถานบริการสิ่งอุปโภคบริโภคและการบริการ และเป็นที่พบปะสังสรรค์ของชาวชุมชน ย่านที่อยู่อาศัยแต่ละย่านต้องมีขนาดใหญ่พอสมควรที่สามารถรองรับสถานบริการสาธารณะเหล่านี้ได้

2. ย่านที่อยู่อาศัยบริเวณเมืองชั้นใน ควรมีความหนาแน่นสูงมีปริมาณที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากพอที่จะทำให้ย่านที่อยู่อาศัย และศูนย์กลางของย่านนั้นมีปริมาณผู้คนเข้ามาใช้ประโยชน์ และพบปะสังสรรค์กันตลอดเวลา ส่วนที่อยู่อาศัยความหนาแน่นน้อย เช่นหมู่บ้านเล็กๆ ประเภทบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ควรจัดการตำแหน่งให้อยู่ด้านนอกของย่านที่อยู่อาศัย บริเวณเมืองชั้นในที่มีความหนาแน่นสูงนี้

3. ชุมชนที่อยู่อาศัยควรมีขอบเขตเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน ไม่กระจายตัวออกไปอย่างไร้ขอบเขต ทั้งนี้เพื่อให้ชาวชุมชนมีความรู้สึกผูกพันกับชุมชนของตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่ชุมชนขนาดใหญ่ที่ไร้ขอบเขตที่ชัดเจนชาวชุมชนจะไม่รู้สึกผูกพันกับชุมชน ย่อมทำให้ผู้อยู่เกิดความรู้สึกน่าเบื่อ ทำลายความรู้สึกเชื่อมกันระหว่างชาวชุมชน หากอาคารบ้านเรือนมีรูปแบบที่ซ้ำซากเหมือนๆกัน ยิ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกน่าเบื่อหน่าย ขนาดของชุมชนที่มีขอบเขตเป็นสัดส่วนควรมีขนาดในลำดับ “ตำบล” (1,800 หน่วยที่อยู่อาศัย)

4. ชุมชนที่อยู่อาศัยมีการผสมผสานกันระหว่างกลุ่มอายุทุกกลุ่มรายได้ ทุกกลุ่มระดับชนชั้นสังคมและทุกรูปแบบอาคาร การผสมผสานเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และก่อให้เกิดคุณลักษณะความเป็นชาวเมือง ชุมชนที่อยู่อาศัยรูปแบบเดียวกันสำหรับกลุ่มสังคมเดียวย่อมไม่มีผลสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและก่อให้เกิดการรวมกันเฉพาะกลุ่ม ซึ่งมักมีให้เห็นในย่านที่มีฐานทางเศรษฐกิจสังคมฐานเดียวกัน เช่น ย่านการขนส่งทางน้ำ ย่านผู้ใช้แรงงาน ย่านผู้นับถือศาสนาเดียวกัน เป็นต้น

5. สิ่งปลูกสร้างหรือสภาพธรรมชาติที่มีคุณลักษณะพิเศษที่แสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของย่านนั้นๆ ต้องถือเป็น “เอกลักษณ์” ทางการผังเมืองที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การวางแผนจัดสร้างอาคารสถานที่ของทางภาครัฐและภาคเอกชนที่จะต้องแสดงออกถึงความเป็น “เอกลักษณ์” ของย่านจะต้องได้รับการสนับสนุนพื้นที่อยู่อาศัยจะต้องเชื่อมโยง

สัมพันธ์กับพื้นที่สาธารณะภายในที่อยู่อาศัย ต้องมีความมิดชิดเป็นส่วนตัวไม่ถูกรบกวนทางสายตา ทางเสียง/กลิ่นรบกวน

6. ย่านที่อยู่อาศัยเชื่อมต่อกับแหล่งงานด้านการผลิต หากเป็นแหล่งการผลิตขนาดเล็กที่ไม่ก่อมลภาวะรบกวนก็สามารถอยู่ร่วมหรือประชิดกับย่านที่อยู่อาศัยได้ หากเป็นแหล่งการผลิตที่มีขนาดใหญ่และไม่สามารถอยู่รวมในย่านที่พักอาศัยได้ก็ควรจัดวางแหล่งการผลิตขนาดใหญ่นี้ให้เชื่อมต่อกับย่านที่อยู่อาศัยได้สะดวกควรมีขนาดในลำดับ “อำเภอ” (9,000 หน่วยที่อยู่อาศัย)

7. ระหว่างชุมชนที่อยู่อาศัยในย่านต่างๆ และระหว่างย่านอยู่อาศัยกับแหล่งการผลิตขนาดใหญ่ ควรมีพื้นที่ว่างป้องกันการรบกวน (เสียง กลิ่น ควัน ฝุ่น น้ำเสีย ฯลฯ) ในลักษณะ “พื้นที่สีเขียว” ซึ่งใช้ประโยชน์เป็นสนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย สวนพักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่สีเขียวนี้ใช้เป็นเส้นทางเชื่อมที่น่าใช้งานระหว่างที่อยู่อาศัยและที่ทำงาน

8. ส่งเสริมให้เกิดสังคมชุมชนขึ้นจากชุมชนย่อยๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเวลาช่วงหนึ่งในการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มสังคม สังคมที่ดีต้องอาศัยเวลาในการส่งเสริมและทะนุบำรุง มิใช่ว่าจะเกิดได้รวดเร็วหรือบังคับให้เกิดขึ้นได้ ความน่าอยู่และชีวิตชีวาของสังคมชุมชนเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างชาวชุมชนทุกกลุ่มอายุ และทุกชนชั้นในสังคม

9. ย่านกลางเมือง (City) เป็นศูนย์กลางที่มีความจำเป็นของชุมชนเมืองทำนองเดียวกับที่ชุมชนที่อยู่อาศัยจำเป็นต้องมีศูนย์กลางชุมชน ย่านกลางเมืองควรมีลักษณะที่ดึงดูดให้คนมาใช้ประโยชน์ตลอดเวลา ทั้งในเวลาทำงาน นอกเวลาทำงานยามค่ำคืนและในวันหยุด นอกจากคุณลักษณะที่ดึงดูดด้านกิจกรรมต่างๆในย่านเมืองนี้แล้ว ชาวเมืองทุกย่านควรสามารถเข้าถึงย่านกลางเมืองได้สะดวก โดยใช้เวลาไม่มากนัก แต่อีกด้านหนึ่งย่านใจกลางเมืองไม่ควรแย่งความสำคัญของศูนย์กลางชุมชนในย่านที่อยู่อาศัยไปเสียหมด

10. สำหรับชุมชนเมืองโดยรวมและชุมชนแต่ละย่านที่อยู่อาศัยต้องถือว่าการจราจร “ทางผ่าน” (ไม่ใช่ต้นทางและปลายทาง) เป็นเพียงปัจจัยประกอบสำหรับผู้เดินทางภายนอกชุมชนเท่านั้น ดังเส้นทางจราจรที่ผ่านชุมชนจึงไม่ควรรบกวนย่านที่อยู่อาศัยแต่ละย่านทั้งด้านความปลอดภัยและมลภาวะทางเสียง กลิ่น ควัน โดยพิจารณาจัดวางให้เส้น “ทางผ่าน” ภายนอกชุมชน ถ้าเป็นไปได้ทางผ่านควรอยู่ใน “ที่ว่าง” (พื้นที่สีเขียว) ที่คั่นอยู่ระหว่างชุมชนย่านต่างๆ โดย “ทางผ่าน” ไม่ได้รบกวนการเชื่อมต่อกันระหว่างย่านอยู่อาศัยต่างๆ หรือระหว่างย่านอยู่อาศัยและย่านอุตสาหกรรมการผลิต

11. ด้านสังคม ผสมผสานกันระหว่างกลุ่มสังคม กลุ่มรายได้ กลุ่มอายุต่างๆให้อยู่ในชุมชนเดียวกัน (ไม่ให้เกิดชุมชนเฉพาะกลุ่ม เช่น ย่านคนจน ย่านคนชาติ/ศาสนาเดียวกัน ย่านผู้สูงอายุ ย่านหอพักนักศึกษา) จัดวางตำแหน่งออกแบบอาคารที่อยู่อาศัยและจัดวางพื้นที่ว่างใน

ชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนที่อยู่อาศัยมีความมิดชิดที่มีความเป็นส่วนตัว ไม่ได้รับการรบกวนจากการมองเห็นและเสียงรบกวนจากภายนอก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หรือ ความพอใจ ตามความหมายในพจนานุกรมทางด้านจิตวิทยา ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นความรู้สึกของผู้อื่นที่มารับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานบริการนั้น ๆ จึงเห็นได้ว่าความพึงพอใจเป็นเรื่องของทัศนคติหรือความรู้สึก เพราะทั้งสองคำนี้จะหมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นเป็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยสังคม 2552)

1. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ

สภาพแวดล้อมกายภาพแม้ว่าจะไม่ใช่ตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคมแต่สภาพแวดล้อมกายภาพมีส่วนในการส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรมทางสังคม ให้เกิดการกระทำระหว่างกันมากหรือน้อย โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพด้วย จากแนวความคิดเช่นนี้ทำให้นักวิจัยและผู้สนใจในสาขาวิชาอาชีพต่าง ๆ ได้ศึกษาค้นคว้าถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพอย่างแพร่หลาย มนุษย์มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมกายภาพซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเองกับสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติรวมทั้งสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเป็นไปได้ โดยเกิดเป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ และมีมิติทางด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ตัวของมนุษย์และตัวสภาพแวดล้อมกายภาพเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ในลักษณะต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกันก่อให้เกิดกระบวนการทางพฤติกรรมขึ้น

2. ทฤษฎีความพอใจของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมกายภาพ ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมภายในที่สนองตอบทางด้านอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของความพอใจของมนุษย์ ทฤษฎีความพอใจของเซลเลย์ กล่าวโดยสรุปได้ว่าเป็นทฤษฎีว่าด้วยความรู้สึก 2 แบบของมนุษย์ คือความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบความรู้สึกทุกชนิดของมนุษย์จะตกอยู่ในกลุ่มของความรู้สึกสองแบบนี้ทั้งนั้นความรู้สึกทางบวก หมายถึงความรู้สึกเมื่อมนุษย์มีเกิดขึ้นแล้ว

จะทำให้เกิดความสุขและสร้างสรรค์ กล่าวคือเป็นความรู้สึกที่สามารถก่อให้เกิดความสุขเพิ่มขึ้น หรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีกความรู้สึกนี้จึงเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนและส่งผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางลบอื่น ๆ อย่างไรก็ตามระบบความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุขนี้ รวมเรียกว่าระบบความพอใจ

3. ความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย

3.1 ด้านทำเลที่ตั้งโครงการ

Park Burgess and Mc.Kenzie (วัชราภรณ์ ฤทธิพงษ์ 2541) พบว่าการเลือกที่ตั้งของผู้อยู่อาศัยนั้นจะมีความสัมพันธ์กับรายได้เป็นหลัก โดยพบว่าผู้มีรายได้สูงจะอาศัยอยู่ชานเมืองออกไป เพราะต้องการเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นน้อยกว่าและมีสภาพแวดล้อมที่ดี ส่วนผู้มีรายได้น้อยจะอยู่อาศัยใกล้ศูนย์กลางเมืองเพื่อสะดวกในการเดินทางไปทำงาน เช่น ลักษณะของความเป็นสัดส่วน ทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัยที่จะต้องอยู่ใกล้ที่ทำงาน สภาพแวดล้อมที่ดีทั้งทางด้านกายภาพและสังคม โดยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายได้ของผู้อยู่อาศัยและราคาของที่อยู่อาศัย

2.ปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งมีความต้องการด้านการมีสังคมหรือมีความสัมพันธ์กับกลุ่มที่มีความต้องการและมีลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน

3.2 ด้านองค์ประกอบของหน่วยพักอาศัย

Button (วัชราภรณ์ ฤทธิพงษ์ 2541) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเลือกที่อยู่อาศัย สรุปได้ว่าผู้อาศัยจะต้องพิจารณาคุณสมบัติของที่อยู่อาศัย 3 ประการ คือ

1. ลักษณะของบ้าน ได้แก่ ความเก่าใหม่ของตัวบ้าน รูปแบบบ้าน ขนาดของบ้านซึ่งจะต้องมีความเหมาะสมกับขนาดของครอบครัว และคุณสมบัติเกี่ยวกับส่วนประกอบวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างของที่อยู่อาศัย

2. ลักษณะของชุมชน ผู้ที่อยู่อาศัยมักจะเลือกบริเวณที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมเหมือนตนเอง

3. ความสัมพันธ์ของที่ตั้งนั้น ๆ กับพื้นที่โดยรอบ ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งงาน ย่านการค้า อุตสาหกรรม และการเดินทางติดต่อสัมพันธ์กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.3 ด้านระบบสาธารณูปโภค และ สาธารณูปการ

นอกจากความพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพจะมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของบุคคลแล้ว สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อที่อยู่อาศัย ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในโครงการ ซึ่งนอกเหนือจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของที่อยู่อาศัยแล้ว สิ่งที่ผู้อาศัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากกว่าเรื่องของตัวบ้าน และด้านสภาพแวดล้อม คือ ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการภายในชุมชน ตลอดจนบริการด้านต่าง ๆ ในการตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยในโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ นอกจากจะมีสาเหตุตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีสิ่งที่เป็นอิทธิพลต่อความพึงพอใจในเรื่องที่อยู่อาศัยอีก ได้แก่ประสบการณ์ที่อยู่อาศัยในอดีตและความคาดหวังเรื่องที่อยู่อาศัยในอนาคตกับข้อจำกัดตามเงื่อนไขสภาพการณ์ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ดีจะเป็นอิทธิพลต่อความพอใจได้ในลักษณะที่อยู่อาศัยนำคุณลักษณะที่ดี ไปทดแทนข้อด้อยของที่อยู่อาศัยในปัจจุบันซึ่งสภาพเช่นนี้จะชักนำให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความรู้สึกที่ดี และส่งผลดีไปสู่ความพอใจในที่อยู่อาศัยและชุมชนของคนได้

แนวคิดในการออกแบบโครงการบ้านเอื้ออาทร

การออกแบบโครงการบ้านเอื้ออาทร ได้พิจารณากำหนดที่ตั้งโครงการให้สอดคล้องกับหลักการและทิศทางของการพัฒนาเมืองโดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายภายใต้การออกแบบซึ่งคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพที่เอื้อประโยชน์ในการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยทั้งในระดับครอบครัว รวมทั้งการสร้างชุมชนที่มีคุณภาพประกอบด้วยที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพร้อมระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จำเป็นในระดับราคาที่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับภาระได้

1. รูปแบบชุมชน ในการดำเนินโครงการบ้านเอื้ออาทร การเคหะแห่งชาติได้กำหนดรูปแบบชุมชนเป็น 2 ลักษณะตามพื้นที่ คือ (การเคหะแห่งชาติ 2546)

1.1 ชุมชนบ้านเอื้ออาทรในเขตเมือง ตั้งอยู่ในย่านศูนย์กลางเมืองหรือศูนย์กลางย่อยของเมืองใกล้ย่านธุรกิจ แหล่งงาน แหล่งบริการต่างๆ เป็นชุมชนขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ประกอบด้วย ที่อยู่อาศัยรูปแบบอาคารชุดพักอาศัยซึ่งเหมาะสำหรับครอบครัวใหม่ ครอบครัวขนาดเล็กประมาณ 2-4 คน

1.2 ชุมชนบ้านเอื้ออาทรในเขตชานเมือง ตั้งอยู่ห่างจากย่านศูนย์กลางเมืองแต่กระจายตัวอยู่ในย่านพักอาศัยแถบชานเมือง โดยสามารถเชื่อมโยงติดต่อกับศูนย์กลางเมืองด้วยการคมนาคม ชุมชนในเขตชานเมืองเป็นชุมชนขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ประกอบด้วยที่อยู่อาศัยหลากหลายรูปแบบเหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครอบครัวขนาดกลางถึงขนาดใหญ่

2. รูปแบบอาคาร สำหรับรูปแบบที่พักอาศัย ได้กำหนดไว้เป็น 2 ลักษณะเพื่อความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (การเคหะแห่งชาติ 2546)

2.1 รูปแบบอาคารชุดพักอาศัยสูง 5 ชั้น ประกอบด้วยห้องพัก 2 รูปแบบ ได้แก่

1. ห้องเอนกประสงค์ ขนาดประมาณ 24 ตารางเมตร

2. ห้องแบบ 1 ห้องนอน ขนาดประมาณ 33 ตารางเมตร ประกอบด้วย 1 ห้องเอนกประสงค์ระเบียง-ซักล้าง 1 ห้องน้ำ

ภาพที่ 5 รูปแบบอาคารชุดพักอาศัยสูง 5 ชั้น ขนาด 24 ตารางเมตร
ที่มา: ภาวิณี ธีรสวัสดิ์.โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ,2551.

2.2 รูปแบบอาคารแนวราบ ได้แก่

1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 21-24 ตารางวาประกอบด้วย 2 ห้องเอนกประสงค์ 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ

ภาพที่ 6 รูปแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น

ที่มา: ภาวิณี ธีรสวัสดิ์.โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ,2551.

2. บ้านแฝด 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 16-24 ตารางวา ประกอบด้วย 1 ห้องเอนกประสงค์ 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ

ภาพที่ 7 รูปแบบบ้านแฝด 2 ชั้น

ที่มา: ภาวิณี ธีรสวัสดิ์.โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ,2551.

3. บ้านแถว 2 ชั้น ขนาดที่ดินประมาณ 21-24 ตารางวา ประกอบด้วย 1 ห้องเอนกประสงค์ 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ

ภาพที่ 8 รูปแบบบ้านแถว 2 ชั้น
ที่มา: ภาวิณี ธีรสวัสดิ์.โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ,2551.

การเคหะแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับการจัดทำโครงการที่อยู่อาศัย โดยทำการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพโครงการ ให้สามารถตอบสนองต่อสภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย ทั้งด้านรูปแบบโครงการ รูปแบบอาคาร การวางผังโครงการ และความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ รวมทั้งการจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการวางแผนในการบริหารจัดการโครงการ

กรณีศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนเมือง ได้เน้นการศึกษาที่มีความจำเป็นในการเลือกที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในและภายนอกชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวางผังชุมชนและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ให้มีความเหมาะสมและความต้องการสำหรับที่อยู่อาศัยแนวคิดในการเลือกที่อยู่อาศัย

1.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับชุมชน (Neighborhood Concept)

1.1 รายงานฉบับสมบูรณ์ “โครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและเสริมสร้างสมรรถะในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในเขตเมืองพิษณุโลก” (มหาวิทยาลัยนเรศวร 2549) สรุปว่าสำหรับชุมชนเมืองอย่างในประเทศไทย ตามแนวทางของ แคลเรนซ์ เพอรี่ (Clarence Perry) อาจเป็นไปได้ยาก หลักการของการจัดการหน่วยชุมชนที่เหมาะสมกับพื้นที่เมืองในสังคมไทยที่ยังคงมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย คือ การเน้นขนาดของชุมชนที่เหมาะสมกับการทำความรู้จักกัน ดูแลเอาใจใส่และแบ่งหน้าที่ดูแลชุมชนกันเองได้ การจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชน พึงตอบสนองความต้องการพื้นฐานในทุกด้าน ซึ่งแต่เดิมศูนย์กลางของชุมชนไทยคือวัด แต่ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การจัดให้มีกิจกรรมและพื้นที่กิจกรรมให้ชุมชนทำร่วมกัน และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนต้องอาศัยการสร้างอัตลักษณ์หรือภารกิจร่วมกันของชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการจัดการใช้พื้นที่และขนาดของหน่วยชุมชนต้องคำนึงถึงบทบาทของท้องถิ่นและบทบาทของหน่วยชุมชนที่มีต่อชุมชนเมือง โดยมีการพัฒนาชุมชนเมืองที่แตกต่างกันไป เช่น ชุมชนส่งเสริมและรักษาความสะอาดริมแม่น้ำ ชุมชนข้างวัดส่งเสริมศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดการจัดหน่วยชุมชนที่มีขนาดตั้งแต่ 1 ครัวเรือนขึ้นไป จะเกิดลักษณะของชุมชนเชิงซ้อนที่เป็นกลุ่มชุมชนกลุ่มย่อย ๆ ที่มีความสนิทชิดเชื้อกันมากกว่า การจัดการพื้นที่ก็ต้องตอบสนองการรวมกลุ่มย่อยนี้ด้วยเช่นกัน เพราะการรวมกลุ่มขนาดเล็กจะมีความคล่องตัวและมีความรู้สึกถึงการอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่ากลุ่มใหญ่ ชุมชนในสังคมไทยจึงมีขนาดไม่ควรเกิน 200-300 คน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยชุมชนกลุ่มย่อยอยู่ที่ 5-30 คน ตามกิจกรรมความรู้จักมักคุ้น เพศ การใช้เวลาว่าง วัยวุฒิ คุณวุฒิ ซึ่งการพัฒนาอาจจะดำเนินการระดมความคิดจากกลุ่มย่อยระดับนี้ได้ง่ายกว่าซึ่งจะเห็นได้ว่าหากชุมชนมีขนาดเพียง 200-300 คนแล้วขนาดของหน่วยชุมชนจะอยู่ไม่เกิน 16-24 ไร่ เมื่อเทียบกับแนวคิดหน่วยชุมชนของ Perry (กำธร กุลชล 2545)

1.2 เอกสารอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วม” การพัฒนาเมืองและชุมชนสู่เมืองและชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน (การเคหะแห่งชาติ 2551) สรุปว่าหน่วยระดับชุมชน (neighborhood) เป็นหน่วยระดับเล็กที่สุดผู้คนมีการใช้งานบ่อยที่สุดและมีความใกล้ชิดกับผู้คนมากที่สุด ด้วยความเป็นหน่วยที่มีขนาดเล็กและไม่ซับซ้อนโอกาสในการสร้างให้เกิดความพอเพียงจึงสามารถทำได้ง่าย ความพอเพียงจะเกิดจากการที่ผู้คนในชุมชนได้รับการ

สนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงผู้คนในชุมชนมีความคุ้นเคยกันด้วยการดึงเอาลักษณะของการอยู่ร่วมกันของชุมชนในชนบทมาใช้ในพื้นที่เมือง โดยมีแนวคิดในการออกแบบดังนี้

1.2.1 ในแต่ละหน่วยชุมชนควรมีการจัดเตรียมบริการพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ ร้านค้า พื้นที่พักผ่อนและอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้พอเพียง ชุมชนควรมีขนาดเล็กเพื่อความสะดวกในการกระจายบริการได้ทั่วถึงและไม่สิ้นเปลือง รวมทั้งสะดวกในการบริหารจัดการ

1.2.2 เพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อเป็นที่พบปะระหว่างกัน ช่วยกระตุ้นให้เกิดประชาสังคมและลดช่วยมลพิษ รวมทั้งช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีและสร้างความน่าสบายให้กับชุมชน ควรออกแบบอาคารให้ใช้ระบบธรรมชาติเพื่อลดการใช้พลังงานได้ เช่น จัดวางอาคารเพื่อรับลมธรรมชาติ หรือ ใช้ร่มเงาของต้นไม้เพื่อช่วยลดอุณหภูมิ

1.2.3 ใช้ระบบหมุนเวียนพลังงานหรือพลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถบริหารจัดการได้ง่ายในชุมชนขนาดเล็ก

1.2.4 ลดการใช้รถยนต์ในชุมชน ด้วยการใช้ร่มเงาของต้นไม้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับทางเท้าและทางจักรยาน เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนหันมาใช้ทางเท้ามากขึ้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความพึงพอใจ เรื่อง “ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในโครงการเคหะชุมชนนนทบุรี ” (วัชราภรณ์ ฤทธิพงษ์ 2541) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยที่มีต่อสภาพแวด ล้อมทางกายภาพ สังคม ระบบสาธารณูปโภค องค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัย และการจัดการดูแลชุมชนซึ่งจะเป็นองค์ประกอบในการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้อยู่อาศัย ผลการศึกษาพบว่าผู้อยู่อาศัยในโครงการเคหะชุมชนนนทบุรี มีความพึงพอใจมากพอสมควร โดยเฉพาะในเรื่องทำเลที่ตั้ง เนื่องจากผู้อยู่อาศัยมีความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ สำหรับความพึงพอใจต่อระบบสาธารณูปโภคภายในโครงการนั้น ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจต่อถนนและทางเท้าภายในโครงการ โดยมีความรู้สึกว่า ถนนกว้าง สภาพพื้นผิวจราจรดี และมีความปลอดภัยในการใช้สอย และให้ความเห็นว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงมากที่สุดในโครงการ คือ ส่วนที่เกี่ยวกับหน่วยที่อยู่อาศัย โดยผู้อยู่อาศัยมีทัศนคติว่า ฝีมือและวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างไม่ค่อยดีนัก

3.กรณีศึกษาการพัฒนาที่อยู่อาศัย “THERMAL COMFORT HONEYCOMB HOUSING” รูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยรัฐซาราวัก ประเทศมาเลเซีย

แนวคิดการออกแบบวางผังที่อยู่อาศัยด้วยระบบชุมชนที่เรียกว่า Cul-de-sac to honeycomb หรือบ้านรวงผึ้ง ได้รับการเสนอโดย Mr.Mazlin Ghazali (Ghazali 2005) ในปีค.ศ.

2005 โดยเนื้อหาให้ความสำคัญและองค์ประกอบของชุมชน โดยเป็นการพัฒนาวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยให้สอดคล้องและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นวิธีการวางผังชุมชนของการจัดรูปแบบของที่อยู่อาศัยหลายๆ รูปแบบและมีจำนวนหน่วยตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อใช้ในการสร้างหรือวางขนาดของชุมชนเมืองใหม่ โดยมีแนวคิดหลักคือ

3.1 แนวคิดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการผสมผสานในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเข้ากับกลุ่มบ้านขนาดเล็ก สร้างความเป็นมิตรเป็นชุมชนละแวกบ้านที่ออกแบบถนนเป็นเป็นรูปบ่วง แนวถนนสายหลักผ่านเข้าไปในชุมชน (boulevard) สร้างความสะดวกสบายในการเข้าถึงพื้นที่เปิดโล่งทั้งเส้นทางถนนและทัศนียภาพ นอกจากนี้ยังมีสวนสาธารณะขนาดใหญ่ใจกลางชุมชน โดยแต่ละชุมชนละแวกบ้านก็จะมีสวนสาธารณะภายในชุมชนซึ่งอยู่ในที่ตั้งที่เด็ก ๆ สามารถเล่นได้โดยไม่มีการตัดถนนที่จอแจ

3.2 แนวคิดการออกแบบรูปแบบของกลุ่มอาคาร 8-12 หลังคาเรือน โดยแต่ละกลุ่มประกอบ องค์ประกอบและลักษณะดังนี้

3.2.1 รูปแบบของกลุ่มอาคารของแต่ละที่อยู่อาศัย เช่น กลุ่มบ้านเดี่ยว บ้านแฝดและอาคารชุด โดยจัดรูปแบบกลุ่มละ 4 หน่วยที่อยู่อาศัย โดยการจัดการที่ประสานกันของ cul-de-sacs ที่แต่ละที่อยู่อาศัยจำนวนอย่างน้อยสอง cul-de-sacs จากนั้นก็จะย่อยแบ่งอาคารออกเป็น 2, 4 หรือ 6 เพื่อสร้างรูปแบบของกลุ่มอาคาร ของแต่ละที่อยู่อาศัยหน่วย quadruplex และ sextup หรือแม้กระทั่งเป็น 12 ยูนิตทาวน์เฮ้าส์

3.2.2 รูปแบบของที่อยู่อาศัยเหล่านี้เป็นกลุ่มอาคารรอบสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะขนาดเล็กในแต่ละ sub-neighborhoods ภายในชุมชนซึ่งอยู่ในที่ตั้งที่เด็ก ๆ สามารถเล่นได้ โดยปลอดภัยจากการจราจรที่จอแจ และอันตรายจากคนแปลกหน้า โดยจัดลำดับความสำคัญของถนนด้วยโครงข่ายเส้นทางคมนาคม และเส้นทางจักรยาน

3.2.3 ที่อยู่อาศัยที่มีเค้าโครงประกอบด้วยลำดับชั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของพื้นที่ภายในชุมชน และมีสนามหญ้าที่มีการเชื่อมโยงโดยทางเท้าและให้พื้นที่สีเขียวภายในชุมชน ส่งเสริมความรู้สึกความพึงพอใจของชุมชนที่อยู่อาศัย

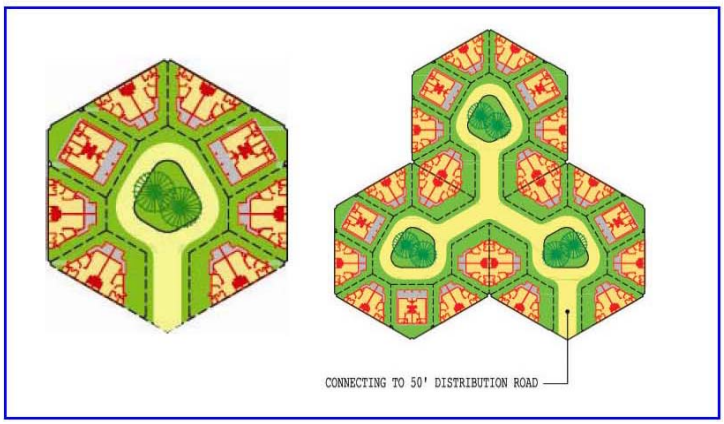

ภาพที่ 9 ลักษณะการวางตำแหน่งกลุ่มอาคารรอบพื้นที่ส่วนกลาง

ที่มา: Mazlin Ghazali.Thermal Comfort Honeycomb Housing.The Affordable Alternative to Terrace Housing . Shah Alam : University of Technology MARA, 2005.

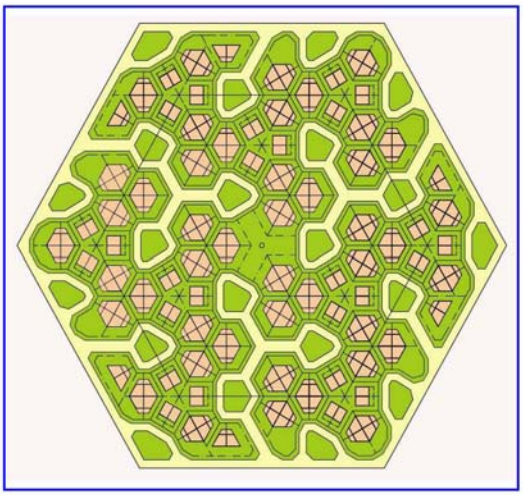

ภาพที่ 10 รูปแบบการวางผังชุมชนละแวกบ้านสามารถจัดในรูปแบบที่อยู่อาศัยเชื่อมต่อกัน

ที่มา: Mazlin Ghazali.Thermal Comfort Honeycomb Housing.The Affordable Alternative to Terrace Housing . Shah Alam : University of Technology MARA, 2005.

ภาพที่ 11 ตัวอย่างของสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะขนาดเล็กในแต่ละ sub-neighborhoods ภายในชุมชน

ที่มา: Mazlin Ghazali.Thermal Comfort Honeycomb Housing.The Affordable Alternative to Terrace Housing . Shah Alam : University of Technology MARA, 2005.

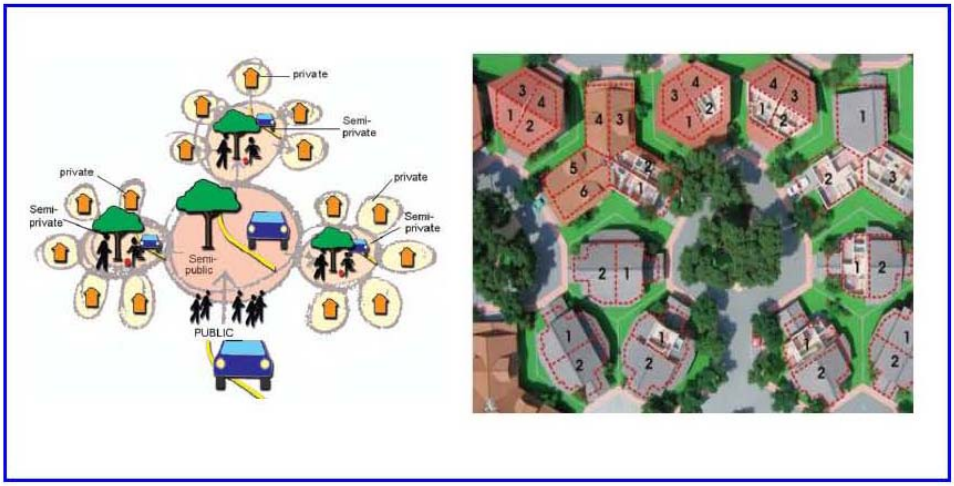

ภาพที่ 12 แนวคิดรูปแบบที่อยู่อาศัยเค้าโครงประกอบด้วยลำดับชั้นของพื้นที่สาธารณะและกึ่งพื้นที่สาธารณะส่วนบุคคล

ที่มา: Mazlin Ghazali.Thermal Comfort Honeycomb Housing.The Affordable Alternative to Terrace Housing . Shah Alam : University of Technology MARA, 2005.

หลักการและแนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบที่อยู่อาศัยด้วยระบบชุมชนที่เรียกว่า cul -de - sac to honeycomb หรือบ้านรวงผึ้งเป็นแนวทางการออกแบบภายในชุมชนมีการรักษาสภาพแวดล้อม โดยเลือกปลูกต้นไม้ เลือกพืชพรรณในงานภูมิสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรกับแมลงนกและสัตว์ขนาดเล็ก และมีพื้นที่สีเขียวโดยมีการจัดสวนรอบลานสนามหญ้าและสวนสาธารณะที่มีการเชื่อมโยงโดยทางเท้าที่สนับสนุนที่เอื้อต่อการส่งเสริมความรู้สึกของชุมชนที่อยู่อาศัยมีจำนวนของสนามเด็กเล่นและสวนสาธารณะภายในชุมชน ทั้งนี้แนวความคิดในการออกแบบมีความท้าทายทางเทคนิค คือมีการคิดค้นวิธีการใหม่ของการวางแผนที่อยู่อาศัยส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการวางผังชุมชนของที่อยู่อาศัยในรูปแบบใหม่ของหน่วยที่อยู่อาศัยและรูปแบบของกลุ่มอาคารของแต่ละที่อยู่อาศัย เช่น กลุ่มบ้านเดี่ยว บ้านแฝด และอาคารชุดโดยจัดรูปแบบกลุ่มละ 4 หน่วยที่อยู่อาศัย ที่สามารถเอาชนะสังคมวัฒนธรรม และประเพณี โดยความงามและข้อบกพร่องทางด้านสิ่งแวดล้อมของที่อยู่อาศัยทำให้ข้อดีของแนว ความคิดนี้ช่วยลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาล และโครงสร้างพื้นฐานของที่ดินในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการแสดงผลรูปแบบใหม่ของบ้านราคาไม่แพง โดยเฉพาะการหาทางเลือกที่บ้านแถวที่มีเฉลียง (terrace housing) เป็นส่วนใหญ่ และประเภทอาคารประหยัดพลังงานค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพย์สินที่ดิน

สรุป

จากการศึกษาพบว่าหลักการและแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาที่อยู่อาศัย แนวความคิดเรื่องชุมชนละแวกบ้าน (Neighborhood Concept) ที่เน้นความรู้จักคุ้นเคยกันของคนในชุมชน มีความสุขสงบ รื่นรมย์ ปลอดภัย มีสัดส่วนพื้นที่เปิดโล่งสูง มีสวนสาธารณะสำหรับการออกกำลังกาย การเดินเล่น มีโรงเรียนอนุบาลและประถมสำหรับเด็กเล็ก แนวพื้นที่บริเวณละแวกบ้านมีถนนสายย่อยตัดกันเป็นวงรอบ ภายในเป็นถนนปลายตันหรือวนกลับเพื่อไม่ให้รถแล่นผ่านเพื่อให้ชุมชนมีความสงบและมีความปลอดภัย เสริมสร้างความเป็นชุมชนที่น่าอยู่ด้วยการสร้างระบบขนส่งมวลชนที่ดี สร้างโอกาสให้คนในชุมชนได้รู้จักกันเป็นการสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนอีกด้วย นำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนเมืองและประหยัดพลังงาน ซึ่งทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ได้ใช้เกณฑ์ทางด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการให้บริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่มีแนวทางการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ที่เหมาะสมตรงกับความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด เพื่อความ

เหมาะสมในการดำรงชีวิตและการประกอบกิจกรรมต่างๆ สำหรับการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้แก่ชุมชนใหม่ๆ ได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของผู้อยู่อาศัย และหลีกเลี่ยงการจัดสาธารณูปโภคสาธารณูปการบางประเภทที่สูงเกินความต้องการ ซึ่งในบทต่อไปจะได้มีการสรุปแนวทางการออกแบบงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

บทที่ 3
การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัย ในบทนี้จะเป็นการออกแบบการดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 8 ส่วนหลัก อันประกอบด้วย การกำหนดกรอบทฤษฎีการวิจัย การออกแบบกระบวนการวิจัย วิธีการวิจัย การเลือกพื้นที่ดำเนินการวิจัย การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย การออกแบบสอบถาม การวิเคราะห์แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะทำให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามลำดับขั้นตอนได้อย่างเหมาะสม

การกำหนดกรอบทฤษฎีการวิจัย

จากการศึกษาหลักการและแนวคิดที่สำคัญในบทที่ 2 ทั้งเรื่องแนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษาตัวอย่างจากต่างประเทศในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ความพึงพอใจ สภาพแวด ล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ ๆ เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวความคิดหลัก (main concept) ที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไปได้ดังนี้

1. แนวความคิดเรื่องชุมชนละแวกบ้านหรือชุมชนย่อย (Neighborhood Concept) ที่เน้นการสร้างความรู้จักคุ้นเคยกันของคนในชุมชน ลักษณะการออกแบบรูปแบบของการวางผังชุมชนละแวกบ้านสามารถจัดในรูปแบบที่เชื่อมต่อกัน มีความสุขสงบ รื่นรมย์ ปลอดภัย มีโรงเรียนอนุบาลและประถมสำหรับเด็กเล็ก มีการจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการได้คุ้มค่า นอกจากนั้นชุมชนควรมีศูนย์กลางของชุมชน มีระบบถนนที่สัมพันธ์กับความหนาแน่นของการอยู่อาศัย และกิจกรรมทางสังคม โดยระบุให้มีการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะสำหรับการออกกำลังกาย การเดินเล่น และสนามเด็กเล่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด

2. แนวคิดเมืองกระชับ (Compact City) ที่เน้นการใช้ประโยชน์ที่ดิน และเพิ่มคุณค่าที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุด ลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว สนับสนุนระบบขนส่งสาธารณะ ส่งเสริมการใช้

พื้นที่อย่างผสมผสาน และสร้างความมีชีวิตชีวา สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมแหล่งงานที่สมดุลกับที่พักอาศัย การเข้าถึงระบบบริการพื้นฐาน รวมทั้งต้องมีโครงข่ายถนนที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเดินเท้าที่สะดวก

3. แนวคิดชุมชนเมืองกลุ่มย่อยซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบขนส่งมวลชน (TOD) แนวความคิดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมือง สร้างชุมชนที่น่าอยู่ ด้วยการสร้างระบบขนส่งมวลชนที่ดีและมีเอกลักษณ์ คือการสร้างชุมชนที่เดินได้สะดวก มีความกระชับแน่นเหมาะสม ทำให้เกิดการอยู่อาศัยในพื้นที่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพารถยนต์ และช่วยปกป้องสภาพแวดล้อมของเมือง

การออกแบบกระบวนการวิจัย

การกำหนดกระบวนการดำเนินงานวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และให้บริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ และรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนอกจากจะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความพึงพอใจแล้วยังสามารถใช้ในการสำรวจและเป็นการเก็บข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นอีกด้วย จึงได้กำหนดโครงสร้างในการออกแบบ แบบสอบถามดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม
2. กำหนดประเด็นของเนื้อหา
3. กำหนดประเด็นหลัก ประเด็นย่อยของแบบสอบถาม
4. กำหนดรูปแบบคำถาม
5. จัดทำร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

5.1 แบบสำรวจข้อมูลลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจภายในชุมชน

5.2 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็น ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานภายในชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้จะใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามประเภทของข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์

การเก็บรวบรวมโดยการสังเกตการณ์เพื่อสำรวจสภาพทั่วไปของพื้นที่ ซึ่งได้แก่ ที่ตั้งโครงการ ขนาดของชุมชน รูปแบบอาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายใน และภายนอกชุมชน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามจะเป็นการสำรวจการเก็บข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น และสำรวจความคิดเห็นซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การสำรวจลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่วิจัย

ส่วนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยด้านพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการเพิ่มเติม และความสำคัญของสาธารณูปโภค สาธารณูปการของเมืองพิษณุโลกในบริเวณใกล้เคียง

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกพื้นที่วิจัย

โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก มีทั้งหมด 8 แห่ง ประกอบด้วยที่อยู่อาศัยรูปแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้นที่สร้างเสร็จและมีผู้อยู่อาศัยรวม 5 โครงการ การเลือกพื้นที่วิจัย จะพิจารณาเลือกโครงการบ้านเอื้ออาทรที่อยู่ในตำแหน่งหลักๆ ที่มีความสำคัญทางด้านที่ตั้ง โดยมีองค์ประกอบทางด้านการเข้าถึงที่สะดวกและมีความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางของเมืองพิษณุโลก และเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัว มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทางด้านกายภาพตามผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก รวมทั้งจะต้องมีจำนวนผู้เข้าอยู่อาศัยจริง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของหน่วยที่อยู่อาศัยที่มีอยู่รวมทั้งหมดในโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดจำนวนประชากร

ขนาดของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นจำนวนตัวอย่างที่ถูกเลือกด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความน่าจะเป็น (probability sampling) เพื่อเป็นตัวแทน (representatives) ของครัวเรือนที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรที่ผู้วิจัยทำการวิจัย โดยใช้ทฤษฎีการสุ่มของ TARO YAMANE (YAMANE,1970 p.725) ภายใต้ความเชื่อมั่น 90% บนค่าความคลาดเคลื่อน ±10%

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

งานวิจัยนี้นอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสาร และการสังเกตการณ์แล้วยังมีการใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูล เพื่อต้องการทราบถึงความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามได้กำหนดขั้นตอนทำงานดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการสำรวจเบื้องต้นและการเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัย

การสำรวจพื้นที่เบื้องต้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการสำรวจพื้นที่จริง ผู้วิจัยได้ศึกษาแผนที่ตั้งโครงการ และผังโครงการบ้านเอื้ออาทรพร้อมทั้งทำการสำรวจเบื้องต้นเพื่อกำหนดกลุ่มครัวเรือนที่จะเป็นเป้าหมายของการเก็บแบบสอบถาม ต่อจากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นมาทำการวางแผนการลงสำรวจพื้นที่จริง

2. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจ

การกำหนดจำนวนแบบสอบถาม จะกำหนดตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละพื้นที่วิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการกำหนดวันและเวลาในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็น 3 ช่วงเวลา คือ

ช่วงเวลาที่ 1 เดือนธันวาคม 2553 (1สัปดาห์)

ช่วงเวลาที่ 2 เดือนมกราคม 2554 (1 สัปดาห์)

ช่วงเวลาที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ (1 1/2 สัปดาห์)

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจ โดยการใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มกับตัวแทนชุมชนทั้ง 3 พื้นที่วิจัย ร่วมกับข้อมูลจากการวิเคราะห์การเลือกตำแหน่งที่ตั้งโครงการ ในการดำเนินการวิเคราะห์จะเน้นความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานภายในและภายนอกชุมชน หลังจากนั้นจะนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ อภิปรายผล และจัดทำข้อเสนอแนะในการวางผังโครงการชุมชนที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย

ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย สาระสำคัญที่ค้นพบจากการวิจัย ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ รวมทั้งข้อบกพร่องในการวิจัยและการเสนอแนะหัวข้อวิจัยที่ควรดำเนินการวิจัยต่อเนื่องไปอีก

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยที่ใช้มี 2 ส่วน คือ วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ จะใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามประเภทของข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์

การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้น เพื่อสำรวจพื้นที่ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลด้านที่ตั้งโครงการ ขนาดของชุมชน รูปแบบของอาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายใน และ ภายนอกชุมชน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 การสำรวจลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัย

กลุ่มที่ 2 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการเพิ่มเติมและความสำคัญของสาธารณูปโภค สาธารณูปการของเมืองในบริเวณใกล้เคียง

2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติในการเปรียบเทียบความแตกต่างที่เชื่อมโยงทฤษฎี โดยใช้ค่าทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel

2.2 การวิเคราะห์ทางสถิติ ประมวลผลโดยเชื่อมโยงการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (SPSS) โดยใช้สถิติด้วยการหาคะแนนค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตราฐาน (standard deviation : S.D) เพื่อวิเคราะห์ถึงความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน

การเลือกพื้นที่ดำเนินการวิจัย

ในการเลือกพื้นที่เพื่อทำการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่วิจัยดังนี้

1. มีขนาดที่ดิน และโครงการเป็นชุมชนขนาดเล็กถึงขนาดกลางประกอบด้วยที่อยู่อาศัยรูปแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ที่สร้างเสร็จและมีผู้อยู่อาศัย และมีจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยมากเพียงพอจะนำมาใช้ในการวิจัยความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่เหมาะสมภายในชุมชนได้ โดยมีจำนวนผู้เข้าอยู่อาศัยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยทั้งหมดในโครงการ

2. จะต้องตั้งอยู่ภายในเขตชุมชนเมืองพิษณุโลก และมีการติดต่อกับศูนย์กลางชุมชนเมืองและอยู่ตามทิศทางการขยายตัวของเมืองตามผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลกใกล้ย่านธุรกิจ แหล่งงาน และแหล่งบริการต่างๆ

3. เป็นโครงการที่จัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพของผู้มีรายได้น้อย ลักษณะอาคารพักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัยของชุมชนในช่วงเวลาใกล้เคียงกันและมีลักษณะครอบครัวคล้ายคลึงกัน

4. มีความเป็นชุมชนที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีขอบเขตที่ชัดเจน สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถจักรยานและการเดินเท้า ที่พักอาศัยและประชากรในพื้นที่มีความหลากหลาย และสามารถเข้าถึงศูนย์กลางของเมืองพิษณุโลก หรือศูนย์พาณิชยกรรมของเมืองด้วยทางรถยนต์หรือการใช้รถจักรยานยนต์ภายใน 45 นาที หรือ อยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตร

จากการพิจารณาการดำเนินงานตามนโยบายด้านที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ ทั่วประเทศเป็นจำนวน 281,556 หน่วย จังหวัดพิษณุโลก เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับผู้มีรายได้น้อย 1,634 หน่วย จำนวน 5 โครงการ เมื่อพิจารณาขนาด จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยในแต่ละโครงการ จะได้ลำดับของชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่ควรได้รับการพิจารณานำมาเป็นพื้นที่วิจัยครั้งนี้ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก

โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก	รวม	จำนวนหน่วย	
		ร้อยละ	อันดับ
1.บ้านเอื้ออาทรหัวรอ	499	30.54	1
2.บ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	244	14.93	4
3.บ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	232	14.20	5
4.บ้านเอื้ออาทรบึงพระ 1	ยกเลิกสัญญา		
5.บ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	399	24.42	2
6.บ้านเอื้ออาทรบึงพระ 3	260	15.91	3
7.บ้านเอื้ออาทรสมอแข 1	ยกเลิกสัญญา		
8.บ้านเอื้ออาทรสมอแข 2	ยกเลิกสัญญา		
รวม	1,634	100.00	-

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรที่จะทำการวิจัย คือ โครงการบ้านเอื้ออาทรหัวรอ มีจำนวนหน่วยร้อยละ 30.54 โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีจำนวนหน่วยร้อยละ 24.42 และโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 3 มีจำนวนหน่วยร้อยละ 15.91 และเมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรหัวรอ ลักษณะของรูปแบบอาคารที่อยู่อาศัยเป็นบ้านแฝด 2 ชั้น และโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 3 มีที่ตั้งโครงการอยู่ในบริเวณพื้นที่เดียวกันโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีระยะห่างระหว่างทั้ง 2 โครงการเพียง 8.00 เมตร และมีผู้อยู่อาศัยเพียง 80 ครัวเรือน (บัญชีลูกค้าหน่วยที่อยู่อาศัยที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ สำนักงานเคหะชุมชนพิษณุโลก ตุลาคม 2552) และเมื่อตัดโครงการที่ไม่ตรงเกณฑ์พื้นที่ศึกษา ทำให้มีโครงการที่เหมาะสมจะใช้เป็นพื้นที่วิจัย 3 พื้นที่ คือ

พื้นที่วิจัยที่ 1. โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล พื้นที่โครงการทั้งหมด 24 ไร่ 2 งาน 18 ตารางวา ตั้งอยู่ถนนสิงหวัฒน์ ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่ตั้งโครงการอยู่ในบริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมืองพิษณุโลก มีผู้อยู่อาศัยอยู่จำนวนทั้งสิ้น 232 ครอบครัว

พื้นที่วิจัยที่ 2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ พื้นที่โครงการทั้งหมด 25 ไร่ 0 งาน 85.7 ตารางวา ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1063 (สายพิษณุโลก-วัดจุฬามณี-บางกระทุ้ง) ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่ตั้งโครงการอยู่ในบริเวณทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของตัวเมืองพิษณุโลก มีผู้อยู่อาศัยอยู่จำนวนทั้งสิ้น 220 ครอบครัว

พื้นที่วิจัยที่ 3. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 พื้นที่โครงการทั้งหมด 39.00 ไร่ ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข12 (สายเลี่ยงเมือง) ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่ตั้งโครงการอยู่ในบริเวณทางทิศใต้ของตัวเมืองพิษณุโลก มีผู้อยู่อาศัยอยู่จำนวนทั้งสิ้น 360 ครอบครัว

โดยสรุปพื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ มีที่ตั้งโครงการอยู่ในเขตการให้บริการชุมชนเมืองพิษณุโลกในรัศมีประมาณ 5 กิโลเมตร จากศูนย์กลางชุมชนเมือง และเป็นการจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยบรรจุผู้อยู่อาศัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 และมีขนาดที่ดินทั้งโครงการและจำนวนหน่วยที่มีความแตกต่างกันไม่มากนัก

การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นชุมชนบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ มีเกณฑ์การคัดเลือกและการกำหนดตัวอย่างประชากร ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ได้แก่ ครัวเรือนที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรในเขตชุมชนเมืองพิษณุโลกซึ่งแยกพื้นที่ศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มพื้นที่วิจัย เพื่อเป็นกรอบการทำงานด้านพื้นที่ในการลงสำรวจภาคสนาม โดยในแต่ละพื้นที่สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1.1 พื้นที่วิจัยที่ 1 กลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีประชากรทั้งหมด 232 ครัวเรือน

1.2 พื้นที่วิจัยที่ 2 กลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ มีประชากรทั้งหมด 220 ครัวเรือน

1.3 พื้นที่วิจัยที่ 3 กลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีประชากรทั้งหมด 360 ครัวเรือน

2. การกำหนดตัวอย่างประชากร

พื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่มีลักษณะที่ตั้งและขนาดของครัวเรือน รวมทั้งองค์ประกอบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานภายในโครงการที่เหมาะสมสำหรับที่อยู่อาศัยและองค์ประกอบอื่นๆที่ภายนอกโครงการซึ่งพื้นที่วิจัย 3 พื้นที่มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 812 ครัวเรือน ผู้วิจัยจึงเลือกการสุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบเข้ามาใช้ในงานวิจัย และได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้อยู่ที่ประมาณ 89-100 ครัวเรือน จากการคำนวณโดยใช้สูตรของTARO YAMANE (TARO YAMANE 1970 : 725 อ้างถึงใน ธานินทร์ เมฆินทรางกูร 2547 : 91) โดยมีรายละเอียดดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง , ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)

N คือ ขนาดประชากร

e คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดได้ ดังนั้น

ถ้ากำหนดให้ P =0.1 (90% confidence level)

$$n = \frac{812}{(1+812(0.1)^2}$$

$n = 89.04$ ประมาณ 89

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยจำนวน 89 ครัวเรือน และเทียบตามสัดส่วนร้อยละ ของประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ได้แก่ ครัวเรือนที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรในเขตชุมชนเมืองพิษณุโลกซึ่งแยกพื้นที่วิจัยออกเป็น 3 กลุ่มตัวอย่าง โดยในแต่ละพื้นที่สามารถจำแนกเพื่อเป็นกรอบการทำงานด้านพื้นที่ในการลงสำรวจข้อมูล ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ

ลำดับที่	โครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก	จำนวนครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล	232	25
2	บ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	220	24
3	บ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2	360	40
รวม		812	89

จากตารางที่ 2 ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามให้อยู่ที่ 89 ครัวเรือน โดยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ศึกษานั้นให้มีขนาดใกล้เคียงกันเพื่อง่ายต่อการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบให้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามนั้นให้อยู่ในสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างประชากรในพื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ ลักษณะการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (systematic sampling) จะมีการกำหนดช่วงที่ห่างของบ้านเลขที่ หรือช่วงที่ห่างระหว่างการสุ่มตัวอย่างไว้ด้วย การกำหนดช่วงระหว่างบ้านเลขที่ในการสุ่มตัวอย่างเริ่มต้นจะต้องจัดทำการเรียงลำดับบ้านเลขที่ของครัวเรือนที่เลือกไว้ในการทำวิจัย หลังจากนั้นนำเอาขนาดของกลุ่มตัวอย่างไปหารจำนวนครัวเรือน คำนวณได้จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{ช่วงห่างระหว่างครัวเรือน(I)} = \frac{\text{จำนวนครัวเรือน}}{\text{จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3 พื้นที่ จึงใช้จำนวนตามการสุ่มที่มีระยะห่างดังนี้

กลุ่มที่ 1 บ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล จำนวนตามการสุ่ม 25 ครัวเรือน

กลุ่ม 1 มีประชากร 232 ครัวเรือน จะมีช่วงห่างคือ

$$\text{ระยะห่าง} = \frac{232}{25} = 9.28$$

เพราะฉะนั้น กลุ่ม 1 มีระยะห่าง เป็น 1: 9 หลังคาเรือน

กลุ่มที่ 2 บ้านเอื้ออาทรทหารอากาศ จำนวนตามการสุ่ม 24 ครัวเรือน
กลุ่ม 2 มีประชากร 220 ครัวเรือน จะมีช่วงห่างคือ

$$\text{ระยะห่าง} = \frac{220}{24} = 9.17$$

เพราะฉะนั้น กลุ่ม 2 มีระยะห่าง เป็น 1: 9 หลังคาเรือน

กลุ่มที่ 3 บ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 จำนวนตามการสุ่ม 40 ครัวเรือน
กลุ่ม 3 มีประชากร 360 ครัวเรือน จะมีช่วงห่างคือ

$$\text{ระยะห่าง} = \frac{360}{40} = 9.00$$

เพราะฉะนั้น กลุ่ม 3 มีระยะห่าง เป็น 1: 9 หลังคาเรือน

ตารางที่ 3 จำนวนตามการสุ่มที่มีระยะห่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3 กลุ่มพื้นที่วิจัย

ลำดับที่	โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก	จำนวนครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนระยะห่าง/ครัวเรือน
1	พลายชุมพล	232	25	9.28 /1:9
2	ข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	220	24	9.17 /1:9
3	บึงพระ 2	360	40	9.00 /1:9
รวม		812	89	

เมื่อทราบระยะห่างระหว่างบ้านเลขที่แล้ว ก็เลือกจุดเริ่มต้นของการสุ่มที่มีระยะห่างเรียงลำดับไปทุก ๆ ช่วงห่างหรือระยะห่างจนได้จำนวนตัวอย่างครบตามที่ต้องการตามการแบ่งกลุ่มและการสุ่มตัวอย่างเช่น

ทุก ๆ 9 ครัวเรือน

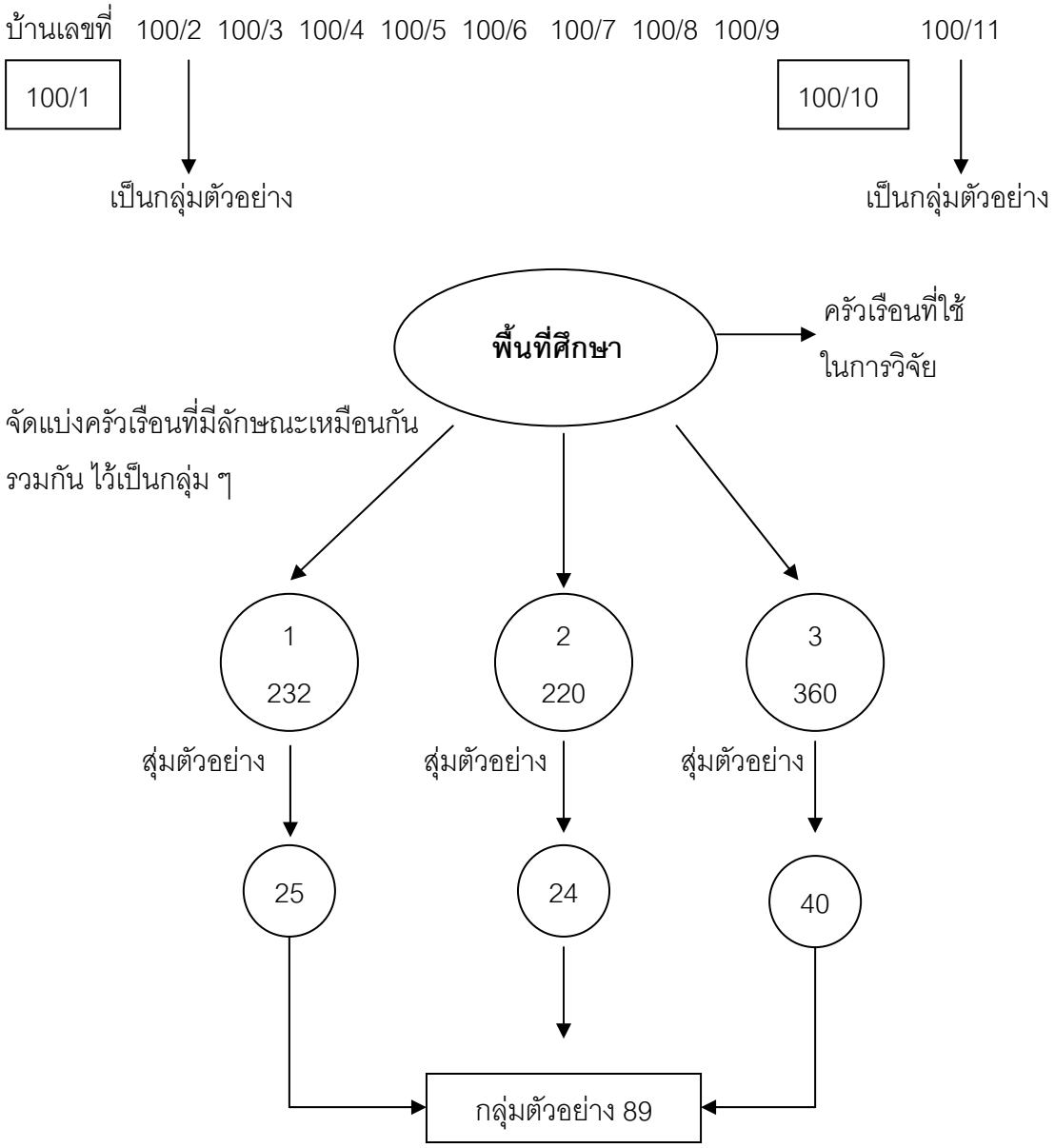

ภาพที่ 13 การแบ่งกลุ่มและการสุ่มตัวอย่าง ที่มีระยะห่างจากกลุ่มตัวอย่าง

การออกแบบสอบถาม

การออกแบบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยได้กำหนดโครงสร้างและรายละเอียดในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อเป็นการศึกษาถึงความเหมาะสม และความพึงพอใจ ด้านการเลือกตำแหน่งและทำเลที่ตั้งโครงการ การวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นทั้งภายนอกและภายในชุมชน

2. กำหนดประเด็นของเนื้อหา ได้แก่

2.1 ลักษณะพื้นฐานประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ของกลุ่มตัวอย่างประชากรภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรโดยจำแนกลักษณะของประชากรในพื้นที่ศึกษาดังนี้

1. เพศ
2. อายุ
3. สิทธิ์ในการอยู่อาศัย
4. กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทร
5. สมาชิกในครัวเรือน
6. ระยะเวลาการเข้าพักอาศัย
7. อาชีพ
8. รายได้
9. เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร
10. เหตุผลที่ท่านเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร

2.2 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ของกลุ่มตัวอย่างประชากรภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร

3. กำหนดประเด็นหลัก ประเด็นย่อยของแบบสอบถาม ได้แก่

3.1 ขนาดของครัวเรือน รายได้ อาชีพ และเหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัย

3.2 สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน

3.3 สาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

3.4 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่ต้องการเพิ่มเติม

3.5 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตรที่ผู้อยู่อาศัยเห็นว่ามีความสำคัญ

4. กำหนดรูปแบบคำถาม

4.1 เป็นคำถามรูปแบบเลือกตอบ

4.2 เป็นคำถามรูปแบบปลายเปิด

4.3 เป็นคำถามรูปแบบการให้ค่าระดับคะแนน

5. จัดทำร่างแบบสอบถามโดยมีเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสำรวจลักษณะพื้นฐานประชากร สังคม และเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับความคิดเห็น ของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปภายในชุมชน การให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรต้องการเพิ่มเติม และสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร ในรัศมี 5 กิโลเมตร ที่ผู้อยู่อาศัยเห็นว่ามีความสำคัญ

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยการวิเคราะห์คือ ผู้ใช้บริการของการเคหะแห่งชาติ คือผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกตามรายละเอียด คือ

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว ข้อมูลเกี่ยวกับผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทร

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นหัวข้อการวิเคราะห์ได้แก่

1. ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่

2. ความพึงพอใจสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่

3. สาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่ที่ต้องการเพิ่มเติม

4. สาธารณูปโภค สาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่ในรัศมี 5 กิโลเมตร ที่ผู้อยู่อาศัยเห็นว่ามีความสำคัญ

2. การวัดค่าคะแนนความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยจากการตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับค่าคะแนนความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก โดยแปลงให้อยู่ในรูปตัวเลขดังต่อไปนี้

พอใจมาก	เท่ากับ 5 คะแนน
ค่อนข้างพอใจ	เท่ากับ 4 คะแนน
พอใจ	เท่ากับ 3 คะแนน
ค่อนข้างไม่พอใจ	เท่ากับ 2 คะแนน
ไม่พอใจ	เท่ากับ 1 คะแนน

3. การวัดระดับค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย โดยการแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของระดับ 4.91 - 5.00 ขึ้นไป
หมายความว่า ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของระดับ 3.91 – 4.90
หมายความว่า ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ยของระดับ 2.91 - 3.90
หมายความว่า ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยของระดับ 1.91 - 2.90
หมายความว่า ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยของระดับ 1.00 - 1.90
หมายความว่า ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม โดยใช้วิธีทางสถิติประมวลผลโดยเชื่อมโยง การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยว กับความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน และสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชน ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่ต้องการเพิ่มเติม และข้อมูลการให้ความสำคัญต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชน ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel และทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบ สอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและการบรรยาย และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ประมวลผลโดยเชื่อมโยงการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (SPSS) โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.05 สามารถเชื่อถือได้สูง ทำให้ได้รับคำตอบที่ชัดเจนขึ้นด้วยตัวเลขจากการหาความสัมพันธ์ และสามารถบ่งชี้ในเชิงพื้นที่และวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิเพื่อวิจัยถึงความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ด้วยการหาคะแนนค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน (standard deviation : S.D)

สรุป

การออกแบบการวิจัยในบทนี้ ได้นำกรอบแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยจากบทที่ 2 มาสรุป ส่วนกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ได้ออกแบบให้มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ในการออกแบบการวิจัยได้กำหนดกรอบและหลักการสำคัญสำหรับดำเนินการวิจัย คือ (1) กรอบทฤษฎีเพื่อวางแนวทางการวิจัย ได้แก่ แนวความคิดชุมชนละแวกบ้าน แนวคิดเมืองกระชับ (Compact City) และ TOD (2) วิธีการวิจัยที่ใช้มี 2 ส่วน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการเปรียบเทียบความแตกต่างประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (3) การเลือกพื้นที่ดำเนินการวิจัย ได้กำหนดเกณฑ์และในการคัดเลือกได้พื้นที่วิจัย 3 แห่ง คือ โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ และโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 (4) การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครัวเรือนที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร โดยใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้อยู่ที่

ประมาณ 89 ครัวเรือน ของจำนวนผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทร รวมทั้ง 3 พื้นที่วิจัย (5) การออกแบบสอบถาม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เนื้อหาของแบบสอบถาม และรูปแบบของคำถาม มีเนื้อหาของแบบสอบถาม 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ส่วนที่ 2 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับความพึงพอใจ ความต้องการเพิ่มเติม และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการ (6) การวิเคราะห์แบบสอบถาม ได้ใช้เกณฑ์วัดค่าระดับความพึงพอใจ ความต้องการ หรือการให้ความสำคัญไว้ 5 ระดับ โดยมากที่สุดเท่ากับ 5 และน้อยที่สุดเท่ากับ 1 ส่วนการวัดระดับค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ มี 5 ระดับเช่นกัน โดยมากที่สุดอยู่ระหว่าง 4.91 - 5.00 และน้อยที่สุดอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.90 (7) การวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามโดยใช้วิธีทางสถิติประมวลผลโดยเชื่อมโยง ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและการบรรยาย เมื่อได้ทำการออกแบบการวิจัยดังรายละเอียดที่กล่าวแล้ว ก็จะเริ่มดำเนินการวิจัยตามกรอบที่กำหนดไว้โดยจะทำการศึกษาสภาพของพื้นที่วิจัยในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

สภาพพื้นที่โครงการบ้านเอื้ออาทร
ชุมชนเมืองพิษณุโลก

การวิจัยในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการบ้านเอื้ออาทรในชุมชนเมืองพิษณุโลกที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อทำการวิจัยตามเกณฑ์คัดเลือกโครงการบ้านเอื้ออาทรในชุมชนเมืองพิษณุโลกที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นจำนวน 3 โครงการจากจำนวนรวมทั้งหมด 8 โครงการ ได้แก่ โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ และโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 จังหวัดพิษณุโลก โดยมีเนื้อหาคลอบคลุม วัตถุประสงค์ของโครงการ ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ การคมนาคมขนส่ง ขนาดที่ดิน และรายละเอียดในการวางผัง นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน ทั้งสภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่โครงการ และสภาพแวดล้อมภายในโครงการ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน และการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอย ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามในระหว่างทำการแจกและเก็บแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 14-17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554

โครงการบ้านเอื้ออาทรส่วนภูมิภาคในพื้นที่เมืองพิษณุโลก

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 เป็นต้นมา การเคหะแห่งชาติได้จัดทำโครงการที่อยู่อาศัยในจังหวัดพิษณุโลก ไปแล้วกว่า 4,000 หน่วย กระจายตัวในพื้นที่ต่างๆ เช่น โครงการเคหะชุมชนของการเคหะแห่งชาติในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โครงการอาคารเช่าสำหรับข้าราชการ และล่าสุดได้จัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรในส่วนภูมิภาคในพื้นที่เมืองพิษณุโลกมี 8 โครงการ 3,270 หน่วย ปัจจุบันดำเนินการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อย 5 โครงการ 1,634 หน่วย

โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 มีพื้นที่วิจัย 3 พื้นที่ คือ

1. โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

3. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก เป็นโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ ปี พ.ศ.2546-2550 ซึ่งมีระยะเวลาก่อสร้างแล้วเสร็จและบรรจุผู้เข้าอยู่อาศัยในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน มีที่ตั้งห่างจากศูนย์กลางชุมชนเมืองพิษณุโลกในรัศมีระหว่าง 5-10 กิโลเมตร ซึ่งโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

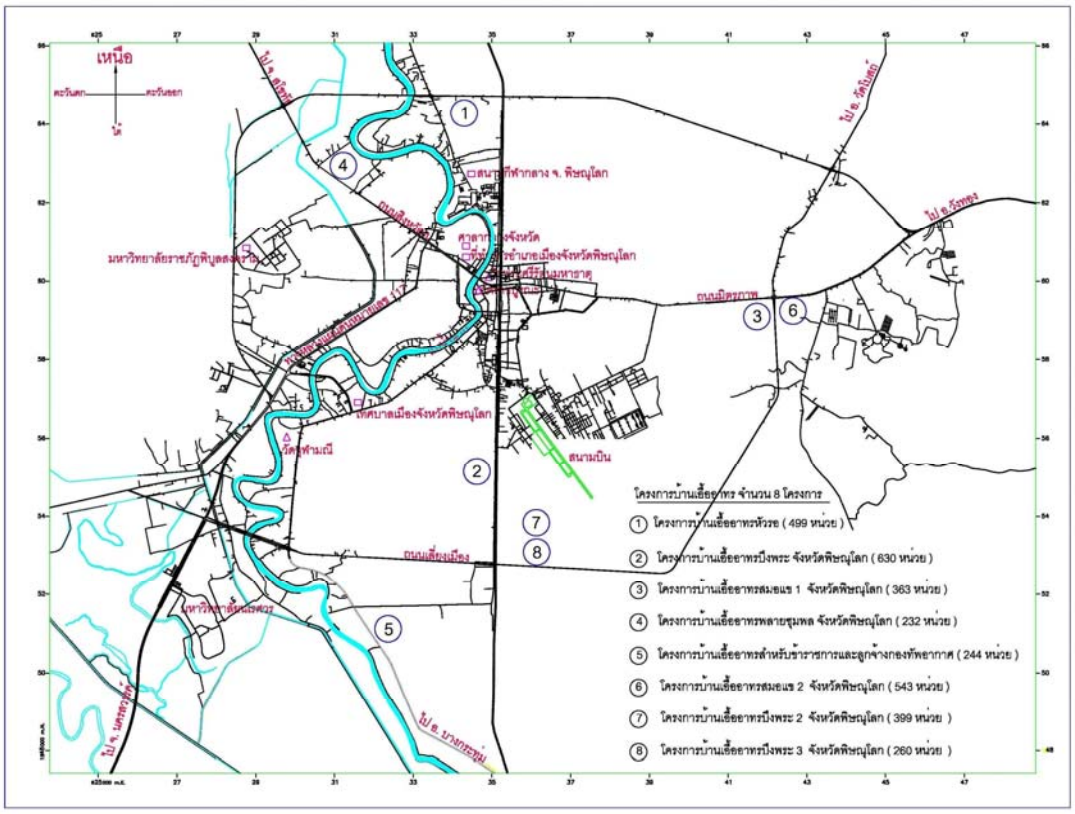

ภาพที่ 14 โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก 8 โครงการ

ที่มา : กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3 . แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรพิษณุโลก 8 โครงการ .กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2552.

โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล เป็นการจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของประชาชนตามแผนงานการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร ระยะที่ 3/2 ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี จัดสร้างในพื้นที่โครงการของการเคหะแห่งชาติ มีจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย 232 หน่วย เริ่มก่อสร้างเมื่อ มีนาคม 2549 แล้วเสร็จมิถุนายน 2550 ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2551 ปัจจุบัน (ตุลาคม 2553) มีผู้เข้าอยู่อาศัยจริง 232 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 ของโครงการ มีรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการดังนี้

1. ที่ตั้งโครงการ อยู่บนถนนสิงหวัฒน์ ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการที่อยู่ในบริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมืองพิษณุโลก ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการเป็นที่อยู่อาศัย สอดคล้องกับเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานของผู้อยู่อาศัยของมีรายได้น้อย มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาในระดับเมืองเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ตำแหน่งที่ตั้งโครงการอยู่ในพื้นที่อยู่ในทิศทางของการพัฒนาเมืองพื้นที่ที่ยังมีความหนาแน่นไม่มากนัก มีศักยภาพสูง และมีแนวโน้มจะเกิดการขยายตัวของเมืองมาในทิศทางดังกล่าว เพราะเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ตัวเมือง การเดินทางเข้าสู่บริเวณใจกลางเมืองได้สะดวกมากขึ้นอีกด้วย สามารถเข้าถึงแหล่งงานประเภทสถาบันการศึกษา ทั้งมหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม (ทุ่งทะเลแก้ว)

2. ขนาดที่ดิน พื้นที่โครงการทั้งหมด 24 ไร่ 2 งาน 18 ตารางวา ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตาม พ.ร.บ.การผังเมืองอยู่ในแนวเขตพื้นที่สีเหลือง เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ตามกฎกระทรวงบังคับผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก

3. กรรมสิทธิ์ที่ดิน การเคหะแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการจัดซื้อเพื่อก่อสร้างบ้านเอื้ออาทรในราคาไร่ละ 765,000 บาท โดยที่ดินดังกล่าวมีพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันและมีรูปร่างที่ดินคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้าตามลักษณะที่ปรากฏในผังที่ดิน

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยโดยกลุ่มเป้าหมายคือที่มีระดับรายได้ครัวเรือนละไม่เกิน 15,000 บาท/เดือน (ระดับรายได้ปี พ.ศ.2546) หรือ 22,000 บาท/เดือน (ณ โครงการแล้วเสร็จ) โดยให้ผู้อยู่อาศัยมีโอกาสได้ซื้อบ้านและที่ดินของตัวเองได้สะดวกขึ้น

5. รายละเอียดในการวางผัง โดยออกแบบให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขแนวทาง การวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร ประกอบด้วยบ้านเดี่ยว 2 ชั้น โดยคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่จะมีความสะดวกสบายในการอยู่อาศัยตามสมควร จัดให้มีถนนสายหลักทางเข้าโครงการเขตทางกว้าง 12.00 เมตร และจัดสาธารณูปการส่วนใหญ่ไว้ใกล้แนวถนนสายหลัก

เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยสามารถใช้ประโยชน์ได้เชื่อมกลุ่มที่อยู่อาศัยด้วยถนนสายรองเขตทางกว้าง 9.00 เมตร แบ่งที่อยู่อาศัยแต่ละกลุ่ม โดยจะล้อมรอบด้วยถนนสายย่อยเขตทางกว้าง 8.00 เมตร ต่อเนื่องกัน

ภาพที่ 15 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล
ที่มา : http://maps.google.co.th/map

ภาพที่ 16 ผังโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล
ที่มา : กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3 . แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2548.

5.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1.ที่อยู่อาศัย 2.สวนสาธารณะ 3.ถนนและทางเดินเท้า และ 4.พื้นที่บริการสาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่องค์ประกอบชุมชน สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในโครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

ประเภท	จำนวน	แปลงมาตรฐาน (เมตร)	พื้นที่/ตารางเมตร	พื้นที่/ไร่	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	232	6.00 x 14.00	24,891.06	15.56	63.38
2. ถนน ทางเท้า			9,933.57	6.21	25.92
3. สนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ			1,036.70	0.65	2.64
4. ศูนย์ชุมชน			1,332.14	0.83	3.40
5. บ่อบำบัดน้ำเสีย			730.10	0.46	1.86
6. ลานค้า			610.25	0.38	1.55
7. แนวทางระบายน้ำ			738.18	0.46	1.88
รวมพื้นที่โครงการ			39,272.00	24.54	100

5.1.1ที่อยู่อาศัย ขนาดพื้นที่อยู่อาศัยและสัดส่วนพื้นที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่โครงการ มีพื้นที่อยู่อาศัยอยู่ทั้งสิ้น 15.56 ไร่ (24,891.06 ตารางเมตร) โดยสัดส่วนของพื้นที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่โครงการคิดเป็นร้อยละ 63.38

5.1.2 รูปแบบที่อยู่อาศัยลักษณะอาคารเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินแปลงมาตรฐาน 6.00x14.00 เมตร หรือ 21.00 ตารางวา พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร 51.50 ตารางเมตร

5.2 ประชากรในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

5.2.1 ปัจจุบันมีจำนวนครอบครัวรวม 232 ครอบครัว

5.2.2 จำนวนประชากร 928 คน (เฉลี่ย 4 คน / ครอบครัว)

5.2.3 ความหนาแน่นรวม 9.58 ครอบครัว / ไร่ หรือ 37.81 คน / ไร่

5.3 ระบบถนนภายในโครงการ จะใช้ระบบถนนสายย่อยปลายตัน (cul-de-sac) ต่อจากระบบถนนสายย่อยต่อเนื่อง (loop) ในกลุ่มที่อยู่อาศัยเป็นทางสัญจรเข้าสู่พื้นที่อยู่อาศัย รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ขนาดถนนและทางเท้าโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

ประเภท	เขตทาง/เมตร	ผิวจราจร/เมตร	ทางเท้า/เมตร
ถนนสายหลัก	12.00	9.00	1.50
ถนนสายรอง	9.00	6.00	1.50
ถนนสายย่อย	8.00	6.00	1.00 (ราง วี คสล.2ข้าง)
ถนนสายย่อยปลายตัน	8.00	4.80	0.55 (ราง วี คสล.2ข้าง)

5.4 รูปแบบทางสัญจร ภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีพื้นที่ทั้งหมด 6.21 ไร่ (9,933.57ตารางเมตร) โดยสัดส่วนพื้นที่ทางสัญจรต่อพื้นที่โครงการคิดเป็นร้อยละ 25.92 ทางสัญจรจะใช้ถนนสายหลัก ถนนสายรอง และถนนปลายตันเป็นทางสัญจรเข้าสู่พื้นที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 17 ถนนสายหลักบริเวณตอนต้นโครงการ เขตทางกว้าง 12.00 เมตร จัดให้มีแสงสว่างตามแนวทางเดินเท้า ซึ่งถือเป็นทางเดินเท้าหลักของชุมชนไปจนถึงศูนย์กลางภายในชุมชน (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 14.30 น.)

ภาพที่18 ถนนสายรองภายในโครงการ เขตทางกว้าง 9.00 เมตร แยกจากถนนสายหลักเป็นถนน (loop) ล้อมรอบกลุ่มที่อยู่อาศัยมีแสงสว่างตามแนวทางเดิน และจะเป็นแนวเส้นท่อประปา เสาไฟฟ้า สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปไม่มีพื้นที่ทางเดินเท้าผู้อยู่อาศัยต้องใช้ผิวจราจรเป็นทางเดินเท้าแทน (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 14.30 น.)

5.5 สาธารณูปโภคภายในโครงการ การเคหะแห่งชาติได้จัดให้มีสาธารณูปโภคตามข้อกำหนดการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร (TOR) ประกอบด้วย

5.5.1 งานวิศวกรรมไฟฟ้าในตัวอาคาร และบริเวณโครงการซึ่งประกอบด้วย

ระบบไฟฟ้า ใช้กระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลก โดยเดินสายตามแนวถนนหน้าโครงการ ตามมาตรฐานการไฟฟ้า

5.5.2 งานวิศวกรรมสุขาภิบาลประกอบด้วยระบบสุขาภิบาลในตัวอาคาร และบริเวณโครงการ ซึ่งประกอบด้วย

1. ระบบประปา ใช้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลก โดยมีท่อประปาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 200 มม.อยู่ด้านหน้าโครงการ จึงสามารถต่อเชื่อมท่อประปาสำหรับการใช้น้ำในโครงการ โดยขอขยายเขตท่อน้ำประปาเพื่อเข้าสู่โครงการเพื่อให้ปริมาณเพียงพอกับการใช้น้ำในโครงการ

2. ระบบระบายน้ำฝนที่ตกในโครงการจะระบายลงสู่ท่อระบายน้ำที่ขนานไปกับถนนในโครงการ และไหลลงสู่บ่อดักน้ำฝนเพื่อหน่วงน้ำไว้ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหน้าโครงการ

3. ระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณโครงการ มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 1.50-2.00 ของพื้นที่โครงการ โดยการออกแบบอยู่ใกล้จุดระบายน้ำออกของโครงการ สำหรับเชิงลาดขอบบ่อให้จัดทำการปลูกต้นกระดุมทองรอบบ่อและลาดคอนกรีตเฉพาะปากบ่อพร้อมรั้ว wire mesh สูง 1.20 เมตร โดยรอบ ทางโครงการจะทำการบำบัดน้ำเสียจนมีค่าอยู่ในเกณฑ์ของมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารประเภท ข. (ไม่เกิน 30 มิลลิกรัม/ลิตร) ก่อนระบายออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหน้าโครงการ

4. ระบบบำบัดน้ำเสีย สำหรับที่อยู่อาศัยสามารถเลือกใช้ได้ทั้งถังบำบัดสำเร็จรูปหรือถังบำบัดคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วให้ระบายสู่ภายนอกโครงการโดยตรงโดยไม่ผ่านบ่อหน่วงน้ำของโครงการ ทั้งนี้การออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียรวมได้ใช้เกณฑ์ที่สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยอมรับ

ผู้ออกแบบได้เลือกระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศมาใช้ในการบำบัดน้ำเสียในอาคารที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และเน้นให้มีจุดเด่นคือ ผู้อยู่อาศัยสามารถดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสียภายในครัวเรือนเองได้ เช่นการทำความสะอาดตัวกลาง(ที่อยู่ของแบคทีเรีย) และนำปั๊มอากาศมาซ่อมแซมได้กล่าวคือ ระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศ (aerobic treatment) กล่าวถึงการนำจุลชีพมาบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนโดยเลือกชนิดของจุลชีพที่ใช้ออกซิเจนมาช่วยในกระบวนการทำงาน ซึ่งระบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบบำบัดน้ำเสียแบบไม่ใช้อากาศ (anaerobic treatment) กล่าวคือ BOD (biological oxygen demand) ที่ออกจากระบบบำบัดฯ แบบใช้อากาศจะมีค่าต่ำกว่า 20 mg/L ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานทำให้ไม่ต้องใช้ระบบบำบัดรวมอีกในการบำบัดน้ำเสียในโครงการ

5.5.3 ระบบการเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครพิษณุโลกจะเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บโดยภายในโครงการ ฯ จะมีที่พักขยะพร้อมทั้งเก็บขยะสำรองไว้ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย ไม่สามารถเก็บขยะได้ตามปกติ

5.5.4 ระบบคมนาคมขนส่ง บริเวณหน้าโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีบริการขนส่งสาธารณะโดยมีรถสองแถว และรถโดยสารประจำจังหวัดวิ่งตามแนวถนนหน้าโครงการเข้าไปในตัวเมือง และมีรถโดยสารระหว่างจังหวัด (พิษณุโลก-สุโขทัย) วิ่งผ่านด้านหน้าโครงการ

5.6 สาธารณูปการภายในโครงการ การเคหะแห่งชาติได้จัดให้มีตามข้อกำหนดการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร (TOR) รายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ขนาดพื้นที่สวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

ประเภท	พื้นที่ (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่โครงการ	กิจกรรม
สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น	1,036.70	2.64	นั่งเล่นพักผ่อน
ลานค้าชุมชน	610.25	1.55	เล่นกีฬา ออกกำลังกาย
ศูนย์ชุมชน	1.332.14	3.40	กิจกรรมร่วมกันกับชุมชน

การวางตำแหน่งของสวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชน ต่อหนึ่งหน่วยที่อยู่อาศัยคิดเป็นร้อยละ 2.64 ของพื้นที่ที่อยู่อาศัย สัดส่วนดังกล่าวนี้น้อยกว่าสัดส่วนร้อยละ 5 ของพื้นที่ที่อยู่อาศัยตามข้อกำหนดและเงื่อนไขแนวทางการวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร (การเคหะแห่งชาติ ,2548) พื้นที่บริการสาธารณะ ประกอบด้วย อาคารศูนย์ชุมชน สำหรับพื้นที่ภายนอกอาคารได้แก่ ลานจอดรถ และสนามหญ้า พื้นที่ทั้งหมดของศูนย์ชุมชนมีขนาด 1,332.14 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 3.40 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด

ภาพที่ 19 ศูนย์ชุมชน สวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นในปัจจุบัน อยู่บริเวณหน้าโครงการ สภาพขาดแคลนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการพักผ่อนหย่อนใจและขาดการดูแลบำรุงรักษา (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 14.50 น.)

สภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน

1. สภาพแวดล้อมโดยรอบโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นน้อย มีพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยขนาด 1-2 ชั้นกระจายอยู่ทั่วไป แต่ยังคงมีพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่ากระจายตัวอยู่ (เป็นพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 60 พื้นที่พักอาศัยร้อยละ 40) ทางด้านถนนสายหลักหน้าโครงการ(ถนนสิงหวัฒน์) มีการพัฒนาที่ดินเป็นศูนย์การค้าขนาดใหญ่ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่างๆ เช่น สถานที่ราชการ ศาสนสถาน แหล่งงาน ตลาด ร้านค้า ฯลฯ

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ในปัจจุบันดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและมีผู้อยู่อาศัยแล้ว 2 ปี ซึ่งผู้อยู่อาศัยได้มีการปรับปรุงและต่อเติมพอสมควร บริเวณที่กำหนดไว้เป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น การเคหะแห่งชาติได้จัดตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ชุมชนขึ้นเพื่อจัดการดูแลชุมชน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สภาพแวดล้อมทางกายภาพในส่วนที่เป็นสาธารณะจึงขาดการดูแลรักษา การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งส่วนใหญ่ของสาธารณูปการไว้ทางด้านหน้าของโครงการ จากการสำรวจภาคสนามพบว่าตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่อยู่อาศัยเท่าที่ควร

3. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนได้แก่ สวนสาธารณะ บ่อบำบัดน้ำเสีย และมีไฟฟ้าส่องสว่างสำหรับถนนทางเท้า หัวจ่ายน้ำสำหรับดับเพลิง และที่รวมขยะ

4. การดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ในแต่ละหน่วยที่อยู่อาศัย ผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนมีการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยภายนอกอาคารของตนเองจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 70 จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม พบว่าการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยภายนอกอาคารจากเดิมสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

4.1 การดัดแปลงสนามด้านหน้าบ้านเดิมเป็นลานเอนกประสงค์

4.2 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าบ้านเป็นห้องเพิ่มเติม

4.3 การดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ลานชั้นล่างด้านหลังบ้านเป็นห้องเพิ่มเติม

4.4 การดัดแปลงแก้ไขรั้วบ้านและประตูรั้วบ้าน

ภาพที่ 20 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยพื้นที่ด้านหน้า (ขนาดแปลงมาตรฐาน) เพิ่มพื้นที่ใช้สอยของผู้อยู่อาศัย โดยลักษณะรูปแบบของการต่อเติมของที่อยู่อาศัยมีความหลายหลากแล้วแต่ความต้องการของผู้อยู่อาศัย (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 14.30 น.)

ภาพที่ 21 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย และการดัดแปลงแก้ไขรั้วบ้านที่อยู่อาศัยแปลงมุมซึ่งมีพื้นที่มากกว่าแปลงมาตรฐานเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยของผู้อยู่อาศัย (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 15.30 น.)

โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยเหตุผลในการเกิดโครงการเริ่มแรกมาจากการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับกลุ่มข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองในราคาที่มีความสามารถในการผ่อนชำระได้ ปัจจุบันเมื่อโครงการ ฯ

ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จกลุ่มประชากรเป้าหมายเดิมมาทำสัญญาเพียงร้อยละ20 ทำให้กลุ่มประชากร ผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ร้อยละ 80 เป็นประชาชนทั่วไป มีจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย 244 หน่วย เริ่มก่อสร้างเมื่อ16 สิงหาคม 2548 แล้วเสร็จ 8 มีนาคม 2550 บรรจุผู้เข้าอยู่อาศัย ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2551 ปัจจุบัน (ตุลาคม 2553) มีผู้เข้าอยู่อาศัยจริง 220 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90 ของโครงการ มีรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการ ดังนี้

1. ที่ตั้งโครงการ ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1063 (สายพิษณุโลก-วัดจุฬามณี-บางกระทุ้ง) ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการที่อยู่ในบริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของตัวเมืองพิษณุโลก ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการเป็นที่อยู่อาศัย สอดคล้องกับเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานของผู้อยู่อาศัยของมีรายได้ ตำแหน่งที่ตั้งโครงการที่อยู่ใกล้แหล่งงานหลัก ศูนย์กลางระดับชุมชน และสาธารณูปการหลักของรัฐ แต่ไม่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาในระดับเมืองด้วยสาเหตุของตำแหน่งที่ตั้งโครงการอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมของเมือง

2. ขนาดที่ดิน พื้นที่โครงการทั้งหมด 25 ไร่ 0 งาน 85.7 ตารางวา ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตาม พ.ร.บ.การผังเมืองอยู่ในแนวเขตพื้นที่สีเขียว เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ตามกฎกระทรวงบังคับผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยไม่ก่อเหตุรำคาญหรือไม่เป็นพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม

3. กรรมสิทธิ์ที่ดิน การเคหะแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ทำการจัดซื้อเพื่อก่อสร้างบ้านเอื้ออาทรในราคาไร่ละ 550,000 บาท โดยที่ดินดังกล่าวมีพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันและมีรูปร่างที่ดินรูปตัวแอล (L) ตามลักษณะที่ปรากฏในผังที่ดิน

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยโดยกลุ่ม เป้าหมายคือที่มีระดับรายได้ครัวเรือนละไม่เกิน 15,000 บาท/เดือน (ระดับรายได้ปี พ.ศ.2546) หรือ 22,000 บาท / เดือน (ณ โครงการแล้วเสร็จ) โดยให้ผู้อยู่อาศัยมีโอกาสได้ซื้อบ้านและที่ดินของตัวเองได้สะดวกขึ้น

5. รายละเอียดในการวางผัง โดยออกแบบให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนด และเงื่อนไขแนวทาง การวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร ประกอบด้วยบ้านเดี่ยว 2 ชั้น โดยคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่จะมีความสะดวกสบายในการอยู่อาศัยตามสมควร จัดให้มีถนนสายหลักทางเข้าโครงการเขตทางกว้าง 12.00 เมตร และจัดสาธารณูปการส่วนใหญ่ไว้ใกล้แนวถนนสายหลักเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยสามารถใช้ประโยชน์ได้

ภาพที่ 22 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการ ฯ ทหารอากาศ
ที่มา : http://maps.google.co.th/map

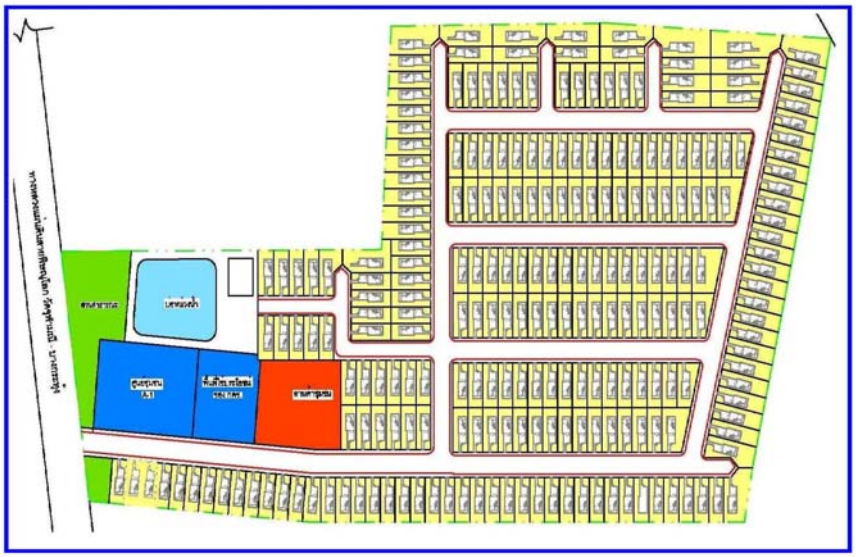

ภาพที่ 23 ผังโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ
ที่มา : กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3 . แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2549.

5.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1.ที่อยู่อาศัย 2.สวนสาธารณะ 3.ถนนและทางเดินเท้า และ 4.พื้นที่บริการสาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่องค์ประกอบชุมชน สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในโครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

ประเภท	จำนวน	แปลงมาตรฐาน (เมตร)	พื้นที่/ ตารางเมตร	พื้นที่/ ไร่	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	244	6.00 x 16.00	25,507.91	15.94	63.38
2. ถนน ทางเท้า			8,888.81	5.56	22.03
3. สนามเด็กเล่น			1,003.90	0.63	2.49
4. ศูนย์ชุมชน			1,280.00	0.80	3.17
5. บ่อบำบัดน้ำเสีย			1,659.43	1.04	4.11
6. ลานค้า			1,056.43	0.66	2.62
7. พื้นที่ กคช.			953.43	0.60	2.37
รวมพื้นที่โครงการ			40,349.91	25.22	100

5.1.1 ที่อยู่อาศัย ขนาดพื้นที่อยู่อาศัยและสัดส่วนพื้นที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่โครงการมีพื้นที่อยู่อาศัยอยู่ทั้งสิ้น 15.94 ไร่ (25,507.91 ตารางเมตร) โดยสัดส่วนของพื้นที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่โครงการคิดเป็นร้อยละ 63.38

5.1.2 รูปแบบที่อยู่อาศัยลักษณะอาคารเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินแปลงมาตรฐาน 6.00x16.00 เมตร หรือ 96.00 ตารางวา พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร 51.50 ตารางเมตร

5.2 ประชากรในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

5.2.1 ปัจจุบันมีจำนวนครอบครัวรวม 220 ครอบครัว

5.2.2 จำนวนประชากร 880 คน (เฉลี่ย 4 คน / ครอบครัว)

5.2.3 ความหนาแน่นรวม 8.72 ครอบครัว / ไร่ หรือ 34.89 คน / ไร่

5.3 ระบบถนนภายในโครงการ จะใช้ระบบถนนสายย่อยปลายตัน (cul-de-sac) ต่อจากระบบถนนสายย่อยต่อเนื่อง (loop) ในกลุ่มที่อยู่อาศัยเป็นทางสัญจรเข้าสู่พื้นที่อยู่อาศัย รายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ขนาดถนนและทางเท้าโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

ประเภท	เขตทาง/เมตร	ผิวจราจร/เมตร	ทางเท้า/เมตร
ถนนสายหลัก	12.00	9.00	1.50
ถนนสายรอง	9.00	6.00	1.50
ถนนสายย่อย	8.00	6.00	1.00 (ราง วี คสล.2ข้าง)
ถนนสายย่อยปลายตัน	8.00	4.80	0.55 (ราง วี คสล.2ข้าง)

5.4 รูปแบบทางสัญจรภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ มีพื้นที่ทั้งหมด 5.56 ไร่ (8,888.81ตารางเมตร) โดยสัดส่วนพื้นที่ทางสัญจรต่อพื้นที่โครงการ ฯ คิดเป็นร้อยละ 22.03

ภาพที่ 24 ถนนสายหลักบริเวณตอนต้นโครงการ และเป็นเส้นทางหลักของสาธารณูปการต่างๆ ที่สำคัญของชุมชน จัดให้มีแสงสว่างตามแนวทางเดิน ซึ่งถือเป็นทางเดินเท้าหลักของชุมชนไปจนถึงศูนย์กลางภายในชุมชน ถูกกีดขวางด้วยเสาไฟฟ้า และการปลูกแนวต้นไม้ทำให้พื้นที่ทางเดินเท้ามีความไม่ต่อเนื่อง(บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 16.30 น.)

ภาพที่ 25 ถนนสายรองภายในโครงการ แยกจากถนนสายหลักเป็นถนน loop ล้อมรอบกลุ่มที่อยู่อาศัยมีแสงสว่างตามแนวทางเดิน และจะเป็นแนวเส้นท่อประปา เสาไฟฟ้า สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป จะพบว่าผู้อยู่อาศัยต้องใช้ผิวจราจรเป็นทางเดินเท้าแทน (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 16.45 น.)

ภาพที่ 26 พื้นที่เว้นว่างของชุมชนบริเวณตอนต้นโครงการ อยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าออกหลักของโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ใช้เป็นพื้นที่เล่นกีฬาของเด็ก สนามหญ้าและไม้ยืนต้นขาดการดูแลรักษา (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 17.30 น.)

5.5 สาธารณูปโภคภายในโครงการ การเคหะแห่งชาติได้จัดให้มีสาธารณูปโภคตามข้อกำหนดการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร (TOR) ประกอบด้วย

5.5.1 งานวิศวกรรมไฟฟ้าในตัวอาคาร และบริเวณโครงการซึ่งประกอบด้วย

ระบบไฟฟ้า ใช้กระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลก โดยเดินสายตามแนวถนนหน้าโครงการ ตามมาตรฐานการไฟฟ้า

5.5.2 งานวิศวกรรมสุขาภิบาลประกอบด้วยระบบสุขาภิบาลในตัวอาคาร และบริเวณโครงการซึ่งประกอบด้วย

1. ระบบประปา ใช้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลก โดยมีท่อประปาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 200 มม. อยู่ด้านหน้าโครงการจึงสามารถต่อเชื่อมท่อประปาสำหรับการใช้น้ำในโครงการโดยขอขยายเขตท่อน้ำประปาเพื่อเข้าสู่โครงการเพื่อให้ปริมาณเพียงพอกับการใช้น้ำในโครงการ

2. ระบบระบายน้ำฝนที่ตกในโครงการจะระบายลงสู่ท่อระบายน้ำที่ขนานไปกับถนนในโครงการ และไหลลงสู่บ่อดักน้ำฝนเพื่อหน่วงน้ำไว้ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหน้าโครงการ

3. ระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณโครงการ มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 1.50-2.00 ของพื้นที่โครงการ โดยการออกแบบอยู่ใกล้จุดระบายน้ำออกของโครงการ สำหรับเชิงลาดขอบบ่อให้จัดทำการปลูกต้นกระดุมทองรอบบ่อและลาดคอนกรีตเฉพาะปากบ่อพร้อมรั้ว wire mesh สูง 1.20 เมตร โดยรอบ ทางโครงการจะทำการบำบัดน้ำเสียจนมีค่าอยู่ในเกณฑ์ของมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารประเภท ข. (ไม่เกิน 30 มิลลิกรัม/ลิตร) ก่อนระบายออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหน้าโครงการ

4. ระบบบำบัดน้ำเสีย สำหรับที่อยู่อาศัยสามารถเลือกใช้ได้ทั้งถังบำบัดสำเร็จรูปหรือถังบำบัดคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วให้ระบายสู่ภายนอกโครงการโดยตรงโดยไม่ผ่านบ่อหน่วงน้ำของโครงการ ทั้งนี้การออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียรวมได้ใช้เกณฑ์ที่สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยอมรับ

ผู้ออกแบบได้เลือกระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศมาใช้ในการบำบัดน้ำเสียในอาคารที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และเน้นให้มีจุดเด่นคือ ผู้อยู่อาศัยสามารถดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสียภายในครัวเรือนเองได้ เช่นการทำความสะอาดตัวกลาง(ที่อยู่ของแบคทีเรีย) และนำปั๊มอากาศมาซ่อมแซมได้กล่าวคือ ระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศ (aerobic treatment) กล่าวถึงการนำจุลชีพมาบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนโดยเลือกชนิดของจุลชีพที่ใช้ออกซิเจนมาช่วยในกระบวนการทำงาน ซึ่งระบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบบำบัดน้ำเสียแบบไม่ใช้อากาศ (anaerobic treatment) กล่าวคือ BOD (biological oxygen demand) ที่

ออกจากระบบบำบัดฯ แบบใช้อากาศจะมีค่าต่ำกว่า 20 mg/L ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานทำให้ไม่ต้องใช้ระบบบำบัดรวมอีกในการบำบัดน้ำเสียในโครงการ

5.5.3 ระบบการเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดพริก จะเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บโดยภายในโครงการ ฯ จะมีที่พักขยะพร้อมทั้งเก็บขยะสำรองไว้ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย ไม่สามารถเก็บขยะได้ตามปกติ

5.6 สาธารณูปการภายในโครงการ การเคหะแห่งชาติได้จัดให้มี ตามข้อกำหนดการจัดทำ โครงการบ้านเอื้ออาทร (TOR) รายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ขนาดพื้นที่สวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

ประเภท	พื้นที่ (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่โครงการ	กิจกรรม
สวนสาธารณะ	1,003.90	2.49	นั่งเล่นพักผ่อน
ลานค้าชุมชน	1,056.43	2.62	เล่นกีฬา ออกกำลังกาย
ศูนย์ชุมชน	1,280.00	3.17	กิจกรรมร่วมกันกับชุมชน
พื้นที่ใช้ประโยชน์ของ กคช.	792.72	1.98	-

การวางตำแหน่งของสวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชน ต่อหนึ่งหน่วยที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 2.49 ของพื้นที่ที่อยู่อาศัย สัดส่วนดังกล่าวนี้ น้อยกว่าสัดส่วนร้อยละ 5 ของพื้นที่ที่อยู่อาศัยตามข้อกำหนดและเงื่อนไขแนวทางการวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร (การเคหะแห่งชาติ ,2549) พื้นที่บริการสาธารณะ ภายในบริเวณศูนย์ชุมชนประกอบด้วย สถานรับเลี้ยงเด็กอ่อนก่อนวัยเรียน สำหรับพื้นที่ภายนอกอาคารได้แก่ ลานจอดรถ และสนามหญ้า พื้นที่ทั้งหมดของศูนย์ชุมชนมีขนาด 1,280.00ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 3.17 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด

ภาพที่ 27 ศูนย์ชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ พื้นที่สาธารณูปการภายในชุมชน ปัจจุบันการเคหะแห่งชาติได้มอบศูนย์ชุมชนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดพริก และได้ปรับปรุงพื้นที่เป็นสถานเลี้ยงเด็กตอนกลางวัน (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.)

สภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน

1. สภาพแวดล้อมโดยรอบโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม มีพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยขนาด 1-2 ชั้นกระจายอยู่น้อย แต่ยังคงมีพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่ากระจายตัวอยู่ทั่วไป (เป็นพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 60 พื้นที่พักอาศัยร้อยละ 40) ทางด้านถนนหน้าโครงการ(สายพิษณุโลก-วัดจุฬามณี-บางกระทุ้ง) สามารถเชื่อมต่อถนนสายหลักของเมืองถึง 2 เส้น ได้แก่ ถนนบรมไตรโลกนาถ และทางหลวงสายพิษณุโลก-บึงพระ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน รวมทั้งมีโครงข่ายคมนาคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะทำให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ใจกลางเมืองได้สะดวกยิ่งขึ้น

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ในปัจจุบันดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและมีผู้อยู่อาศัยแล้ว 2 ปี ซึ่งผู้อยู่อาศัยได้มีการปรับปรุงและต่อเติมมากพอสมควร บริเวณที่กำหนดไว้เป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ขาดการดูแลบำรุงรักษา การเคหะแห่งชาติได้จัดตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ชุมชนขึ้นเพื่อจัดการดูแลชุมชน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรสภาพแวดล้อมทางกายภาพในส่วนที่เป็นสาธารณะจึงขาดการดูแลรักษาเท่าที่ควร การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งส่วนใหญ่ของสาธารณูปการไว้

ทางด้านหน้าของโครงการ จากการสำรวจภาคสนามพบว่าตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่อยู่อาศัยเท่าที่ควร

3. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนได้แก่ สวนสาธารณะ บ่อบำบัดน้ำเสีย และมีไฟฟ้าส่องสว่างสำหรับถนนทางเท้า หัวจ่ายน้ำสำหรับดับเพลิง และที่รวมขยะ

4. การดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศในแต่ละหน่วยที่อยู่อาศัย ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมีการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยภายนอกอาคารของตนเอง จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม พบว่าการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยภายนอกอาคารจากเดิมสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

4.1 การดัดแปลงสนามด้านหน้าบ้านเดิมเป็นลานเอนกประสงค์

4.2 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าบ้านเป็นห้องเพิ่มเติม

4.3 การดัดแปลงสนามด้านหลังบ้านเดิมเป็นลานเอนกประสงค์

4.4 การดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ลานชั้นล่างด้านหลังบ้านเป็นห้องเพิ่มเติม

4.5 การดัดแปลงแก้ไขรั้วบ้านและประตูรั้วบ้าน

การดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ และจากการสนทนากับตัวแทนชุมชนพบว่า ผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศเป็นผู้มีรายได้ปานกลางถึงค่อนข้างสูง จึงต่อเติมที่อยู่อาศัยได้ตามความหลายหลากแล้วแต่ความต้องการของผู้อยู่อาศัย

ภาพที่ 28 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย เนื่องจากพื้นที่และอาคารมีขนาดเล็ก ทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยแล้ว มีความต้องการที่จะต่อเติมอาคารตามความต้องการของผู้อยู่อาศัย(บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.)

ภาพที่ 29 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าเดิม และดัดแปลงแก้ไขรั้วบ้านและประตูรั้วบ้าน ที่อยู่อาศัยถูกดัดแปลงและต่อเติมพื้นที่ใช้สอย เนื่องจากพื้นที่ใช้สอยและรูปแบบของที่อยู่อาศัยมีขนาดเล็ก ทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยทำให้ซื้อ 2 หลังติดกัน เพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านและจำนวนสมาชิกในครอบครัว(บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.)

ภาพที่ 30 การต่อเติมพื้นที่ใช้สอยเพิ่มเติม และต่อเติมใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าเดิม (กำลังต่อเติม) (บันทึกภาพวันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม 2554 เวลา 16.45 น.)

โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 เป็นการจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของประชาชนตามแผนงานการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร ระยะที่ 4 ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เป็นโครงการที่การเคหะแห่งชาติรับซื้อมาจากเอกชน

ในลักษณะโครงการร่วมลงทุน มีจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย 399 หน่วย (แบ่งเฟสการก่อสร้าง ระยะที่ 1 จำนวน 299 หน่วย และ ระยะที่ 2 จำนวน 100 หน่วย) เริ่มก่อสร้างเมื่อกันยายน 2549 แล้วเสร็จ พฤศจิกายน 2551 บรรจุผู้เข้าอยู่อาศัยตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2552 ปัจจุบัน (ตุลาคม 2553) มีผู้เข้าอยู่อาศัยจริง 360 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90 ของโครงการ มีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ที่ตั้งโครงการ ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (สายเลี่ยงเมือง) ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการที่อยู่ในบริเวณทางทิศใต้ของตัวเมืองพิษณุโลก ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการเป็นที่อยู่อาศัย แต่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานของผู้อยู่อาศัยของมีรายได้น้อย และไม่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาในระดับเมืองด้วยสาเหตุของตำแหน่งที่ตั้งโครงการอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมของเมืองอยู่ไกลจากแหล่งงานหลัก ศูนย์กลางส่วนราชการ(CBD) ของเมืองพิษณุโลกค่อนข้างมาก (8-9 กิโลเมตร) และอยู่นอกเส้นทางการขยายตัวและพัฒนาเมือง

2. ขนาดที่ดิน ขนาดพื้นที่ที่จัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีพื้นที่ 39 ไร่ 0 งาน 0 ตารางวา ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตาม พ.ร.บ.การผังเมืองอยู่ในแนวเขตพื้นที่สีเหลือง เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ตามกฎกระทรวงบังคับผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก

3. กรรมสิทธิ์ที่ดิน การเคหะแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการจัดซื้อเพื่อก่อสร้างบ้านเอื้ออาทรในราคาไร่ละ 510,000 บาท โดยที่ดินดังกล่าวมีพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันและมีรูปร่างที่ดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าลักษณะตามที่ปรากฏในผังที่ดิน

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยโดยกลุ่มเป้าหมายคือที่มีระดับรายได้ครัวเรือนละไม่เกิน 17,500 บาท/เดือน (ระดับรายได้ปี พ.ศ.2549) หรือ 22,000 บาท/เดือน (ณ โครงการแล้วเสร็จ) โดยให้ผู้อยู่อาศัยมีโอกาสได้ซื้อบ้านและที่ดินของตัวเองได้สะดวกขึ้น

5. รายละเอียดในการวางผัง โดยออกแบบให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขแนวทางการวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร ประกอบด้วยบ้านเดี่ยว 2 ชั้น โดยคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่จะมีความสะดวกสบายในการอยู่อาศัยตามสมควร จัดให้มีถนนสายหลักทางเข้าโครงการเขตทางกว้าง12.00 เมตร และจัดสาธารณูปการส่วนใหญ่ไว้ใกล้แนวถนนสายหลักเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยสามารถใช้ประโยชน์ได้ เชื่อมกลุ่มที่อยู่อาศัยด้วย

ถนนสายรองเขตทางกว้าง 9.00 เมตร แบ่งที่อยู่อาศัยแต่ละกลุ่มจะล้อมรอบด้วยถนนสายย่อยเขตทางกว้าง 8.00 เมตร ต่อเนื่องกัน

ภาพที่ 31 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ2
ที่มา : http://maps.google.co.th/map

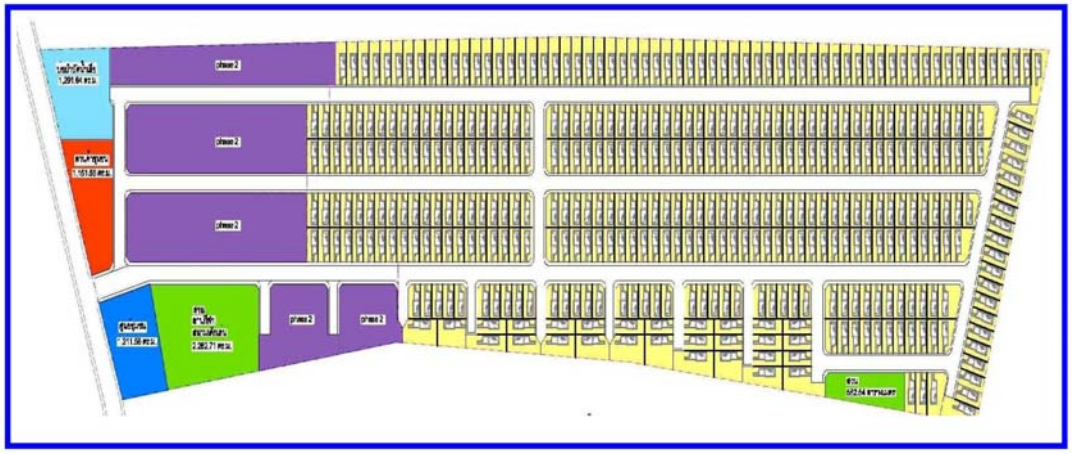

ภาพที่ 32 ผังโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2
ที่มา : กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3.แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2550.

5.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1.ที่อยู่อาศัย 2.สวนสาธารณะ 3.ถนนและทางเดินเท้า และ 4.พื้นที่บริการสาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่องค์ประกอบชุมชน สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในโครงการ รายละเอียดตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การใช้ประโยชน์ที่ดินโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

ประเภท	จำนวน	แปลงมาตรฐาน (เมตร)	พื้นที่/ตารางเมตร	พื้นที่/ไร่	การใช้ (ร้อยละ)
1. บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	399	6.50 x 14.00	39,944.64	24.97	64.01
2. ถนน ทางเท้า			15,935.26	9.96	25.54
3. สวนสาธารณะ			2,862.64	1.79	4.59
4. อาคารศูนย์ชุมชน			1,211.56	0.76	1.94
5. บ่อบำบัดน้ำเสีย			1,291.54	0.81	2.07
6. ลานค้า			1,151.56	0.72	1.85
รวมพื้นที่โครงการ			62,397.30	39.00	100

5.1.1 ที่อยู่อาศัยขนาดพื้นที่อยู่อาศัยและสัดส่วนพื้นที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่โครงการมีพื้นที่พักอาศัยอยู่ทั้งสิ้น 15.56 ไร่ (24,891.06 ตารางเมตร) โดยสัดส่วนของพื้นที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่โครงการคิดเป็นร้อยละ 63.38

5.1.2 รูปแบบที่อยู่อาศัยลักษณะอาคารเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ขนาดที่ดินแปลงมาตรฐาน 6.50x14.00 เมตร หรือ 22.75 ตารางวา พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร 51.50 ตารางเมตร

5.2 ประชากรในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

5.2.1 ปัจจุบันมีจำนวนครอบครัวรวม 360 ครอบครัว

5.2.2 จำนวนประชากร 1,440 คน (เฉลี่ย 4 คน / ครอบครัว)

5.2.3 ความหนาแน่นรวม 9.23 ครอบครัว / ไร่ หรือ 36.92 คน / ไร่

5.3 ระบบถนนภายในโครงการ จะใช้ระบบถนนสายย่อยปลายตัน (cul-de-sac) ต่อจากระบบถนนสายย่อยต่อเนื่อง (loop) ในกลุ่มที่อยู่อาศัย เป็นทางสัญจรเข้าสู่พื้นที่อยู่อาศัย รายละเอียดตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ขนาดถนนและทางเท้าโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

ประเภท	เขตทาง/เมตร	ผิวจราจร/เมตร	ทางเท้า/เมตร
ถนนสายหลัก	12.00	9.00	1.50
ถนนสายรอง	9.00	6.00	1.50
ถนนสายย่อย	8.00	6.00	1.00 (ราง วี คสล.2ข้าง)
ถนนสายย่อยปลายตัน	8.00	4.80	0.55 (ราง วี คสล.2ข้าง)

5.4 รูปแบบทางสัญจรภายใน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีพื้นที่ทั้งหมด 9.96 ไร่ (15,935.26ตารางเมตร) โดยสัดส่วนพื้นที่ทางสัญจรต่อพื้นที่โครงการ คิดเป็นร้อยละ 25.54

ภาพที่ 33 ถนนสายหลักบริเวณตอนต้นโครงการ และเส้นทางหลักของสาธารณูปการต่างๆ ที่สำคัญ ของชุมชน การรักษาความปลอดภัย จัดให้มีแสงสว่างตามแนวทางเดิน ซึ่งถือเป็นทางเดินเท้าหลักของชุมชน (บันทึกภาพวันศุกร์ที่ 14 มกราคม 2554 เวลา16.15 น.)

ภาพที่ 34 ถนนสายรองบริเวณตอนต้นโครงการ แยกจากถนนสายหลักเป็นถนน loop ล้อมรอบกลุ่มที่อยู่อาศัยมีแสงสว่างตามแนวทางเดิน และจะเป็นแนวเส้นท่อประปา เสาไฟฟ้า สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป จะพบว่าผู้อยู่อาศัยต้องใช้ผิวจราจรเป็นทางเดินเท้าแทน (บันทึกภาพวันศุกร์ที่ 14 มกราคม 2554 เวลา 16.15 น.)

ภาพที่ 35 ถนนสายย่อยภายในโครงการ แยกจากถนนสายรอง ล้อมรอบกลุ่มที่อยู่อาศัยมีแสงสว่างตามแนวทางเดิน และจะเป็นแนวเส้นท่อประปา เสาไฟฟ้า สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป จะพบว่าผู้อยู่อาศัยต้องใช้ผิวจราจรเป็นทางเดินเท้าเชื่อมไปหาถนนสายย่อย และสายรองภายในชุมชน (บันทึกภาพวันศุกร์ที่ 14มกราคม 2554 เวลา 15.50 น.)

5.5 สาธารณูปโภคภายในโครงการ การเคหะแห่งชาติได้จัดให้มีสาธารณูปโภคตามข้อกำหนดการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร (TOR) ประกอบด้วย

5.5.1 งานวิศวกรรมไฟฟ้าในตัวอาคาร และบริเวณโครงการซึ่งประกอบด้วย

ระบบไฟฟ้า ใช้กระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลก โดยเดินสายตามแนวถนนหน้าโครงการ ตามมาตรฐานการไฟฟ้า

5.5.2 งานวิศวกรรมสุขาภิบาลประกอบด้วยระบบสุขาภิบาลในตัวอาคาร และบริเวณโครงการซึ่งประกอบด้วย

1. ระบบประปา ใช้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดพิษณุโลก โดยมีท่อประปาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 200 มม. อยู่ด้านหน้าโครงการจึงสามารถต่อเชื่อมท่อประปาสำหรับการใช้น้ำในโครงการโดยขอขยายเขตท่อน้ำประปาเพื่อเข้าสู่โครงการเพื่อให้ปริมาณเพียงพอกับการใช้น้ำในโครงการ

2. ระบบระบายน้ำฝนที่ตกในโครงการจะระบายลงสู่ท่อระบายน้ำที่ขนานไปกับถนนในโครงการ และไหลลงสู่บ่อดักน้ำฝนเพื่อหน่วงน้ำไว้ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหน้าโครงการ

3. ระบบบำบัดน้ำเสียบริเวณโครงการ มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 1.50-2.00 ของพื้นที่โครงการ โดยการออกแบบอยู่ใกล้จุดระบายน้ำออกของโครงการ สำหรับเชิงลาดขอบบ่อให้จัดทำการปลูกต้นกระดุมทองรอบบ่อและลาดคอนกรีตเฉพาะปากบ่อพร้อมรั้ว wire mesh สูง 1.20 เมตร โดยรอบ ทางโครงการจะทำการบำบัดน้ำเสียจนมีค่าอยู่ในเกณฑ์ของมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารประเภท ข. (ไม่เกิน 30 มิลลิกรัม/ลิตร) ก่อนระบายออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหน้าโครงการ

4. ระบบบำบัดน้ำเสีย สำหรับที่อยู่อาศัยสามารถเลือกใช้ได้ทั้งถังบำบัดสำเร็จรูปหรือถังบำบัดคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วให้ระบายสู่ภายนอกโครงการโดยตรงโดยไม่ผ่านบ่อหน่วงน้ำของโครงการ ทั้งนี้การออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียรวมได้ใช้เกณฑ์ที่สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยอมรับ

ผู้ออกแบบได้เลือกระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศมาใช้ในการบำบัดน้ำเสียในอาคารที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และเน้นให้มีจุดเด่นคือ ผู้อยู่อาศัยสามารถดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสียภายในครัวเรือนเองได้ เช่นการทำความสะอาดตัวกลาง(ที่อยู่ของแบคทีเรีย) และนำปั๊มอากาศมาซ่อมแซมได้กล่าวคือ ระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศ (aerobic treatment) กล่าวถึงการนำจุลชีพมาบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนโดยเลือกชนิดของจุลชีพที่ใช้ออกซิเจนมาช่วยในกระบวนการทำงาน ซึ่งระบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบบำบัดน้ำเสียแบบไม่ใช้อากาศ (anaerobic treatment) กล่าวคือ BOD (biological oxygen demand) ที่

ออกจากระบบบำบัดฯ แบบใช้อากาศจะมีค่าต่ำกว่า 20 mg/L ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานทำให้ไม่ต้องใช้ระบบบำบัดรวมอีกในการบำบัดน้ำเสียในโครงการ

5.5.3 ระบบการเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย อยู่ในความรับผิดชอบองค์การบริหารส่วนตำบลบึงพระ จะเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บโดยภายในโครงการฯ จะมีที่พักขยะตามอาคาร พร้อมทั้งเก็บขยะสำรองไว้ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย ไม่สามารถเก็บขยะได้ตามปกติ

5.5.4 ระบบคมนาคมขนส่ง บริเวณหน้าโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีบริการขนส่งสาธารณะ และรถโดยสารประจำจังหวัดวิ่งตามแนวถนนหน้าโครงการเข้าไปในตัวเมืองวิ่งผ่านหน้าโครงการ

5.6 สาธารณูปการภายในโครงการ การเคหะแห่งชาติได้จัดให้มีตามข้อกำหนดการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร (TOR) รายละเอียดตามตารางที่ 12 สวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชน

ตารางที่ 12 ขนาดพื้นที่สวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

ประเภท	พื้นที่ (ตารางเมตร)	ร้อยละของพื้นที่โครงการ	กิจกรรม
สวนสาธารณะ	2,862.64	4.59	นั่งเล่นพักผ่อน
ลานค้าชุมชน	1,151.56	1.85	เล่นกีฬา ออกกำลังกาย
ศูนย์ชุมชน	1,211.56	1.94	กิจกรรมร่วมกันกับชุมชน เช่น งานวันทำบุญขึ้นปีใหม่

การวางตำแหน่งของสวนสาธารณะ และที่ว่างภายในชุมชน ต่อหนึ่งหน่วยที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 4.59 ของพื้นที่ที่อยู่อาศัย สัดส่วนดังกล่าวนี้น้อยกว่าสัดส่วนร้อยละ 5 ของพื้นที่ที่อยู่อาศัยตามข้อกำหนดและเงื่อนไขแนวทางการวางผังโครงการบ้านเอื้ออาทร (การเคหะแห่งชาติ ,2549) พื้นที่บริการสาธารณะ ภายในบริเวณศูนย์ชุมชนประกอบด้วย อาคารศูนย์ชุมชน สถานรับเลี้ยงเด็กอ่อนก่อนวัยเรียน สำหรับพื้นที่ภายนอกอาคารได้แก่ ลานจอดรถ และสนามหญ้า พื้นที่ทั้งหมดของศูนย์ชุมชนมีขนาด 1,211.56 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.94 ของพื้นที่โครงการทั้งหมด

ภาพที่ 36 ศูนย์ชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ปัจจุบันการเคหะแห่งชาติได้มอบให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพระ และได้ปรับปรุงพื้นที่เป็นสถานเลี้ยงเด็กตอนกลางวัน (บันทึกภาพวันศุกร์ที่ 14 มกราคม 2554 เวลา 16.30 น.)

สภาพแวดล้อมทางกายภาพปัจจุบัน

1. สภาพแวดล้อมโดยรอบโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 เป็นย่านเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นน้อย มีพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยขนาด 1-2 ชั้นกระจายอยู่ทั่วไป แต่ยังคงมีพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่ากระจายตัวอยู่ (เป็นพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 50 พื้นที่พักอาศัยร้อยละ 50) ทางด้านถนนหน้าโครงการ(ทางหลวงแผ่นดินสาย 12) หรือถนนสายเลี่ยงเมือง สามารถเชื่อมต่อถนนสายหลักของเมืองถึง 2 เส้น ได้แก่ ถนนบรมไตรโลกนาถ และทางหลวงสายพิษณุโลก-บึงพระ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน รวมทั้งมีโครงข่ายคมนาคม และศูนย์ราชการแห่งใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ในปัจจุบันดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและมีผู้อยู่อาศัยแล้ว 1 ปี ซึ่งผู้อยู่อาศัยได้มีการปรับปรุงและต่อเติมเป็นส่วนน้อย บริเวณที่กำหนดไว้เป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ขาดการดูแลบำรุงรักษา การเคหะแห่งชาติได้จัดตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ชุมชนขึ้นเพื่อจัดการดูแลชุมชน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สภาพแวดล้อมทางกายภาพในส่วนที่เป็นสาธารณะจึงขาดการดูแลรักษา การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งส่วนใหญ่ของสาธารณูปการไว้ทางด้านหน้าของโครงการ จากการสำรวจภาคสนามพบว่าตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่อยู่อาศัยเท่าที่ควร

3. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนได้แก่ สวนสาธารณะ บ่อบำบัดน้ำเสีย และมีไฟฟ้าส่องสว่างสำหรับถนนทางเท้า หัวจ่ายน้ำสำหรับดับเพลิง และที่รวมขยะ

4. การดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ในแต่ละหน่วยที่อยู่อาศัย ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมีการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของตนเองมีส่วนน้อย ปัจจุบันผู้อยู่อาศัยคงรูปแบบที่อยู่อาศัยแบบเดิมของการเคหะแห่งชาติ จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม พบว่าการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยภายนอกอาคารจากเดิมสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

4.1 การดัดแปลงสนามด้านหน้าบ้านเดิมเป็นลานเอนกประสงค์

4.2 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าบ้านเป็นห้องเพิ่มเติม

ภาพที่ 37 การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย เป็นห้องเพื่ออยู่อาศัย
(บันทึกภาพวันศุกร์ที่ 14 มกราคม 2554 เวลา 17.30 น.)

สรุป

การดำเนินการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่มีการดำเนินการที่เหมือนกันนับตั้งแต่แนวความคิดในการออกแบบวางผัง ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถือตามข้อกำหนดและกฎหมายการจัดสรรที่ดิน ทำให้ขนาดพื้นที่การวางผังและให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยมีความแตกต่างไปจากโครงการเคหะชุมชน และบ้านจัดสรรของเอกชนโดยทั่วไป ตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการภายในบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่จะตั้งอยู่ใกล้ทางเข้าออกของชุมชนบ้านเอื้ออาทร สาธารณูปโภคที่สำคัญของบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่เป็นการให้บริการจากหน่วยงานของรัฐ ฯ เช่น ไฟฟ้า

ประปา และโทรศัพท์ สำหรับสาธารณูปโภคสาธารณูปการอื่น ๆ เช่นการระบายน้ำเสีย การบำบัดน้ำเสีย ยังคงให้เป็นการให้บริการจากการเคหะแห่งชาติ โดยมีสำนักงานเคหะชุมชนพิษณุโลกดูแลเพื่อให้บริการผู้อยู่อาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่ มีผู้เข้าอยู่อาศัยแล้ว 1-2 ปี และเนื่องจากการจัดผังบริเวณและตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปโภคสาธาณูปการต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนในพื้นที่วิจัยที่ 1 จึงมักจะพบเห็นในพื้นที่วิจัยที่ 2 และพื้นที่วิจัยที่ 3 เช่นกัน ลักษณะการเกิดกิจกรรมต่าง ๆ และการอยู่ร่วมกันภายในชุมชนจึงมักพบเห็นคล้ายคลึงกันด้วย เช่น การดัดแปลงต่อเติมที่อยู่อาศัย เป็นต้น กล่าวได้ว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่มีลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะได้ทำการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชน และสภาพแวดล้อมขององค์ประกอบต่างๆ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานในด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จะมีผลต่อความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติในบทต่อไป

บทที่ 5

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในบทที่ 5 นี้มีเนื้อหาเป็นการศึกษาทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลกในพื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ ในด้านความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานของโครงการบ้านเอื้ออาทร ทั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามร่วมกับการสำรวจภาคสนามและการสังเกตลักษณะและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เนื้อหาในส่วนแรกจะเป็นการนำเสนอรายละเอียดการดำเนินการเก็บข้อมูลและการสำรวจภาคสนามโดยการแจกและเก็บแบบสอบถาม และลักษณะที่ตั้งและสภาพทั่วไปของพื้นที่วิจัย ในส่วนหลังจะเป็นการนำเสนอการประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถามในหัวข้อลักษณะต่างๆ เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในและภายนอกชุมชนในพื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่

การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม

งานวิจัยนี้นอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสาร และการสังเกตการณ์แล้วยังมีการใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูลเพื่อต้องการทราบถึงทัศนคติของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน การดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามครั้งนี้ได้ทำงานตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสำรวจและการเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัย

การลงสำรวจพื้นที่เบื้องต้น เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการลงสำรวจพื้นที่จริง ผู้วิจัยได้ศึกษาแผนที่ตั้งโครงการ และผังโครงการทั้ง 3 โครงการ ก่อนลงสำรวจพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจในสภาพทั่วไป หลังจากนั้นได้ทำการสำรวจเบื้องต้นทั้ง 3 โครงการ เพื่อกำหนดกลุ่มครัวเรือน

ที่จะเป็นเป้าหมายของการเก็บแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นมาทำการวางแผนการสำรวจพื้นที่จริง

2. การแจกแบบสอบถาม และการเก็บแบบสอบถาม

ในการลงสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ผู้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยชี้แจงความเป็นมาของโครงการ ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ หลังจากนั้นจะใช้วิธีการถามโดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบคำถาม และผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึกข้อมูล จำนวนแบบสอบถาม ได้ใช้ตามที่ได้วางแผนไว้แล้วสำหรับแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ในการลงพื้นที่เพื่อแจกและเก็บแบบสอบถาม เมื่อวันที่ 14-20 กุมภาพันธ์ 2554 ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ

2.1 ช่วงเวลาที่ 1 วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 9.00 -11.00 น. ผู้วิจัยได้ทำการแจกและเก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างร้านค้า และแม่บ้าน

2.2 ช่วงเวลาที่ 2 วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 16.30-18.00 น. ผู้วิจัยได้ทำการแจกและเก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเวลากลางวันและกลับถึงบ้านหลังเลิกงาน

2.3 ช่วงเวลาที่ 3 วันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 8.30 -16.30 น. ผู้วิจัยได้ทำการแจกและเก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่มีวันหยุดในวันเสาร์-อาทิตย์

ตารางที่ 13 การกำหนดวันและเวลาในการลงพื้นที่เพื่อแจกและเก็บแบบสอบถาม

บ้านเอื้ออาทร	การกำหนดวันและเวลาในการแจกและเก็บแบบสอบถาม		
	วัน / เวลา	วัน / เวลา	วัน / เวลา
พลายชุมพล	วันจันทร์ที่ 14 กพ. 54 เวลา 9.00-11.00 น. ร้านค้า แม่บ้าน	วันอังคารที่ 15 กพ. 54 เวลา 16.00-18.00 น. ผู้อยู่อาศัยหลังเลิกงาน	วันอาทิตย์ที่ 20 กพ. 54 เวลา 9.00-14.00 น. ผู้อยู่อาศัยที่มีวันหยุด เสาร์-อาทิตย์
ทหารอากาศ	วันพุธที่ 16 กพ. 54 เวลา 9.00-11.00 น. ร้านค้า แม่บ้าน	วันพุธที่ 16 กพ. 54 เวลา 16.00-18.00 น. ผู้อยู่อาศัยหลังเลิกงาน	วันพฤหัสฯ ที่ 17 กพ. 54 เวลา 16.00-18.00 น. ผู้อยู่อาศัยหลังเลิกงาน

ตารางที่ 13 การกำหนดวันและเวลาในการลงพื้นที่เพื่อแจกและเก็บแบบสอบถาม (ต่อ)

บ้านเอื้ออาทร	การกำหนดวันและเวลาในการแจกและเก็บแบบสอบถาม		
	วัน / เวลา	วัน / เวลา	วัน / เวลา
บึงพระ 2	วันพฤหัสฯ ที่ 17 กพ. 54 เวลา 9.00-11.00 น. ร้านค้า แม่บ้าน	วันศุกร์ที่ 18 กพ. 54 เวลา 13.00-17.00 น. ผู้อยู่อาศัยที่มีวันหยุด นักขัตฤกษ์	วันเสาร์ที่ 19 กพ. 54 เวลา 16.00-18.00 น. ผู้อยู่อาศัยที่มีวันหยุด เสาร์-อาทิตย์

ทั้ง 3 ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมายตามที่ระบุไว้ในผังโครงการ โดยมีเจ้าหน้าที่ของการเคหะแห่งชาติ (สำนักงานเคหะชุมชนพิษณุโลก) ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ ช่วยแจกแบบสอบถาม และช่วยประสานงานให้กับผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนทั้ง 3 พื้นที่ ในระหว่างการดำเนินการวิจัยได้พบปัญหาและอุปสรรคที่พบจะมีคล้าย ๆ กันทั้ง 3 พื้นที่และเรื่องอื่น ๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยต้องลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม 3 ช่วงเวลา เนื่องจากบางบ้านไม่มีผู้อยู่อาศัยเนื่องไปทำงานตอนกลางวัน

2. บ้านเป้าหมายที่ทำการสุ่มตามบ้านเลขที่ที่กำหนดไว้ มีการเลื่อนเป้าหมาย เพราะบางบ้านที่กำหนดไว้ในแผนที่ไม่มีผู้อยู่อาศัย จึงมีการปรับเป้าหมายบ้านที่ทำการสุ่มโดยเลื่อนเป้าหมายการตอบแบบสอบถามเป็นบ้านถัดไป

3. สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการลงพื้นที่เพราะมีฝนตกหนักวันอังคารที่ 15 กุมภาพันธ์ 2553 ตลอดทั้งวัน

4. ผู้อยู่อาศัยได้ภายในชุมชนทั้ง 3 พื้นที่ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และมีอัธยาศัยเป็นกันเองให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี และยังให้ข้อคิดเห็นด้านอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือจากเนื้อหาการวิจัย

5. สรุปแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด จำนวน 100 ชุด ทั้ง 3 พื้นที่ซึ่งเกินจากกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เดิมจำนวน 89 ครัวเรือน โดยในแต่ละพื้นที่ได้แบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 14 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3 กลุ่มพื้นที่วิจัยที่เก็บแบบสอบถามได้จริง

ลำดับที่	โครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก	จำนวน ครัวเรือน	ตามการสุ่ม ตัวอย่าง	แบบสอบถาม ที่เก็บได้จริง
1	พลายชุมพล	232	25	28
2	ข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ	220	24	27
3	บึงพระ 2	360	40	45
รวม		812	89	100

ลักษณะที่ตั้งและสภาพทั่วไปของพื้นที่วิจัย

ในการสำรวจพื้นที่วิจัยโดยใช้วิธีการสำรวจพร้อมแผนที่ และการสังเกตการณ์เพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดทางด้านกายภาพของโครงการบ้านเอื้ออาทร พบว่าพื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่มีสภาพทางกายภาพที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบไปด้วยรูปแบบของที่อยู่อาศัย องค์ประกอบของชุมชนและสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในและภายนอกโครงการ ดังนั้นความแตกต่างที่ชัดเจนของพื้นที่ทั้ง 3 พื้นที่วิจัย จึงเป็นเพียงสภาพแวดล้อมของพื้นที่โดยทั่วไป เช่น ตำแหน่งของที่ตั้งโครงการ การเชื่อมโยงของระบบคมนาคม เช่นการเดินทางเข้าสู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนเมือง และแหล่งงาน ซึ่งในการวิจัยนี้ต้องการทราบสภาพแวดล้อมภายในชุมชน โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่จำเป็นทั้งภายนอกและภายในชุมชน พื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ มีจำนวนครัวเรือนรวมกันทั้งสิ้น 812 ครัวเรือน เป็นโครงการที่สร้างเสร็จและมีผู้อยู่อาศัยร้อยละ 90 มีองค์ประกอบต่าง ๆ ของชุมชนตามที่ปรากฏในผังบริเวณโครงการทั้ง 3 พื้นที่วิจัย มีความเป็นชุมชนที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีขอบเขตที่ชัดเจนสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถจักรยานและการเดินเท้า ที่พักอาศัยและประชากรในพื้นที่มีความหลากหลาย และสามารถเข้าถึงศูนย์กลางของชุมชนเมืองพิษณุโลก หรือ ศูนย์พาณิชยกรรมของเมืองด้วยทางรถยนต์หรือการใช้รถจักรยานยนต์ภายใน 45 นาที หรืออยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการสำรวจดังนี้

โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

สภาพแวดล้อมโดยรอบโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นน้อย มีพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยกระจายอยู่ทั่วไป (เป็นพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 60 พื้นที่พักอาศัยร้อยละ 40) มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่างๆ เช่นสถานที่ราชการ ศาสนสถาน แหล่งงาน ตลาด เป็นต้น ในปัจจุบัน โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีผู้อยู่อาศัยจำนวนทั้งสิ้น 232 ครอบครัว และมีผู้เข้าอยู่อาศัยแล้ว 2 ปี สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล โดยรวมมีความร่มรื่น เรียบร้อย และสะอาด ภายในชุมชนพบว่าผู้อยู่อาศัยได้มีการปรับปรุงและต่อเติมที่อยู่อาศัยพอสมควร เช่น การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยพื้นที่ด้านหน้า โดยลักษณะรูปแบบของการต่อเติมของที่อยู่อาศัยมีความหลายหลากแล้วแต่ความต้องการพื้นที่ใช้สอยของผู้อยู่อาศัย เช่น การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย และการดัดแปลงแก้ไขรั้วบ้าน ส่วนพื้นที่บริเวณภายในชุมชนด้านสาธารณูปการที่กำหนดไว้เป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น และลานกีฬา พบว่าการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณด้านหน้าของโครงการและตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่อยู่อาศัยเท่าที่ควร ส่วนสาธารณูปโภค การเคหะแห่งชาติได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโครงการ ฯ เช่น ระบบระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสียภายในชุมชนได้มาตรฐานและถูกสุขลักษณะ หัวจ่ายน้ำสำหรับดับเพลิง ที่รวมขยะ และมีไฟฟ้าส่องสว่างสำหรับถนน ทางเดินเท้าอยู่ในสภาพดี

โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยเหตุผลในการเกิดโครงการเริ่มแรกมาจากการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับกลุ่มข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองในรูปแบบเป็นสวัสดิการที่อยู่อาศัยสำหรับทหารอากาศ เมื่อโครงการได้ดำเนิน การก่อสร้างแล้วเสร็จกลุ่มเป้าหมายเดิมมาทำสัญญาเพียงร้อยละ20 และไม่สามารถรอโครงการแล้วเสร็จ เนื่องจากการดำเนินการก่อสร้างเสร็จช้ากว่ากำหนด ทำให้การเคหะแห่งชาติต้องกำหนดกลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยเป็นประชาชนทั่วไป จำนวนร้อยละ 80 มีรายละเอียดต่าง ๆ จากการสำรวจดังนี้

สภาพแวดล้อมโดยรอบโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและชนบท (เป็นพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 60 พื้นที่พักอาศัยร้อยละ 40) มีพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ว่างเปล่ากระจายตัวอยู่ ถนนหน้า

โครงการสามารถเชื่อมต่อถนนสายหลักของเมืองถึง 2 เส้นทาง ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน รวมทั้งมีโครงข่ายคมนาคมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในปัจจุบันโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ มีผู้อยู่อาศัยจำนวนทั้งสิ้น 220 ครอบครัว และมีผู้เข้าอยู่อาศัยแล้ว 2 ปี สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยรวมมีความเรียบร้อย และสะอาด ภายในชุมชนพบว่ามีการดัดแปลงต่อเติมพื้นที่ใช้สอยของที่อยู่อาศัยภายในชุมชน จากการสำรวจพบว่าผู้อยู่อาศัยเป็นผู้มีรายได้ปานกลางถึงค่อนข้างสูง จึงต่อเติมที่อยู่อาศัยได้ตามความหลายหลากแล้วแต่ความต้องการของผู้อยู่อาศัย เช่น การต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างด้านหน้าเดิม การดัดแปลงแก้ไขรั้วบ้านและประตูรั้วบ้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากพื้นที่ใช้สอยและรูปแบบของที่อยู่อาศัยมีขนาดเล็กทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยทำการซื้อ 2 หลังติดกันเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านรองรับจำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่วนพื้นที่บริเวณภายในชุมชนด้านสาธารณูปการที่กำหนดไว้เป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น และลานกีฬา พบว่าการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณด้านหน้าของโครงการ และตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่อยู่อาศัยเท่าที่ควร ส่วนสาธารณูปโภค การเคหะแห่งชาติได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโครงการ ฯ เช่น ระบบระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสียภายในชุมชนได้มาตรฐานและถูกสุขลักษณะ หัวจ่ายน้ำสำหรับดับเพลิง ที่รวมขยะ และมีไฟฟ้าส่องสว่างสำหรับถนน ทางเดินเท้าอยู่ในสภาพดี

โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

สภาพแวดล้อมโดยรอบโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นน้อย มีพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย (เป็นพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 50 พื้นที่พักอาศัยร้อยละ 50) พื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ว่างเปล่ากระจายตัวอยู่ ถนนหน้าโครงการ (ทางหลวงแผ่นดินสาย 12 สายเลี่ยงเมือง) สามารถเชื่อมต่อถนนสายหลักของเมืองถึง 2 เส้น ได้แก่ ถนนบรมไตรโลกนาถ และทางหลวงสายพิษณุโลก-บึงพระ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมทั้งมีโครงข่ายคมนาคม และศูนย์ราชการแห่งใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในปัจจุบันดำเนินโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีผู้พักอาศัยอยู่จำนวนทั้งสิ้น 360 ครอบครัว และมีผู้อยู่อาศัยแล้ว 1 ปี โดยรวมภายในชุมชนมีความเรียบร้อย และสะอาด ภายในชุมชน พบว่าผู้อยู่อาศัยได้มีการปรับปรุงและต่อเติมที่อยู่อาศัยเป็นส่วนน้อย เช่นการต่อเติมพื้นที่ใต้ถุนชั้นล่างเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยเป็นห้องเพื่ออยู่อาศัยตามความจำเป็นในการใช้พื้นที่และความต้องการของผู้อยู่อาศัย ส่วนพื้นที่บริเวณภายในชุมชนด้านสาธารณูปการที่กำหนดไว้เป็นสวนสาธารณะ สนามเด็ก

เล่น และลานกีฬา พบว่าการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณด้านหน้าของโครงการ และตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่อยู่อาศัยเท่าที่ควร ส่วนสาธารณูปโภค การเคหะแห่งชาติได้จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโครงการ ฯ เช่น ระบบระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสียภายในชุมชนได้มาตรฐานและถูกสุขลักษณะ หัวจ่ายน้ำสำหรับดับเพลิง ที่รวมขยะ และมีไฟฟ้าส่องสว่างสำหรับถนน ทางเดินเท้า อยู่ในสภาพดี

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามจำนวน 100 ชุด สามารถนำมาประมวลผลโดยแยกตามพื้นที่วิจัยในหัวข้อต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจและทัศนคติของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายใน และภายนอกชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล** มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 232 ครัวเรือน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่วิจัย

ตารางที่ 15 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	18	64.3
ชาย	10	35.7
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 64.3 และเป็นชาย ร้อยละ 35.7

ตารางที่ 16 อายุ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	6	21.4
31-40 ปี	13	46.4
41-50 ปี	8	28.6
51-60 ปี	1	3.6
มากกว่า 60 ปี	-	-
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีอายุ 31-40 ปีมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.6 อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.4 และอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตารางที่ 17 สิทธิ์ในการอยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

สิทธิ์ในการอยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นเจ้าของ	23	82.1
ผู้อาศัย	-	-
เช่าอยู่	5	17.9
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีสิทธิ์ในการอยู่อาศัยเป็นเจ้าของมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.1 รองลงมาคือ เช่าอยู่ คิดเป็นร้อยละ 17.9

ตารางที่ 18 กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ซื้อตรงจาก การเคหะแห่งชาติ	23	89.3
ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม	5	10.7
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 18 กรรมสิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลพบว่าส่วนใหญ่ซื้อบ้านเอื้ออาทรตรงจากการเคหะแห่งชาติ โดยคิดเป็นร้อยละ 89.3 และซื้อต่อจากเจ้าของเดิม โดยคิดเป็นร้อยละ 10.7

ตารางที่ 19 สมาชิกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

สมาชิกที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 - 2	7	25.0
3 - 4	19	67.8
5	2	7.1
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 19 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีสมาชิกอยู่อาศัย 3- 4 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.8 รองลงมาคือ มีสมาชิกอยู่อาศัย 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีสมาชิกอยู่อาศัย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

ตารางที่ 20 ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6 เดือน	1	3.6
1 ปี	12	42.9

ตารางที่ 20 ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล(ต่อ)

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2 ปี	15	53.6
3 ปี	-	-
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลมีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 2 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.6 รอง ลงมาคือระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 และระยะเวลาที่อยู่อาศัย 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตารางที่ 21 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	32.1
เจ้าของธุรกิจ	4	14.3
นักเรียน/นักศึกษา	-	-
รับจ้างทั่วไป	2	7.1
แม่บ้าน	12	42.9
พนักงานเอกชน	-	-
ค้าขาย	1	3.6
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 21 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีอาชีพแม่บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาคือข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.1เจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 14.3 และค้าขาย คิดเป็นร้อยละร้อยละ 3.6

ตารางที่ 22 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7,501-10,000 บาท	5	17.9
10,001-15,000 บาท	11	39.3
15,001-20,000 บาท	9	32.1
20,001-25,000 บาท	3	10.7
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001- 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,501-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.9 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.7

ตารางที่ 23 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ร้อยละของฐาน 28 ครัวเรือน
ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ	3	3.4	11.1
เป็นโครงการของรัฐ	-	-	-
ประเภทของที่อยู่อาศัย (บ้านเดี่ยว 2 ชั้น)	2	2.3	7.4
การจัดวางผังบริเวณโครงการ	-	-	-
ใกล้สถานที่ทำงาน	11	12.5	40.7
มีการคมนาคมสะดวก	27	30.7	100.0
ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ	19	21.6	70.4

ตารางที่ 23 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล (ต่อ)

เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ร้อยละของฐาน 28 ครัวเรือน
ใกล้แหล่งบริการสาธารณะ (โรงเรียน ตลาด วัด)	22	25.0	81.5
มีระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชน	4	4.5	14.8
รวม	89	100.0	325.9

จากตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลมากที่สุด เพราะมีการคมนาคมสะดวกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ใกล้แหล่งบริการสาธารณะ (โรงเรียน ตลาด และวัด) คิดเป็นร้อยละ 81.5 ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 70.4 ใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 40.7 มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 14.8 ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ คิดเป็นร้อยละ 11.1 และประเภทของที่อยู่อาศัย (บ้านเดี่ยว 2 ชั้น) คิดเป็นร้อยละ 7.4

ตารางที่ 24 เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง	23	82.1
ใกล้สถานที่ทำงาน	-	-
ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ	3	10.7
ไม่มีที่อยู่อาศัย	1	3.6
อยากมาอยู่	1	3.6
อื่นๆ	-	-
รวม	28	100.0

จากตารางที่ 24 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีเหตุผลที่เลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลเพราะว่าอยากมีบ้านเป็นของตัวเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.1 รองลงมาคือราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 10.7 และไม่มีที่อยู่อาศัยกับอยากมาอยู่ เป็นสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.6

1.2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน และด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน เพื่อค้นหาองค์ประกอบของสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ ที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจ ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย โดยมีปัจจัยด้านหน่วยที่อยู่อาศัยของตนเอง ปัจจัยของชุมชนที่ประกอบขึ้นจากภาพรวมของชุมชน

ตารางที่ 25 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในโครงการบ้านเอื้ออาทร พลายชุมพล

การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. โครงการนี้ได้จัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อย	3.643	0.622	ปานกลาง
2. รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชนได้เป็นสัดส่วน	3.893	0.685	ปานกลาง
3. การต่อเติม/การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	2.536	1.036	น้อย
4. ขนาดของชุมชน (232 หน่วยภายในชุมชน)	4.071	0.663	มาก
5. จำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน	4.071	0.716	มาก
6. ขนาดของแปลงที่ดิน (21 ตารางวา)	3.179	0.670	ปานกลาง
7. รูปแบบของที่อยู่อาศัย	3.214	0.630	ปานกลาง
รวม	3.515	0.717	ปานกลาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ได้ให้ความพึงพอใจด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.515) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ขนาดและรูปแบบของชุมชน (จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย 232 หน่วย) และจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.071) รองลงมาคือ รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย เช่นการจัดพื้นที่ภายในชุมชน/การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชนได้เป็นสัดส่วน (ค่าเฉลี่ย 3.893) (ตารางที่ 25)

1.2.2 สภาพแวดล้อมภายในชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย ที่มีความสำคัญและมีคุณภาพของสาธารณูปโภคภายในชุมชนเป็นส่วนประกอบและถือว่าเป็นปัจจัยด้านหน่วยที่อยู่อาศัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พอใจ

ตารางที่ 26 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ความร่มรื่นและความเรียบร้อยภายในชุมชน	3.607	0.917	ปานกลาง
2. ความสะอาดโดยส่วนรวมภายในชุมชน	3.607	0.917	ปานกลาง
3. ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับชุมชน	3.214	0.499	ปานกลาง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับเพื่อนบ้าน	3.286	0.535	ปานกลาง
5. ระบบการรักษาความปลอดภัยในโครงการ	2.000	0.667	น้อย
รวม	3.143	0.707	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ให้ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.143) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความร่ม

รื่นและความเรียบร้อยภายในชุมชน และความสะอาดโดยส่วนรวมภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.607) รองลงมาคือกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.286)

1.2.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย ที่มีความสำคัญและมีการจัดกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลให้ความพึงพอใจด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.164) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีความสามัคคีในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.214) รองลงมาคือการจัดกิจกรรมวันสำคัญ/ วันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด และการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.179)

ตารางที่ 27 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

นันทนาการในศูนย์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ในชุมชนของผู้อยู่อาศัยมีคณะกรรมการสหกรณ์	3.107	0.416	ปานกลาง
2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชน	3.143	0.448	ปานกลาง
3. การมีความสามัคคีในชุมชน	3.214	0.568	ปานกลาง
4. กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด	3.179	0.548	ปานกลาง
5. การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน	3.179	0.548	ปานกลาง
รวม	3.164	0.506	ปานกลาง

1.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

1.3.1 สาธารณูปโภคภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลการวิเคราะห์หาองค์ประกอบต่างๆ ทางกายภาพของสาธารณูปโภคภายในชุมชนที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อ

การดำรงชีวิตภายในครอบครัว และการอยู่ร่วมกันภายในชุมชน จะเป็นผลสร้างความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อผู้อยู่อาศัยมากกว่าสาธารณูปโภคที่ไม่สำคัญและไม่จำเป็นมากนัก ซึ่งจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความพอใจมากขึ้นหรือลดลง

ตารางที่ 28 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในโครงการบ้านเอื้ออาทร พลายชุมพล

สาธารณูปโภคภายในชุมชน บ้านเอื้ออาทร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี	4.679	0.476	มาก
2. การบอกป้ายชื่อซอยในชุมชน	4.143	0.756	มาก
3. การจ่ายกระแสไฟฟ้า เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนนและทางเดินเท้า	4.679	0.476	มาก
4. ระบบน้ำประปาภายในชุมชน	4.643	0.488	มาก
5. ตำแหน่งของหัวจ่ายน้ำดับเพลิง	3.714	0.763	ปานกลาง
6. การกำจัดน้ำเสียภายในชุมชน	3.893	0.786	ปานกลาง
7. การบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน	3.893	0.786	ปานกลาง
8. การจัดเก็บขยะภายในชุมชน	2.214	1.031	น้อย
9. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน	3.107	0.416	ปานกลาง
รวม	3.885	0.664	ปานกลาง

จากตารางที่ 28 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.885) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี และการจ่ายกระแสไฟฟ้า เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างทางเดินเท้า ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนน และแสงสว่างส่วนกลางภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.679) รองลงมาคือ การให้บริการระบบน้ำประปาภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.643) และการบอกป้ายชื่อซอยต่างๆในโครงการสามารถมองเห็นได้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.143)

1.3.2 สาธารณูปการภายในบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล เป็นการวิเคราะห์หาองค์ประกอบต่างๆ ทางกายภาพของสาธารณูปการภายในชุมชน ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตภายในครอบครัว และการอยู่ร่วมกันภายในชุมชน จะเป็นผลสร้างความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อผู้อยู่อาศัยมากกว่าสาธารณูปการที่ไม่สำคัญและไม่จำเป็นมากนัก ซึ่งจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความพอใจมากขึ้นหรือลดลง

ตารางที่ 29 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

สาธารณูปการภายในชุมชน บ้านเอื้ออาทร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. การมีสวนสาธารณะภายในชุมชน	3.000	0.839	ปานกลาง
2. ปริมาณต้นไม้ และการปลูกต้นไม้	2.857	0.803	น้อย
3. การมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชน	3.464	0.793	ปานกลาง
4. ตำแหน่งสนามเด็กเล่น	2.607	0.685	น้อย
5. ลานกีฬาภายในชุมชน	2.571	0.690	น้อย
6. ศูนย์ชุมชน			
6.1 การมีสถานที่เลี้ยงดูเด็ก	1.857	0.356	น้อยที่สุด
6.2 การบริการดูแลผู้สูงอายุ	1.857	0.356	น้อยที่สุด
6.3 การจัดกิจกรรมในวันวันหยุด	2.821	0.476	น้อย
รวม	2.629	0.625	น้อย

จากตารางที่ 29 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปการภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.629) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.464) รองลงมาคือ การมีสวนสาธารณะภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.000) และการปลูกต้นไม้ได้สัดส่วนกับโครงการ (ค่าเฉลี่ย 2.857)

1.4 การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่มีความต้องการเพิ่มเติม

ตารางที่ 30 ความต้องการเพิ่มเติมของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรต้องการเพิ่มเติม	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง	3.929	0.766	มาก
2. ที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ	4.250	0.752	มาก
3. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน	2.857	0.591	น้อย
4. ตู้ ATM	4.250	0.887	มาก
5. ที่รวมขยะภายในชุมชน	4.643	0.731	มาก
รวม	3.986	0.745	มาก

จากตารางที่ 30 พบว่าการศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร มิใช่ปัญหาในความเห็นของผู้อยู่อาศัย ขณะเดียวกันการตอบสนองความต้องการอาจจะยังไม่เพียงพอ จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ให้ความสำคัญกับสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนที่ต้องการเพิ่มเติม โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.986) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ที่รวมขยะภายในชุม ชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.643) รองลงมาคือ ที่พักคอย / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ และตู้ ATM มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.250) และคิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง (ค่าเฉลี่ย 3.929)

1.5 การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลในรัศมี 5 กิโลเมตร

ตารางที่ 31 ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลในรัศมี 5 กิโลเมตร

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. สภาพทำเลที่ตั้งชุมชนและบริเวณใกล้เคียง (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น แหล่งงาน)	4.786	0.499	มาก
2. การคมนาคม : ระบบขนส่งสาธารณะ มีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน	4.714	0.600	มาก
3. การคมนาคม : การเชื่อมต่อโครงข่ายถนน สามารถเดินทางได้อย่างสะดวก	4.714	0.600	มาก
4. สาธารณูปการ : สถานที่ราชการ	3.821	0.819	ปานกลาง
5. สาธารณูปการ : สถานศึกษา (อนุบาล/ประถม)	3.929	0.858	มาก
6. สาธารณูปการ : โรงพยาบาล	3.643	0.870	ปานกลาง
7. สาธารณูปการ : ตลาด วัด	3.679	0.863	ปานกลาง
8. ระบบสาธารณูปโภค : ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม และการจัดการขยะ	3.643	0.870	ปานกลาง
รวม	4.116	0.747	มาก

จากตารางที่ 31 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ให้ความสำคัญกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.116) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าสภาพ

ทำเลที่ตั้งชุมชน (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน / สถานที่ราชการ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.786) รองลงมาคือ การคมนาคม การเชื่อมต่อโครงข่ายถนนสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก และ ระบบขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน เช่น มีรถประจำทางผ่านไปมาสะดวก (รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง และรถสองแถวรับจ้าง) มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน(ค่าเฉลี่ย 4.714) และสาธารณูปการ โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษา(โรงเรียนอนุบาล/ประถม) ในรัศมี 5 กิโลเมตร (ค่าเฉลี่ย 3.929)

2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1063 ตำบลวัดพริก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 220 ครัวเรือน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่วิจัย

ตารางที่ 32 เพศ กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	7	25.9
ชาย	20	74.1
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 32 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 74.01 และเป็นชาย ร้อยละ 25.9

ตารางที่ 33 อายุ กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	3	11.1
31-40 ปี	10	37.0
41-50 ปี	11	40.7
51-60 ปี	2	7.4
มากกว่า 60 ปี	1	3.7
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 33 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.0 อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.1 อายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.4 และมากกว่าอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 34 สิทธิ์ในที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

สิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นเจ้าของ	22	81.5
ผู้อาศัย	5	18.5
เช่าอยู่	0	0
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 34 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยเป็นเจ้าของมากที่สุด คิดป็นร้อยละ 81.5 รองลงมาคือ เป็นผู้อาศัย คิดเป็นร้อยละ 18.5

ตารางที่ 35 กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทร กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ซื้อตรงจาก การเคหะแห่งชาติ	27	100.0
ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม	-	-
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 35 พบว่ากรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทรกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ พบว่าซื้อตรงจาก การเคหะแห่งชาติ โดยคิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 36 สมาชิกที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

สมาชิกที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	8	29.6
3	6	22.2
4	11	40.7
5	2	7.4
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 36 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีสมาชิกอยู่อาศัย 4 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมาคือ มีสมาชิกอยู่อาศัย 2 คนและ 3 คนในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 22.2 และมีสมาชิกอยู่อาศัย 1 คนและ 5 คนในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 7.4

ตารางที่ 37 ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6 เดือน - 1 ปี	26	96.3
2 ปี	1	3.7
3 ปี	-	-
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.3 รองลงมาคือระยะเวลาที่อยู่อาศัย 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 38 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	33.3
เจ้าของธุรกิจ	2	7.4
รับจ้างทั่วไป	3	11.1
แม่บ้าน	8	29.6
พนักงานเอกชน	2	7.4
ค้าขาย	3	11.1
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 38 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 29.6 รับจ้างทั่วไป

และค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 11.1 ค้าขาย เจ้าของธุรกิจกับพนักงานเอกชนในสัดส่วนเท่ากันที่ร้อยละ 7.4

ตารางที่ 39 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน โครงการบ้านเอื้ออาทรข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7,501-10,000 บาท	1	3.7
10,001-15,000 บาท	16	59.3
15,001-20,000 บาท	11	40.7
20,001-25,000 บาท	-	-
รวม	27	100.0

จากตารางที่ 39 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.7 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,501-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 40 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละของ 92	ร้อยละของฐาน 27 ครัวเรือน
ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ	2	2.2	7.4
เป็นโครงการของรัฐ	3	3.3	11.1
ประเภทของที่อยู่อาศัย	1	1.1	3.7
การจัดวางผังบริเวณโครงการ	-	-	-
ใกล้สถานที่ทำงาน	10	10.9	37.0

ตารางที่ 40 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้าง ทหารอากาศ (ต่อ)

เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละของ 92	ร้อยละของฐาน 27 ครัวเรือน
มีการคมนาคมสะดวก	27	29.3	100.0
ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ	17	18.5	63.0
ใกล้แหล่งบริการสาธารณะ	27	29.3	100.0
มีระบบสาธารณูปโภคในชุมชน	5	5.4	18.5
รวม	92	100.0	340.7

จากตารางที่ 40 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยเพราะมีการคมนาคมสะดวกและใกล้แหล่งบริการสาธารณะ (โรงเรียน ตลาด และวัด) มากที่สุด ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 63.0 ใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 37.0 มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 18.5 เป็นโครงการของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ คิดเป็นร้อยละ 7.4 และประเภทของที่อยู่อาศัย (บ้านเดี่ยว 2 ชั้น) คิดเป็นร้อยละ 3.7

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรเพราะว่าอยากมีบ้านเป็นของตัวเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาคือใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.7 (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง	21	77.8
ใกล้สถานที่ทำงาน	5	18.5
ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ	-	-
อยากมาอยู่	-	-
อื่นๆ	1	3.7
รวม	27	100.0

2.2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน และด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน เพื่อค้นหาองค์ประกอบของสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ ที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจ มีแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล และรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย โดยมีปัจจัยด้านหน่วยที่อยู่อาศัยของตนเอง ปัจจัยของชุมชนที่ประกอบขึ้นจากภาพรวมของชุมชน

ตารางที่ 42 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. จัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง	3.741	0.526	ปานกลาง

ตารางที่ 42 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ (ต่อ)

การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
2. รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชนได้เป็นสัดส่วน	3.778	0.641	ปานกลาง
3. การต่อเติมที่อยู่อาศัย/การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	2.815	0.736	น้อย
4. ขนาดของชุมชน (244 หน่วยภายในชุมชน)	3.630	0.630	ปานกลาง
5. จำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน	3.667	0.620	ปานกลาง
6. ขนาดของแปลงที่ดิน (24 ตารางวา)	3.148	0.534	ปานกลาง
7. รูปแบบของที่อยู่อาศัย	3.222	0.424	ปานกลาง
รวม	3.429	0.578	ปานกลาง

จากตารางที่ 42 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ให้ความพึงพอใจด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.429) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย เช่น การจัดพื้นที่ภายในชุมชน/การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชนได้เป็นสัดส่วน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.778) รองลงมาคือ โครงการนี้ได้จัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง (ค่าเฉลี่ย 3.741) จำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.667) ขนาดของชุมชน (244 หน่วยภายในชุมชน) (ค่าเฉลี่ย 3.630) รูปแบบของที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย 3.222) และจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.148)

2.2.2 สภาพแวดล้อมภายในชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชน ที่มีความสำคัญและมีคุณภาพของสาธารณูปโภคภายในชุมชนเป็นส่วนประกอบและถือว่าเป็นปัจจัยด้านหน่วยที่อยู่อาศัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจ

ตารางที่ 43 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ความร่มรื่นภายในชุมชน	4.519	0.643	มาก
2. ความสะอาดโดยส่วนรวมภายในชุมชน	4.519	0.643	มาก
3. กิจกรรมระหว่างผู้อยู่อาศัยกับชุมชน	3.407	0.572	ปานกลาง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับเพื่อนบ้าน	3.444	0.847	ปานกลาง
5. การรักษาความปลอดภัยในโครงการ	1.370	0.792	น้อยที่สุด
รวม	3.452	0.699	ปานกลาง

จากตารางที่ 43 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศให้ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.452) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความร่มรื่นและความเรียบร้อยภายในชุมชน และความสะอาดโดยส่วนรวมภายในชุมชนมีสัดส่วนที่เท่ากัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด(ค่าเฉลี่ย 4.519) รองลงมาคือชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.444) ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.407) และการรักษาความปลอดภัยในโครงการ (ค่าเฉลี่ย 1.370)

2.2.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย ที่มีความสำคัญและมีการจัดกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชนที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจ จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความพึงพอใจด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับสำคัญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.400) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในชุมชนผู้อยู่อาศัยมีคณะกรรมการสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.704) รองลงมาคือความสามัคคีในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.596) กิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชนที่

คณะกรรมการสหกรณ์ได้จัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.519) การจัดกิจกรรมวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนาและวันหยุด(ค่าเฉลี่ย 2.111) และการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.074) (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร สำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

นันทนาการในศูนย์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัยมีคณะกรรมการสหกรณ์	2.704	0.542	น้อย
2. การพัฒนาของชุมชนที่คณะกรรมการสหกรณ์ได้จัดขึ้น	2.519	0.643	น้อย
3. ความสามัคคีในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน	2.593	0.747	น้อย
4. การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด	2.111	0.577	น้อย
5. การแข่งขันกีฬาภายในชุมชน	2.074	0.550	น้อย
รวม	2.400	0.612	น้อย

2.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

2.3.1 สาธารณูปโภคภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ การวิเคราะห์หาองค์ประกอบต่างๆ ทางกายภาพของสาธารณูปโภคภายในชุมชน ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตภายในครอบครัว และการอยู่ร่วมกันภายในชุมชน จะเป็นผลสร้างความพึงพอใจ หรือไม่พอใจต่อผู้อยู่อาศัยมากกว่าสาธารณูปโภคที่ไม่สำคัญและไม่จำเป็นมากนัก ซึ่งจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความพอใจมากขึ้นหรือลดลง

ตารางที่ 45 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร สำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

สาธารณูปโภคภายในชุมชน บ้านเอื้ออาทร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี	4.889	0.320	มาก
2. การบอกป้ายชื่อซอยในโครงการ	4.370	0.629	มาก
3. การจ่ายกระแสไฟฟ้า เช่นไฟฟ้าส่องสว่างทางเดินเท้า ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนน	4.704	0.542	มาก
4. การให้บริการระบบน้ำประปาภายในชุมชน	4.778	0.424	มาก
5. ตำแหน่งของหัวจ่ายน้ำดับเพลิง	4.296	0.669	มาก
6. การกำจัดน้ำเสียที่เหมาะสมภายในชุมชน	4.482	0.580	มาก
7. การบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน	4.482	0.580	มาก
8. การจัดเก็บขยะภายในชุมชน	1.000	0.000	น้อยที่สุด
9. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชนอย่างพียงพอ	3.296	0.953	ปานกลาง
รวม	3.535	0.522	ปานกลาง

จากตารางที่ 45 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.535) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.889) รองลงมาคือ การให้บริการระบบน้ำประปาภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.778) การจ่ายกระแสไฟฟ้า เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างทางเดินเท้า ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนน และแสงสว่างส่วนกลางภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.704) และการกำจัดน้ำเสียที่เหมาะสมภายในชุมชนกับการบำบัดน้ำเสียภายในชุมชนได้มาตรฐานและถูกสุข ลักษณะ มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.430)

2.3.2 สาธารณูปการภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศเป็นการวิเคราะห์หาองค์ประกอบต่างๆ ทางกายภาพของสาธารณูปการภายในชุมชนที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตภายในครอบครัว และการอยู่ร่วมกันภายในชุมชน จะเป็นผลสร้างความพึงพอใจ หรือไม่พอใจต่อผู้อยู่อาศัยมากกว่าสาธารณูปการที่ไม่สำคัญและไม่จำเป็นมากนัก ซึ่งจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความพอใจมากขึ้นหรือลดลง

ตารางที่ 46 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร สำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

สาธารณูปการภายในชุมชน บ้านเอื้ออาทร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. การมีสวนสาธารณะภายในชุมชน	2.072	0.550	น้อย
2. ปริมาณต้นไม้ และการปลูกต้นไม้	1.778	0.424	น้อยที่สุด
3. การมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชน	1.593	0.501	น้อยที่สุด
4. ตำแหน่งสนามเด็กเล่นภายในชุมชน	1.556	0.506	น้อยที่สุด
5. ลานกีฬาภายในชุมชน	1.556	0.506	น้อยที่สุด
6. ศูนย์ชุมชน			
6.1 การมีสถานที่เลี้ยงดูเด็ก	1.370	0.492	น้อยที่สุด
6.2 การบริการดูแลผู้สูงอายุ	1.370	0.492	น้อยที่สุด
6.3 การจัดกิจกรรมในวันสำคัญ	1.593	0.636	น้อยที่สุด
รวม	1.611	0.513	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 46 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญน้อยที่สุด(ค่าเฉลี่ย 1.611)เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การมีสวนสาธารณะพักผ่อนหย่อนใจภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.072) รองลงมาคือ ปริมาณต้นไม้ และการปลูกต้นไม้ได้สัดส่วนกับโครงการ (ค่าเฉลี่ย 1.778) และการมี

สนามเด็กเล่นภายในชุมชนกับการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 1.593)

2.4 การวิเคราะห์สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่มีความต้องการเพิ่มเติม

การศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร มิใช่ปัญหาในความเห็นของผู้อยู่อาศัย ขณะเดียวกันการตอบสนองความต้องการอาจจะยังไม่เพียงพอ จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้น

ตารางที่ 47 ความต้องการเพิ่มเติมของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรต้องการเพิ่มเติม	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง	3.333	0.555	ปานกลาง
2. ที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ	4.148	0.907	มาก
3. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน	3.111	0.424	ปานกลาง
4. ตู้ ATM	4.148	0.907	มาก
5. ที่รวมขยะภายในชุมชน	4.778	0.847	มาก
รวม	3.904	0.728	ปานกลาง

จากตารางที่ 47 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ให้ความสำคัญกับระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรต้องการเพิ่มเติม โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.904) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ที่รวมขยะภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.778) รองลงมาคือ ที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการกับตู้เอทีเอ็ม มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.148) และตู้โทรศัพท์สาธารณำภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.111)

2.5 การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลในรัศมี 5 กิโลเมตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ให้ความสำคัญกับระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.857) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการคมนาคมขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน เช่น มีรถประจำทางผ่านไปมาสะดวก (รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถสองแถวรับจ้าง) และการเชื่อมต่อโครงข่ายถนนมีการเข้า-ออกของโครงการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.185) รองลงมาคือ สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน/โรงเรียน/สถานที่ราชการ) (ค่าเฉลี่ย 4.148) (ตารางที่ 48)

ตารางที่ 48 ความสำคัญของระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศในรัศมี 5 กิโลเมตร

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร ในรัศมี 5 กิโลเมตร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน)	4.148	0.602	มาก
2. การคมนาคม : ระบบขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน	4.185	0.623	มาก
3. การคมนาคม : การเชื่อมต่อโครงข่ายถนนสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก	4.185	0.623	มาก
4. สาธารณูปการ : ใกล้สถานที่ราชการ	3.889	0.698	ปานกลาง
5. สาธารณูปการ : ใกล้สถานศึกษา (โรงเรียนอนุบาล/ประถม)	3.667	0.555	ปานกลาง

ตารางที่ 48 ความสำคัญของระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศในรัศมี 5 กิโลเมตร (ต่อ)

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร ในรัศมี 5 กิโลเมตร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
6. สาธารณูปการ : ใกล้โรงพยาบาล	3.593	0.501	ปานกลาง
7. สาธารณูปการ : ใกล้ตลาด,วัด	3.593	0.501	ปานกลาง
8. ระบบสาธารณูปโภค : ไฟฟ้า ประปา ระบบโทรคมนาคม และการจัดการขยะ	3.593	0.501	ปานกลาง
รวม	3.857	0.576	ปานกลาง

3. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (สายเลี่ยงเมืองพิษณุโลก) ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 399 ครัวเรือน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา

ตารางที่ 49 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	30	66.7
ชาย	15	33.3
รวม	45	100.0

จากตารางที่ 49 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 66.7 และเป็นชาย ร้อยละ 33.3

ตารางที่ 50 อายุ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21-30 ปี	4	8.9
31-40 ปี	23	51.1
41-50 ปี	13	28.9
51-60 ปี	5	11.1
มากกว่า 60 ปี	-	-
รวม	45	100.0

จากตารางที่ 50 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.9 อายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.1 และอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.9

ตารางที่ 51 สิทธิ์ในที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

สิทธิ์ในการพักอาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นเจ้าของ	44	97.8
ผู้อาศัย	-	-
เช่าอยู่	1	2.2
รวม	45	100.0

จากตารางที่ 51 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ส่วนใหญ่มีสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยเป็นเจ้าของมากที่สุด คิดป็นร้อยละ 97.8 รองลงมาคือ เช่าอยู่ คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตารางที่ 52 กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทร กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ซื้อตรงจาก กคช.	44	97.2
ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม	1	2.2
รวม	45	100.0

จากตารางที่ 52 แสดงกรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทรของกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 พบว่าส่วนใหญ่ ซื้อตรงจากการเคหะแห่งชาติโดยคิดเป็นร้อยละ 97.2 และซื้อต่อจากเจ้าของเดิม โดยคิดเป็นร้อยละ 2.2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ส่วนใหญ่มีสมาชิกอยู่อาศัย 3 คนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมาคือ มีสมาชิกอยู่อาศัย 4 คนคิดเป็นร้อยละ 33.3 มีสมาชิกอยู่อาศัย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 มีสมาชิกอยู่อาศัย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 และมีสมาชิกอยู่ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 (ตารางที่ 53)

ตารางที่ 53 สมาชิกในที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

สมาชิกในที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	1	2.2
2	11	24.4
3	16	35.6
4	15	33.3
5	2	4.4
รวม	45	100.0

ตารางที่ 54 ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6 เดือน	-	-
1 ปี	45	100.0
2 ปี	-	-
3 ปี	-	-
รวม	45	100.0

จากตารางที่ 54 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 55 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19	42.2
เจ้าของธุรกิจ	10	22.2
นักเรียน/นักศึกษา	2	4.4
รับจ้างทั่วไป	6	13.3
แม่บ้าน	8	17.8
พนักงานเอกชน	-	-
ค้าขาย	-	-
รวม	45	100.0

จากตารางที่ 55 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมา คือเจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 22.2 แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 17.8 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 13.3 และนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละร้อยละ 4.4

ตารางที่ 56 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7,501-10,000 บาท	1	2.2
10,001-15,000 บาท	9	20.0
15,001-20,000 บาท	25	55.6
20,001-25,000 บาท	10	22.2
รวม	45	100.0

จากตารางที่ 56 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 -20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001- 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.0 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 7,500-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตารางที่ 57 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร บึงพระ 2

เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ร้อยละของฐาน 45 ครัวเรือน
ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ	26	19.3	57.8
เป็นโครงการของรัฐ	4	3.0	8.9
ใกล้สถานที่ทำงาน	28	20.7	62.2
มีการคมนาคมสะดวก	43	31.9	95.6
ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ	20	14.8	44.4
ใกล้แหล่งบริการสาธารณะ (โรงเรียน วัด)	12	8.9	26.7
มีระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน	2	1.5	4.4
รวม	135	100.0	300.0

จากตารางที่ 57 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรเพราะมีการคมนาคมสะดวกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.6 รองลงมาคือ ใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 62.2 ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ คิดเป็นร้อยละ 57.8 ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 44.4 ใกล้แหล่งบริการสาธารณะ (โรงเรียน ตลาด ศูนย์การค้า วัด) คิดเป็นร้อยละ 26.7 เป็นโครงการของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 8.9 และมีระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 4.4

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่อยู่อาศัยบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรเพราะว่าอยากมีบ้านเป็นของตัวเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาคือ ใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 35.6 อยากมาอยู่ คิดเป็นร้อยละ 11.1 และไม่มีที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 2.2 (ตารางที่ 58)

ตารางที่ 58 เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

เหตุผลที่ผู้อยู่อาศัยเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง	23	51.1
ใกล้สถานที่ทำงาน	16	35.6
ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ	-	-
ไม่มีที่อยู่อาศัย	1	2.2
อยากมาอยู่	5	11.1
อื่นๆ	-	-
รวม	45	100.0

3.2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน และด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน เพื่อค้นหาองค์ประกอบของ

สาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่างๆ ที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจ มีแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล และรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย โดยมีปัจจัยด้านหน่วยที่อยู่อาศัยของตนเอง ปัจจัยของชุมชนที่ประกอบขึ้นจากภาพรวมของชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ให้ความพึงพอใจด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.654) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย เช่น การจัดพื้นที่ภายในชุมชน / การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชนได้เป็นสัดส่วน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.044) รองลงมาคือ ขนาดของชุมชน (จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย 399 หน่วย) (ค่าเฉลี่ย 3.822) และจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.800) (ตารางที่ 59)

ตารางที่ 59 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. โครงการนี้ได้จัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อย	3.711	0.589	ปานกลาง
2. รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชนได้เป็นสัดส่วน	4.044	0.638	มาก
3. การต่อเติมที่อยู่อาศัย/การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	3.200	0.694	ปานกลาง
4. ขนาดของชุมชน (399 หน่วยภายในชุมชน)	3.822	0.716	ปานกลาง
5. จำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน	3.800	0.661	ปานกลาง
6. ความเหมาะสมขนาดของแปลงที่ดิน (22.75 ตารางวา)	3.444	0.624	ปานกลาง
7. รูปแบบของที่อยู่อาศัย	3.356	0.609	ปานกลาง
รวม	3.654	0.647	ปานกลาง

3.2.2 สภาพแวดล้อมภายในชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัยที่มีความสำคัญและมีคุณภาพของสาธารณูปโภคภายในชุมชนเป็นส่วนประกอบและถือว่าเป็นปัจจัยด้านหน่วยที่อยู่อาศัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ให้ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.716) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความร่มรื่นและความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในชุมชนและความสะอาดโดยส่วนรวมภายในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.467) รองลงมาคือ กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.600) และชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.533) (ตารางที่ 60)

ตารางที่ 60 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1.ความร่มรื่นและความเรียบร้อยภายในชุมชน	4.467	0.548	มาก
2.ความสะอาดโดยส่วนรวมภายในชุมชน	4.467	0.548	มาก
3.ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับชุมชน	3.533	0.661	ปานกลาง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับเพื่อนบ้าน	3.600	0.688	ปานกลาง
5.ระบบการรักษาความปลอดภัยในโครงการ	2.511	0.626	น้อย
รวม	3.716	0.614	ปานกลาง

3.2.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน เป็นการศึกษาความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย ที่มีความสำคัญและมีการจัดกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชนที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ หรือไม่พอใจ

ตารางที่ 61 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทร บึงพระ 2

ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ในชุมชนของผู้อยู่อาศัยมีคณะกรรมการสหกรณ์	2.889	0.487	น้อย
2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชนที่คณะกรรมการสหกรณ์ได้จัดขึ้น	2.889	0.487	น้อย
3. การมีความสามัคคีในชุมชน	2.889	0.487	น้อย
4. การจัดกิจกรรมวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนาและวันหยุด	2.822	0.387	น้อย
5. การแข่งขันกีฬาภายในชุมชน	2.822	0.387	น้อย
รวม	2.862	0.447	น้อย

จากตารางที่ 61 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ให้ความพึงพอใจด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.862) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าในชุมชนของผู้อยู่อาศัยมีคณะกรรมการสหกรณ์มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชนที่คณะกรรมการสหกรณ์ได้จัดขึ้น และการมีความสามัคคีในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.889) รองลงมาคือการจัดกิจกรรมวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด และการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.822)

3.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

3.3.1 สาธารณูปโภคภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 การวิเคราะห์หาองค์ประกอบต่างๆ ทางกายภาพของสาธารณูปโภคภายในชุมชน ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตภายในครอบครัว และการอยู่ร่วมกันภายในชุมชน จะเป็นผลสร้างความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อผู้อยู่อาศัยมากกว่าสาธารณูปโภคที่ไม่สำคัญและไม่จำเป็นมากนัก ซึ่งจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความพอใจมากขึ้นหรือลดลง

ตารางที่ 62 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

สาธารณูปโภคภายในชุมชน บ้านเอื้ออาทร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี	4.689	0.514	มาก
2. การบอกป้ายชื่อซอยต่างๆ	4.644	0.529	มาก
3. การจ่ายกระแสไฟฟ้า เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนน ทางเดินเท้า	4.556	0.546	มาก
4. ระบบน้ำประปาภายในชุมชน	3.067	0.890	ปานกลาง
5. ตำแหน่ง ของหัวจ่ายน้ำดับเพลิง	3.533	0.786	ปานกลาง
6. การกำจัดน้ำเสียภายในชุมชน	3.578	0.753	ปานกลาง
7. การบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน	3.578	0.753	ปานกลาง
8. การจัดเก็บขยะภายในชุมชน	3.400	0.688	ปานกลาง
9. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน	3.333	0.674	ปานกลาง
รวม	3.820	0.681	ปานกลาง

จากตารางที่ 62 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.820)เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.689) รองลงมา คือการบอกป้ายชื่อซอยต่าง ๆ ในโครงการสามารถมองเห็นได้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.644) และการจ่ายกระแสไฟฟ้า เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างทางเดินเท้า ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนน และแสงสว่างส่วนกลางภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.556)

3.3.2 สาธารณูปการภายในบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 เป็นการวิเคราะห์หาองค์ประกอบต่างๆ ทางกายภาพของสาธารณูปการภายในชุมชน ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตภายในครอบครัว และการอยู่ร่วมกันภายในชุมชน จะเป็นผลสร้างความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อผู้อยู่อาศัยมากกว่าสาธารณูปการที่ไม่สำคัญและไม่จำเป็นมากนัก ซึ่งจะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความพอใจมากขึ้นหรือลดลง

ตารางที่ 63 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

สาธารณูปการภายในชุมชน บ้านเอื้ออาทร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. การมีสวนสาธารณะภายในชุมชน	2.067	0.447	น้อย
2. ปริมาณต้นไม้ และการปลูกต้นไม้	1.978	0.260	น้อย
3. การมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชน	1.822	0.387	น้อยที่สุด
4. ตำแหน่งสนามเด็กเล่นภายในชุมชน	1.756	0.435	น้อยที่สุด
5. ลานกีฬาภายในชุมชน	1.756	0.435	น้อยที่สุด
6. ศูนย์ชุมชน			
6.1 การมีสถานที่เลี้ยงดูเด็ก	1.511	0.506	น้อยที่สุด
6.2 การบริการดูแลผู้สูงอายุ	1.511	0.506	น้อยที่สุด
6.3 การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด	1.511	0.506	น้อยที่สุด
รวม	1.739	0.435	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 63 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปการภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.739) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีสวนสาธารณะพักผ่อนหย่อนใจภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.067) รองลงมาคือ ปริมาณต้นไม้และการปลูกต้นไม้ได้สัดส่วนกับโครงการ (ค่าเฉลี่ย 1.978) และการมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.822)

3.4 การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่มีความต้องการเพิ่มเติม

การศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร มิใช่ปัญหาในความเห็นของผู้อยู่อาศัย ขณะเดียวกันการตอบสนองความต้องการอาจจะยังไม่เพียงพอ จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้น

ตารางที่ 64 ความต้องการเพิ่มเติมของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่ต้องการเพิ่มเติม	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง	4.622	0.490	มาก
2. ที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ	4.644	0.484	มาก
3. โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน	3.622	0.576	ปานกลาง
4. ตู้ ATM	4.022	0.723	มาก
5. ที่รวมขยะภายในชุมชน	3.957	0.673	มาก
รวม	4.173	0.589	มาก

จากตารางที่ 64 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ให้ความสำคัญกับระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนที่ต้องการเพิ่มเติม โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.173) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.644) รองลงมาคือ คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง และโทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.622) ตู้ ATM (ค่าเฉลี่ย 4.022) และที่รวมขยะภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.957)

2.5 การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ในรัศมี 5 กิโลเมตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่อยู่อาศัยบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ให้ความสำคัญกับระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร ในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.067) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการคมนาคม การเชื่อมต่อโครงข่ายถนนมีการเข้า-ออกของโครงการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.267) รองลงมาคือ สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน / โรงเรียน / สถานที่ราชการ) (ค่าเฉลี่ย 4.156) และสาธารณูปการ โครงการของท่านตั้งอยู่ใกล้สถานที่ราชการ ในรัศมี 5 กิโลเมตร (ค่าเฉลี่ย 4.089) (ตารางที่ 65)

ตารางที่ 65 ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร บึงพระ 2ในรัศมี 5 กิโลเมตร

สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร ในรัศมี 5 กิโลเมตร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับความสำคัญ
1. สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน)	4.156	0.562	มาก
2. การคมนาคม : ระบบขนส่งสาธารณะ มีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน	4.067	0.654	มาก
3. การคมนาคม : การเชื่อมต่อโครงข่ายถนน สามารถเดินทางได้อย่างสะดวก	4.267	0.618	มาก
4. สาธารณูปการ : ใกล้สถานที่ราชการ	4.089	0.557	มาก
5. สาธารณูปการ : ใกล้สถานศึกษา (โรงเรียนอนุบาล/ประถม)	4.022	0.543	มาก
6. สาธารณูปการ : ใกล้โรงพยาบาล	3.978	0.583	มาก
7. สาธารณูปการ : ใกล้ตลาด,วัด	3.978	0.583	มาก
8. ระบบสาธารณูปโภค : ไฟฟ้า ประปา ระบบโทรคมนาคม และการจัดการขยะ	3.978	0.583	มาก
รวม	4.067	0.585	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

การวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนค่าเฉลี่ยทัศนคติของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ความต้องการ และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยแยกเป็นหัวข้อดังนี้

1. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

1.1 ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน

1.1.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.515) โดยขนาดและรูปแบบของชุมชนและจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน ผู้อยู่อาศัยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือรูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย

1.1.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.143) โดยความร่มรื่น เรียบร้อยและความสะอาดภายในชุมชน ผู้อยู่อาศัยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ของผู้อยู่อาศัยระหว่างเพื่อนบ้าน

1.1.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.164) โดยความสามัคคีภายในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนผู้อยู่อาศัยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือการจัดกิจกรรมวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนา และการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน

1.2 ความพึงพอใจสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชน

1.2.1 สาธารณูปโภคภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.885) โดยถนนภายในชุมชน ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนนและทางเดินเท้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การให้บริการระบบน้ำประปาภายในชุมชน และการบอกป้ายชื่อซอยต่าง ๆ ในโครงการสามารถมองเห็นได้ชัดเจน

1.2.2 สาธารณูปการภายในชุมชน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.629) โดยการมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการมีสวนสาธารณะภายในชุมชน และการปลูกต้นไม้ได้สัดส่วนกับโครงการ

2. การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่มีความต้องการเพิ่มเติม พบว่ามีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.986) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่รวมขยะภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.643) รองลงมาคือ

ที่พักคอย / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ และตู้ ATM มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.250) และคิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง (ค่าเฉลี่ย 3.929)

3. การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร พบว่าให้ความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.116) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน / สถานที่ราชการ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การคมนาคม การเชื่อมต่อโครงข่ายถนนสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก และ ระบบขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน เช่น มีรถประจำทางผ่านไปมาสะดวก (รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง และรถสองแถวรับจ้าง) และใกล้สถานศึกษา(โรงเรียนอนุบาล/ประถม) ตามลำดับ

2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

การวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนค่าเฉลี่ยทัศนคติของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ความต้องการ และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัย แยกเป็นหัวข้อดังนี้

1. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

1.1 ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน

1.1.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.429) โดยรูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ โครงการนี้ได้จัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง จำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน ขนาดของชุมชน รูปแบบของที่อยู่อาศัย และจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน

1.1.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.452) โดยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความร่มรื่น เรียบร้อย และความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความ สัมพันธ์ระหว่างชุมชน และการรักษาความปลอดภัยในโครงการ

1.1.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.400) เมื่อโดยในชุมชนผู้อยู่อาศัยมีคณะกรรมการสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความสามัคคีใน

ชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน กิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชนที่คณะกรรมการสหกรณ์ได้จัดขึ้น การจัดกิจกรรมวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนา และการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน

1.2 ความพึงพอใจสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชน

1.2.1 สาธารณูปโภคภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.535) โดยถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการให้ บริการระบบน้ำประปาภายในชุมชน สำหรับการให้บริการไฟฟ้าส่องสว่างบนถนนและทางเดินเท้า และการกำจัดน้ำเสียที่เหมาะสมภายในชุมชนกับการบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน

1.2.2 สาธารณูปการภายในชุมชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด(ค่าเฉลี่ย 1.611) โดยการมีสวนสาธารณะพักผ่อนหย่อนใจภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปริมาณต้นไม้และการปลูกต้นไม้ได้สัดส่วนกับโครงการ และการมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชนกับการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนา มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน

2. การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่มีความต้องการเพิ่มเติม พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับสำคัญปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.904) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ที่รวมขยะภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.778) รองลงมาคือที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการกับตู้เอทีเอ็ม มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.148) และตู้โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.111) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร พบว่าให้ความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.857) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการคมนาคม ระบบขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน เช่น มีรถประจำทางผ่านไปมาสะดวก (รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถสองแถวรับจ้าง) และการเชื่อมต่อโครงข่ายถนนมีการเข้า-ออกของโครงการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน / โรงเรียน / สถานที่ราชการ)

3. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

การวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนค่าเฉลี่ยทัศนคติของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ความต้องการ และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยแยกเป็นหัวข้อดังนี้

1. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

1.1 ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน

1.1.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.654) โดยรูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ขนาดของชุมชน และจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน

1.1.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.716) โดยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความร่มรื่น เรียบร้อย และความสะอาดภายในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับเพื่อนบ้าน และชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับชุมชน

1.1.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.862) โดยในชุมชนของผู้อยู่อาศัยมีคณะกรรมการสหกรณ์ มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชนที่คณะกรรมการสหกรณ์ได้จัดขึ้น และการมีความสามัคคีในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด และการแข่งขันกีฬาภายในชุมชน

1.2 ความพึงพอใจสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชน

1.2.1 สาธารณูปโภคภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.820) โดยถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือการบอกป้ายชื่อซอยต่างๆ ในโครงการสามารถมองเห็นได้ชัดเจน การให้บริการไฟฟ้าส่องสว่างบนถนนและทางเดินเท้า

1.2.2 สาธารณูปการภายในชุมชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.739) โดยการมีสวนสาธารณะพักผ่อนหย่อนใจภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปริมาณต้นไม้และการปลูกต้นไม้ได้สัดส่วนกับโครงการ และการมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชน

2. การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่มีความต้องการเพิ่มเติม พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.173) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.644) รองลงมาคือ คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง และโทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.622) ตู้ ATM (ค่าเฉลี่ย 4.022) และที่รวมขยะภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.957) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร พบว่าให้ความสำคัญอยู่ในระดับอยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.067) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการคมนาคม การเชื่อมต่อโครงข่ายถนนมีการเข้า-ออกของโครงการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง

(ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน / โรงเรียน / สถานที่ราชการ) และอยู่ใกล้สถานที่ราชการ ในรัศมี 5 กิโลเมตร

สรุป

การวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนค่าเฉลี่ยทัศนคติของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่วิจัย โดยรวมกล่าวได้ว่าผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ มีความรู้สึกและทัศนคติด้านสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน ในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

1.1 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คือสาธารณูปโภคภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.885)

1.2 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง คือ

1.2.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคาร (ค่าเฉลี่ย 3.515)

1.2.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.143)

1.2.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.164)

1.3 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ ในระดับน้อย คือด้านสาธารณูปการภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.629)

1.4 ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการเพิ่มสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.986)

1.5 การให้ความสำคัญของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตรผู้อยู่อาศัยให้อยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.116)

2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

2.1 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ

2.1.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคาร (ค่าเฉลี่ย 3.429)

2.1.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.452)

2.1.3 ด้านสาธารณูปโภคภายนชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.535)

2.2 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจในระดับน้อย คือด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.400)

2.3 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด คือสาธารณูปการภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.611)

2.4 ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการเพิ่มสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.904)

2.5 การให้ความสำคัญของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตรพบว่าผู้อยู่อาศัยให้อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.857)

3. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

3.1 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คือสาธารณูปโภคภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.820)

3.2 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ

3.2.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคาร (ค่าเฉลี่ย 3.654)

3.2.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.716)

3.3 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ ในระดับน้อย คือด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.862)

3.4 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ ในระดับน้อยที่สุด คือสาธารณูปการภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.739)

3.5 ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการเพิ่มสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.173)

3.6 การให้ความสำคัญของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตรพบว่าผู้อยู่อาศัยให้อยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.067)

สรุปได้ว่าความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน มีความแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะทางสภาพแวดล้อมภายในชุมชน และอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงจนถึงน้อยที่สุด ในขณะที่ความต้องการเพิ่มเติมต่อสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชน และการให้ความสำคัญของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชน ทั้ง 3 ชุมชนอยู่ในระดับมาก และปานกลางค่อนข้างสูง

บทที่ 6

สรุปผลการวิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในบทที่ผ่านมา เป็นการดำเนินการสำรวจทัศนคติของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวด ล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่ ผลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามจะครอบคลุมถึงทัศนคติผู้อยู่อาศัยที่มีต่อองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสาธารณูโภคสาธารณูปการ การวิจัยในบทนี้จะเป็นการนำการประมวลผลและการวิเคราะห์เบื้องต้นค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจ ความต้องการ และการให้ความสำคัญมาสรุปโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลแต่ละโครงการกับผลรวมทั้ง 3 โครงการ แล้วทำการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะสำหรับการออกแบบวางผังชุมชนที่อยู่อาศัย

สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัย

1. ภาพรวมข้อมูลโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก

ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลระดับบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร 3 พื้นที่ศึกษา รวม 100 คน ซึ่งมีลักษณะประชากรดังต่อไปนี้

ตารางที่ 66 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

เพศ	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผล 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
หญิง	18	64.3	7	25.9	30	66.7	55	55.0
ชาย	10	35.7	20	74.1	15	33.3	45	45.0
รวม	28	100.0	27	100.0	45	100.0	100	100.0

ตารางที่ 67 ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

อายุ	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผล 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30 ปี	6	21.4	3	11.1	4	8.9	13	13.0
31-40 ปี	13	46.4	10	37.0	23	51.1	46	46.0
41-50 ปี	8	28.6	11	40.7	13	28.9	32	32.0
51-60 ปี	1	3.6	2	7.4	5	11.1	8	8.0
มากกว่า 60 ปี	-	-	1	3.7	-	-	1	1.0
รวม	28	100.0	27	100.0	45	100.0	100	100.00

ลักษณะประชากร

1. โครงสร้างเพศ และอายุ ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร ในการวิจัยพบว่าเพศหญิง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม มากที่สุด คือร้อยละ 55.0 ส่วนเพศชายเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามน้อยกว่าคือร้อยละ 45.0 (ตารางที่ 66) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งชายและหญิงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.0 อายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.0 และมากกว่าอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ(ตารางที่ 67)

2. กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทร ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร ส่วนใหญ่มีสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยเป็นเจ้าของมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.0 รองลงมาคือ เช่าอยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 6.0 และเป็นผู้อยู่อาศัย 5.0 (ตารางที่ 68)

ตารางที่ 68 กรรมสิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		รวม 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
เจ้าของ	23	82.1	22	81.5	44	97.8	89	89.0
ผู้อาศัย	-	-	5	18.5	-	-	5	5.0
เช่าอยู่	5	17.9	-	-	1	2.2	6	6.0
รวม	28	100.0	27	100.0	45	100.0	100	100.0

3. จำนวนสมาชิกที่อยู่อาศัยในครอบครัว และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ในโครงการบ้านเอื้ออาทร ในการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ 4 คนต่อครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาอาศัยอยู่ 3 คนต่อครอบครัวร้อยละ 28.0 อาศัยอยู่ 1-2 คนต่อครอบครัวร้อยละ 27.0 และอาศัยอยู่ 5 คนขึ้นไปร้อยละ 2.0 (ตารางที่ 69)

4. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมาคือระยะเวลาที่อยู่อาศัย 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.0 และระยะเวลาที่อยู่อาศัย 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 1.0 (ตารางที่ 70)

ตารางที่ 69 จำนวนสมาชิกที่อยู่อาศัยในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างในโครงการบ้านเอื้ออาทร

สมาชิกในที่อยู่อาศัย	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		รวม 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	จำนวน คน	ร้อยละ	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
1-2	7	25.0	8	29.6	12	26.6	27	27.0
3	6	21.4	6	22.2	16	35.6	28	28.0
4	13	46.5	11	40.8	15	33.4	39	39.0
5	2	7.1	2	7.4	2	4.4	2	2.0
รวม	28	100.0	27	100.0	45	100.0	100	100.0

ตารางที่ 70 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		รวม 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
6 เดือน	1	3.6	-	-	-	-	1	1.0
1 ปี	12	42.9	26	96.3	45	100.0	83	83.0
2 ปี	15	53.6	1	3.7	-	-	16	16.0
3 ปี	-	-	-	-	-	-		
รวม	28	100.0	27	100.0	45	100.0	100	100.00

ตารางที่ 71 อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

อาชีพ	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		รวม 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	32.1	9	33.3	19	42.2	37	37.0
เจ้าของธุรกิจ	4	14.3	2	7.4	10	22.2	16	16.0
นักเรียน / นักศึกษา	-	-	-	-	2	4.4	2	2.0
รับจ้าง	2	7.1	3	11.1	6	13.3	11	11.0
แม่บ้าน	12	42.9	8	29.6	8	17.8	28	28.0
พนักงานเอกชน	-	-	2	7.4	-	-	2	2.0
ค้าขาย	1	3.6	3	11.1	-	-	4	4.0
รวม	28	100.0	27	100.0	45	100.0	100	100.0

ตารางที่ 72 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือน	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		รวม 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 7,500 บาท	-	-	-	-	-	-	-	-
7,501-10,000 บาท	5	17	9	1	3.7	-	6	6.0
10,001-15,000 บาท	11	39.3	15	55.6	10	22.2	37	37.0
15,001-20,000 บาท	9	32.1	11	40.7	25	55.6	45	45.0
20,001-25,000 บาท	3	10.7	-	-	10	22.2	13	13.0
รวม	28	100	27	100	45	100	100	100.0

5. ในด้านอาชีพกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมา คือแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 28.0 เจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 16.0 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 11.0 ค้าขายคิดเป็นร้อยละ 4.0 และนักเรียน/นักศึกษา กับพนักงานเอกชน ในสัดส่วนเท่ากันที่ร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

6. สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือนของผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.0 (ตารางที่ 71 และ ตารางที่ 72)

7. ด้านเหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรเพราะมีการคมนาคมสะดวกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.79 รองลงมาคือใกล้แหล่งบริการสาธารณะ (โรงเรียน ตลาด วัดและศูนย์การค้า) คิดเป็นร้อยละ 19.37 ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 17.78 ใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 15.56 ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ คิดเป็นร้อยละ

9.84 มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 3.49 เป็นโครงการของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 2.22 และประเภทของที่อยู่อาศัย (บ้านเดี่ยว 2 ชั้น) คิดเป็นร้อยละ 0.95 ตามลำดับ และสำหรับเหตุผลที่เลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทรเพราะว่าอยากมีบ้านเป็นของตัวเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมาคือใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 21.0 อยากมาอยู่ คิดเป็นร้อยละ 6.0 ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ คิดเป็นร้อยละ 3.0 ไม่มีที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.0 (ตารางที่ 73 และ ตารางที่ 74)

ตารางที่ 73 เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทร	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผล 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
ที่ตั้งโครงการ	3	3.4	2	2.2	26	19.3	31	9.84
เป็นโครงการของรัฐ	-	-	3	3.33	4	3.0	7	2.22
ประเภทของที่อยู่อาศัย	2	2.3	1	1.1	-	-	3	0.95
ผังบริเวณโครงการ	-	-	-	-	-	-	-	-
ใกล้สถานที่ทำงาน	11	12.5	10	10.9	28	20.7	49	15.56
การคมนาคมสะดวก	27	30.7	27	29.3	43	31.9	97	30.79
ราคาและการผ่อนชำระ	19	21.6	17	18.5	20	14.8	56	17.78
บริการสาธารณะ (โรงเรียน วัด)	22	25.0	27	29.3	12	8.9	61	19.37
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน	4	4.5	5	5.4	2	1.5	11	3.49
รวม	89	100	92	100	135	100	315	100

ตารางที่ 74 เหตุผลที่เลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร

เหตุผลที่เลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผล 3 พื้นที่วิจัย	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง	23	82.1	21	77.8	23	51.1	67	67.0
ใกล้สถานที่ทำงาน	-	-	5	18.5	16	35.6	21	21.0
ราคาและการผ่อนชำระ	3	10.7	-	-	-	-	-	-
ไม่มีที่อยู่อาศัย	1	3.6	-	-	1	2.2	2	2.0
อยากมาอยู่	1	3.6	-	-	5	11.1	6	6.0
อื่นๆ	-	-	1	3.7	-	-	1	1.0
รวม	28	100	27	100	45	100	100	100

2. สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน และด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชนโดยผลการวิเคราะห์แสดงได้ดังต่อไปนี้

2.1 การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน

จากตารางที่ 75 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจภายในชุมชนของผู้อยู่อาศัย ด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.541 ซึ่งวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.664 เมื่อพิจารณารายข้อมูลพบว่า รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย เช่น การจัดพื้นที่ภายในชุมชน /การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในชุมชน ได้เป็นสัดส่วนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.930) รองลงมาคือ ขนาดของชุมชน กับจำนวนผู้อยู่อาศัยภายใน

ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.840) และโครงการนี้ได้จัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง (ค่าเฉลี่ย 3.700)

ตารางที่ 75 ความพึงพอใจของผู้อาศัยด้านการวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน

การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
1. ที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย	3.643	0.622	3.741	0.526	3.711	0.589	3.700	0.577	ปานกลาง
2. การวางผังที่อยู่อาศัย	3.893	0.685	3.778	0.641	4.044	0.638	3.930	0.655	มาก
3. การต่อเติมที่อยู่อาศัย	2.536	1.036	2.815	0.736	3.200	0.694	2.910	0.854	ปานกลาง
4. ขนาดของชุมชน	4.071	0.663	3.630	0.630	3.822	0.716	3.840	0.692	ปานกลาง
5. จำนวนผู้อยู่อาศัยในชุมชน	4.071	0.716	3.667	0.620	3.800	0.661	3.840	0.677	ปานกลาง
6. ความเหมาะสมของแปลงที่ดิน	3.179	0.670	3.148	0.534	3.444	0.624	3.290	0.624	ปานกลาง
7. รูปแบบของที่อยู่อาศัย	3.214	0.630	3.222	0.424	3.356	0.609	3.280	0.570	ปานกลาง
รวม	3.515	0.717	3.429	0.578	3.654	0.647	3.541	0.664	ปานกลาง

จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 พื้นที่ (ตารางที่ 75) พบว่าผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทั้ง 3 พื้นที่วิจัย ซึ่งแสดงว่าความพึงพอใจของผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโดยรวมมีความพึงพอใจในระดับความสำคัญ ดังนี้

1. ความพึงพอใจมาก ของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นการวางผังที่อยู่อาศัย ขนาดของชุมชน และจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในโครงการ

2. ความพึงพอใจปานกลาง ของกลุ่มตัวอย่างจะเป็น ขนาดของชุมชน จำนวนของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน รูปแบบของโครงการ รูปแบบของที่อยู่อาศัย ขนาดแปลงที่ดินและการต่อเติมดัดแปลงที่อยู่อาศัย โดยพบว่าจะเป็นปัญหาข้อจำกัดในขนาดพื้นที่ใช้สอย ทำให้ต้องมีการต่อเติมบ้านเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยทำให้ผู้ที่อยู่อาศัย

เมื่อตรวจสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในแต่ละชุมชน พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลและโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.654 , 3.515 และ 3.429 ตามลำดับ

2.2 สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน

จากการวิเคราะห์พื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้ที่อยู่อาศัยให้ความพึงพอใจสภาพ แวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.060 ซึ่งวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.827 เมื่อพิจารณารายข้อมูลพบว่า ชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.240) รองลงมาคือ ความร่มรื่นและความสะอาดโดยส่วนรวมภายในชุมชน(ค่าเฉลี่ย 4.210) และระบบการรักษาความปลอดภัยในโครงการ (ค่าเฉลี่ย 3.470)

จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 พื้นที่ พบว่าผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทั้ง 3 พื้นที่ศึกษา ซึ่งแสดงว่าความพึงพอใจของผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโดยรวมมีความพึงพอใจปานกลาง (ตารางที่ 77) ทั้งนี้ได้พบว่าผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนได้ตระหนักถึงคุณภาพของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ตนเองอยู่ด้วย

ตารางที่ 76 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

สภาพแวดล้อมภายในชุมชน	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
1. ความร่มรื่นภายในชุมชน	3.607	0.917	4.519	0.643	4.467	0.548	4.210	0.795	มาก
2. ความสะอาดภายในชุมชน	3.607	0.917	4.519	0.643	4.467	0.548	4.210	0.795	มาก
3. ความสัมพันธ์กับชุมชน	3.214	0.499	3.407	0.572	3.533	0.661	4.240	0.793	มาก
4. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยกับเพื่อนบ้าน	3.286	0.535	3.444	0.847	3.600	0.688	3.410	0.605	ปานกลาง
5. การรักษาความปลอดภัย	2.000	0.667	1.370	0.792	2.511	0.626	3.470	0.703	ปานกลาง
รวม	3.143	0.707	3.452	0.699	3.716	0.614	3.060	0.827	ปานกลาง

จากตารางที่ 77 พบว่าผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรได้ให้ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับความสำคัญ ดังนี้

1. ความพึงพอใจระดับปานกลาง ได้แก่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในชุมชน เพื่อเป็นที่พบปะกันภายในชุมชน รองลงมาโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือความร่มรื่น และความสะอาด และการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน ทั้งนี้ผู้อยู่อาศัยไม่พอใจให้การบริหารจัดการเก็บขยะ และกำจัดขยะมูลฝอย โดยต้องการให้การเคหะแห่งชาติเข้ามาดูแลมากกว่าหน่วยงานท้องถิ่น (ปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล)

2. ความพึงพอใจในระดับปานกลางแต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน เมื่อตรวจสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในแต่ละชุมชน พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ และโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.716 , 3.452 และ 3.143 ตามลำดับ

2.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน

จากตารางที่ 77 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับสำคัญน้อย ค่าเฉลี่ย 2.822 ซึ่งวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.594 เมื่อพิจารณารายข้อมูลพบว่า ภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีคณะกรรมการสหกรณ์ กับการมีความสามัคคีภายในชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.900) รองลงมาคือกิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชนที่คณะกรรมการสหกรณ์ได้จัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.860) และการจัดกิจกรรมวันสำคัญ / วันสำคัญทางศาสนา และวันหยุด เช่น วันพ่อ วันมาฆบูชา (ค่าเฉลี่ย 2.730)

ตารางที่ 77 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

ศูนย์ชุมชน	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
1. คณะกรรมการสหกรณ์ในชุมชน	3.107	0.416	2.704	0.542	2.889	0.487	2.900	0.503	น้อย
2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนที่	3.143	0.448	2.519	0.643	2.889	0.487	2.860	0.569	น้อย
3. ความสามัคคีในชุมชน	3.214	0.568	2.593	0.747	2.889	0.487	2.900	0.628	น้อย

ตารางที่ 77 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร (ต่อ)

ศูนย์ชุมชน	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
4. กิจกรรมวันสำคัญ	3.179	0.548	2.111	0.577	2.822	0.387	2.730	0.633	น้อย
5.แข่งกีฬาภายในชุมชน	3.179	0.548	2.074	0.550	2.822	0.387	2.720	0.637	น้อย
รวม	3.164	0.506	2.400	0.612	2.862	0.447	2.822	0.594	น้อย

จากกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยในโครงการทั้ง 3 พื้นที่ ได้ให้ความสำคัญด้านนันทนาการภายในชุมชน กล่าวคือ ความพึงพอใจน้อยในเรื่องของการมีส่วนร่วม ความสามัคคีภายในชุมชน โดยพบว่าภายในชุมชนนั้น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์ภายในชุมชน ในการประชุมเกี่ยวกับสหกรณ์ชุมชนการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆทั้งนี้ผู้อยู่อาศัยอยากให้ปรับปรุงพื้นที่ภายในศูนย์ชุมชนให้เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กตอนกลางวัน เนื่องจากการใช้พื้นที่ภายในศูนย์ชุมชนมีการใช้งานบางช่วง บางเวลา เท่านั้น และปรับปรุงพื้นที่ภายนอกศูนย์ชุมชนให้เป็น ตลาดนัดชุมชน และความพึงพอใจน้อยมีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือกิจกรรมการแข่งกีฬาภายในชุมชน เมื่อตรวจสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในแต่ละชุมชน พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.164 , 2.862 และ 2.400 ตามลำดับ

3. ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

3.1 สาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

ในการวิจัยความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อการให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรนั้นเป็นการให้บริการทั้งในส่วนที่การเคหะแห่งชาติดำเนินการสร้างขึ้น หรือการใช้บริการจากหน่วยงานอื่น ๆ

จากตารางที่ 78 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญปานกลางค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.896 ซึ่งวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.784 เมื่อพิจารณารายข้อมูลพบว่า ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.470) รองลงมาคือ การจ่ายกระแสไฟฟ้า เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างทางเดินเท้า ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนน และแสงสว่างส่วนกลางภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.630) และการบอกป้ายชื่อซอยต่างๆในโครงการสามารถมองเห็นได้ชัดเจน(ค่าเฉลี่ย 4.430)

ตารางที่ 78 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

สาธารณูปโภค	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
1. ถนนทางเท้าในชุมชน	4.679	0.476	4.889	0.320	4.689	0.514	4.740	0.463	มาก
2. ป้ายชื่อซอย	4.143	0.756	4.370	0.629	4.644	0.529	4.430	0.655	มาก
3. ไฟฟ้าแสงสว่างภายในชุมชน	4.679	0.476	4.704	0.542	4.556	0.546	4.630	0.525	มาก
4. ประปาภายในชุมชน	4.643	0.488	4.778	0.424	3.067	0.890	3.970	1.068	มาก
5. ตำแหน่งหัวจ่ายดับเพลิง	3.714	0.763	4.296	0.669	3.533	0.786	3.790	0.808	ปานกลาง

ตารางที่ 78 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร (ต่อ)

สาธารณูปโภค	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
6. การจัดการน้ำเสียภายในชุมชน	3.893	0.786	4.482	0.580	3.578	0.753	3.910	0.805	มาก
7. บำบัดน้ำเสีย	3.893	0.786	4.482	0.580	3.578	0.753	3.910	0.805	มาก
8. การจัดการขยะ	2.214	1.031	1.000	0.000	3.400	0.688	2.420	1.224	น้อย
9. โทรศัพท์สาธารณะ	3.107	0.416	3.296	0.953	3.333	0.674	3.260	0.705	ปานกลาง
รวม	3.885	0.664	3.535	0.522	3.820	0.681	3.896	0.784	ปานกลาง

เมื่อตรวจสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในแต่ละชุมชน พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.885 , 3.820 และ 3.535 ตามลำดับ ซึ่งความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ระดับ 3.896 หมายความว่า ผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร มีความพึงพอใจระดับปานกลางค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนมีความพึงพอใจในถนนสายหลักของชุมชน โดยมีความรู้สึกทัศนคติที่ดีต่อความกว้างของถนน ผิวจราจรเรียบ เดินทางสะดวกมีความต่อเนื่องและน่าใช้ โครงข่ายระบบถนนที่ใช้ภายในโครงการ ซึ่งภายในโครงการมีถนนอยู่ 3 ระดับ คือ ถนนสายหลัก ถนนสายรอง และถนนย่อย ซึ่งโครงข่ายถนนนี้เป็นโครงข่ายงานระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชนอีกด้วย คือ ระบบเส้นท่อประปา ท่อระบายน้ำ

แนวสายไฟฟ้า และแนวสายโทรศัพท์ รวมทั้งเป็นตัวบอกทิศทางการติดต่อจากหน่วยพักอาศัยไปยังตำแหน่งที่ตั้งสาธารณูปการต่าง ๆ ภายในโครงการ

3.2 สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

จากตารางที่ 79 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความพึงพอใจต่อสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจน้อยค่าเฉลี่ย 1.971 ซึ่งวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.705 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีสวนสาธารณะภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.470) รอง ลงมาคือการมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชน(ค่าเฉลี่ย 2.220) และปริมาณต้นไม้ และการปลูกต้นไม้ได้สัดส่วนกับโครงการ (ค่าเฉลี่ย 2.170) เมื่อตรวจสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในแต่ละชุมชน พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.629 , 1.739 และ 1.611 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าความพึงพอใจของผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโดยรวมมีความพึงพอใจน้อยจนถึงความพึงพอใจน้อยที่สุด และพบว่าสิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 1.370 คือการมีสถานเลี้ยงดูเด็ก และการบริการดูแลผู้สูงอายุ ตามความคิดของผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

ตารางที่ 79 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

สาธารณูปการ	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
1. สวนสาธารณะภายในชุมชน	3.000	0.839	2.072	0.550	2.067	0.447	2.470	0.881	น้อย
2. ต้นไม้	2.857	0.803	1.778	0.424	1.978	0.260	2.170	0.667	น้อย
3. สนามเด็กเล่น	3.464	0.793	1.593	0.501	1.822	0.387	2.220	0.960	น้อย
4. ตำแหน่งสนามเด็กเล่น	2.607	0.685	1.556	0.506	1.756	0.435	1.940	0.679	น้อย

ตารางที่ 79 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร (ต่อ)

สาธารณูปการ	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
5. ลานกีฬาภายในชุมชน	2.571	0.690	1.556	0.506	1.756	0.435	1.930	0.671	น้อย
6. ศูนย์ชุมชน 6.1 สถานที่เลี้ยงเด็ก	1.857	0.356	1.370	0.492	1.511	0.506	1.570	0.498	น้อยที่สุด
6.2 สถานที่ดูแผู้สูงอายุ	1.857	0.356	1.370	0.492	1.511	0.506	1.570	0.498	น้อยที่สุด
6.3 กิจกรรมในวันสำคัญ	2.821	0.476	1.593	0.636	1.511	0.506	1.900	0.785	น้อยที่สุด
รวม	2.629	0.625	1.611	0.513	1.739	0.435	1.971	0.705	น้อย

4. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่ต้องการเพิ่มเติม

จากตารางที่ 80 พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรเพิ่มเติม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.048 ซึ่งวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.761 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.400) รองลงมาคือ ที่รวมขยะภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.370) และตู้ ATM (ค่าเฉลี่ย 4.120)

ตารางที่ 80 ความต้องการเพิ่มเติมของผู้ที่อยู่อาศัยต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

สาธารณูปโภค สาธารณูปการในชุมชนที่ต้องการเพิ่มเติม	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
1. จักรยานยนต์รับจ้าง	3.929	0.766	3.333	0.555	4.622	0.490	4.080	0.800	มาก
2. ที่พักคอยรถรับจ้าง	4.250	0.752	4.148	0.907	4.644	0.484	4.400	0.725	มาก
3. โทรศัพท์สาธารณะ	2.857	0.591	3.111	0.424	3.622	0.576	3.270	0.633	ปานกลาง
4. ตู้ ATM	4.250	0.887	4.148	0.907	4.022	0.723	4.120	0.820	มาก
5. ที่รวมขยะภายในชุมชน	4.643	0.731	4.778	0.847	3.957	0.673	4.370	0.825	มาก
รวม	3.986	0.745	3.904	0.728	4.173	0.589	4.048	0.761	มาก

เมื่อตรวจสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการมาก ในแต่ละชุมชน พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือ โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.173 , 3.986 และ 3.904 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าความต้องการของผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโดยรวมมีความต้องการมาก สิ่งที่ผู้อยู่อาศัยต้องการให้มีเพิ่มเติมภายในชุมชนมากที่สุดจากมากไปหาน้อย 5 อันดับ พบว่า

1. ที่รอรถโดยสารประจำทาง
2. ที่รวมขยะภายในชุมชน
3. ตู้ ATM
4. บริการสาธารณะที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น ขาดที่จอดรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง
5. สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีไม่เพียงพอ คือ ตู้โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน

นอกจากนี้สาธารณูปการที่กลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยอยากให้มีเพิ่มเติมในชุมชน คือสนามหญ้าเปิดโล่ง สนามกีฬาและตลาดสด

5. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร

ลักษณะการเดินทางภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรพบว่า ผู้อยู่อาศัยประมาณร้อยละ 59 จำเป็นต้องมีรถยนต์และรถจักรยานยนต์ส่วนตัวเพื่อสะดวกในการเดินทางเนื่องจากที่ตั้งโครงการอยู่บนถนนสายหลักที่วิ่งเชื่อมต่อระหว่างเมือง และระหว่างจังหวัด ทำให้มีการคมนาคมเดินทางสะดวกโดยมีการเชื่อมโยงกับศูนย์กลางด้วยระบบเครือข่าย (ระบบบริการขนส่งสาธารณะ) ใกล้แหล่งงาน และอีกร้อยละ 41 ใช้บริการขนส่งสาธารณะ เนื่องจากบริเวณหน้าโครงการ มีระบบขนส่งมวลชน มีบริการขนส่งสาธารณะวิ่งผ่านโครงการตลอดเวลา และผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ทำงานในสถานที่ที่มีบริการรถรับ-ส่ง ในการเดินทางไปทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ 36 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาคือเดินทางด้วยรถยนต์ของตนเอง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 โดยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไม่เกิน 30-45 นาที

ตารางที่ 81 วิธีการเดินทางของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

การเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จักรยาน	8	8.0
จักรยานยนต์รับจ้าง	12	12.0
จักรยานยนต์ของตนเอง	36	36.0
รถยนต์ของตนเอง	23	23.0
รถโดยสารประจำทาง	21	21.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 82 ความสำคัญของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร ในรัศมี 5 กิโลเมตร

สาธารณูปโภค สาธารณูปการภายนอกชุมชน	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2		ผลการวิเคราะห์ พื้นที่วิจัย 3 พื้นที่		
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	ความสำคัญ
1. ทำเลที่ตั้งชุมชน	4.786	0.499	4.148	0.602	4.156	0.562	4.330	0.620	มาก
2. การคมนาคมขนส่งสาธารณะ	4.714	0.600	4.185	0.623	4.067	0.654	4.280	0.683	มาก
3. การเชื่อมต่อโครงข่ายถนน	4.714	0.600	4.185	0.623	4.267	0.618	4.370	0.646	มาก
4. สถานที่ราชการ	3.821	0.819	3.889	0.698	4.089	0.557	3.960	0.680	มาก
5. สถานศึกษา	3.929	0.858	3.667	0.555	4.022	0.543	3.900	0.659	ปานกลาง
6. โรงพยาบาล	3.643	0.870	3.593	0.501	3.978	0.583	3.780	0.675	ปานกลาง
7.การให้บริการสาธารณะ	3.679	0.863	3.593	0.501	3.978	0.583	3.790	0.671	ปานกลาง
8. สาธารณูปโภคภายนอกชุมชน	3.643	0.870	3.593	0.501	3.978	0.583	3.780	0.675	ปานกลาง
รวม	4.116	0.747	3.857	0.576	4.067	0.585	4.024	0.664	มาก

จากเหตุผลในการเลือกที่อยู่อาศัยในพื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรได้ให้เหตุผลสำคัญด้านความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน ซึ่งหมายความว่าที่ตั้งของที่อยู่อาศัยกับที่ตั้งของแหล่งงานมีความสัมพันธ์กัน ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก มีแนวโน้มเลือกที่อยู่อาศัยใกล้และสะดวกต่อการเดินทางไปทำงานของตนเองและครอบครัว

เมื่อตรวจสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความสำคัญในแต่ละชุมชน พบว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือ โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.116 , 4.067 และ 3.587 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าความสำคัญของผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโดยรวมมีความต้องการมาก จากตารางที่ 82 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ค่าเฉลี่ย 4.024 ซึ่งวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 0.664 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง (ศูนย์กลางระดับชุมชน เช่น ใกล้แหล่งงาน / โรงเรียน / สถานที่ราชการ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.370) รองลงมาคือการเชื่อมต่อโครงข่ายถนนมีการเข้า-ออกของโครงการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก (ค่าเฉลี่ย 4.330) และการคมนาคมขนส่ง ระบบขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน เช่น มีรถประจำทางผ่านไป-มาสะดวก รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถสองแถวรับจ้าง (ค่าเฉลี่ย 4.280)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากพื้นที่ทั้ง 3 พบว่าด้านทำเลที่ตั้งโครงการบ้านเอื้ออาทรมีความสำคัญในระดับมากที่สุด เนื่องจากตำแหน่งที่ตั้งมีความสะดวกในการเข้าถึง มีความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน โรงเรียน และการใช้บริการขนส่งสาธารณะ ได้โดยสะดวก ใกล้และใช้เวลาน้อย ได้ทำการปรียบเทียบการเดินทางและระยะเวลาที่ใช้ไป พบว่ากลุ่มผู้อยู่อาศัยใช้รถจักรยานยนต์ส่วนตัวมากที่สุดร้อยละ 36.0 รองลงมาคือรถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 23.0 และรถโดยสารประจำทาง 21.0 ตามตารางที่ 83 ในจำนวนนี้ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 30 นาทีมากที่สุดร้อยละ 37.0 รองลงมาใช้เวลาระหว่าง 1 ชั่วโมง ร้อยละ 30.0 ใช้เวลาเดินทาง 15-30 นาทีร้อยละ 19.0 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีที่ทำงานอยู่ใกล้ที่พักอาศัย และเกินกว่า 1 ½ ชั่วโมงร้อยละ 14.0 ตามลำดับเวลาที่ใช้และวิธีเดินทางไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 83 ระยะเวลาที่ใช้เดินทางของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

การเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้เวลาเดินทาง 15 -30 นาที	19	19.0
ใช้เวลาเดินทาง 30 นาที	37	37.0
ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง	30	30.0
ใช้เวลาเดินทาง 1 1/2ชั่วโมง	14	14.0
ใช้เวลาเดินทาง 2 ชั่วโมง	-	-
รวม	100	100.0

การอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย มุ่งค้นหาปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก ในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ โดยยึดหลักการที่ว่าสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตครอบครัว และการอยู่รวมกันภายในชุมชนจะเป็นการสร้างความพึงพอใจต่อผู้อยู่อาศัยมากกว่าสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ไม่จำเป็นมากนัก รวมทั้งคุณลักษณะทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพขององค์ประกอบในสาธารณูปโภคสาธารณูปการเหล่านั้น จะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจมากขึ้นหรือน้อยลง การวิเคราะห์เปรียบเทียบ 3 ชุมชนใน 4 ด้าน คือ (1) ความพึงพอใจสภาพแวดล้อมภายในชุมชน (2) ความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชน (3) สาธารณูปโภค สาธารณูปการภายในชุมชนที่ต้องการเพิ่มเติม และ (4) สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตรที่สำคัญ ทำให้ภาพของโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ดังนี้ (ตารางที่ 84)

ตารางที่ 84 ความพึงพอใจ ความต้องการเพิ่มเติม และการให้ความสำคัญของผู้ที่อยู่อาศัยทั้ง 3 พื้นที่วิจัย

ความพึงพอใจ ความต้องการและการให้ความสำคัญ	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2	
	Mean	ความสำคัญ	Mean	ความสำคัญ	Mean	ความสำคัญ
1.การวางผังภายในชุมชน	3.515	ปานกลาง	3.429	ปานกลาง	3.654	ปานกลาง

ตารางที่ 84 ความพึงพอใจ ความต้องการเพิ่มเติม และการให้ความสำคัญของผู้ที่อยู่อาศัยทั้ง 3 พื้นที่วิจัย (ต่อ)

ความพึงพอใจ ความต้องการและการให้ความสำคัญ	พลายชุมพล		ทหารอากาศ		บึงพระ2	
	Mean	ความสำคัญ	Mean	ความสำคัญ	Mean	ความสำคัญ
2.สภาพแวดล้อมภายในชุมชน	3.143	ปานกลาง	3.452	ปานกลาง	3.716	ปานกลาง
3.นันนทนาการในศูนย์ชุมชน	3.164	ปานกลาง	2.400	น้อย	2.862	น้อย
4.สาธารณูปโภคภายในชุมชน	3.885	ปานกลางค่อนข้างสูง	3.535	ปานกลาง	3.820	ปานกลางค่อนข้างสูง
5.สาธารณูปการภายในชุมชน	2.629	น้อย	1.611	น้อยที่สุด	1.739	น้อยที่สุด
6.สาธารณูปโภคสาธารณูปการที่ต้องการเพิ่มเติม	3.986	ปานกลางค่อนข้างสูง	3.904	ปานกลางค่อนข้างสูง	4.173	มาก
7.สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนที่สำคัญในรัศมี 5 กิโลเมตร	4.116	มาก	3.857	ปานกลางค่อนข้างสูง	4.067	มาก

การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความสำคัญ โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่วิจัยนั้น ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจรวมทั้งมีความต้องการเพิ่มเติมกับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน และให้ความสำคัญกับสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชน ในระดับที่แตกต่างกันผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร

1.1 การวางผังกลุ่มอาคาร

จากการวิเคราะห์พื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยการวางผังกลุ่มอาคารอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.541) โดยผู้อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรไม่เหมาะสมเพราะมีขนาดคับแคบ ไม่มีที่จอดรถ รูปแบบที่เหมาะสมของที่อยู่อาศัย ควรมีความหลากหลายแล้วแต่ความต้องการของผู้อยู่อาศัย คือ

1.1.1 พื้นที่และอาคารมีขนาดเล็กทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยแล้วมีความต้องการที่จะต่อเติมอาคาร ทำให้มีปัญหาตามมาอีกมาก เช่นต้องเสียเงินเพิ่ม ต้องขออนุญาต ดังนั้นโครงการควรจะมีแบบต่อเติมรองรับความต้องการของผู้อยู่อาศัย

1.1.2 ขนาดของแปลงที่ดินควรมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความเหมาะสม โดยอาจมีขนาดพื้นที่แปลงที่ดินใหญ่ขึ้นมากกว่าขนาดแปลงที่ดินตามแบบมาตรฐานทั่วไป

1.1.3 รูปแบบและลักษณะของรั้วบ้านในปัจจุบัน มีความสูงน้อยเกินไป ไม่มีความแข็งแรงคงทน ไม่ให้ความรู้สึกปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว

1.2 สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน

จากการวิเคราะห์พื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน อยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.060) แสดงว่าผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนได้ตระหนักถึงคุณภาพของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ตนเองอยู่ด้วย

1.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน

จากการวิเคราะห์พื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่พบว่าผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.400 และ 2.860) โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.164) จากการสำรวจพื้นที่พบว่าเป็นในเรื่องการกำหนดที่ตั้งของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน คือ

1.3.1 พื้นที่ในศูนย์ชุมชนมีการใช้งานเฉพาะการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้อยู่อาศัยอยากให้ปรับปรุงพื้นที่ภายในศูนย์ชุมชนให้เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กตอนกลางวัน

1.3.2 พื้นที่ภายนอกศูนย์ชุมชน ลานจอดรถเป็นพื้นที่สำหรับจัดการประชุมผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การประชุมเกี่ยวกับสหกรณ์ชุมชน เป็นต้น ทำให้การใช้พื้นที่ไม่เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่เพราะมีการใช้งานเฉพาะบางช่วง บางเวลาเท่านั้น และผู้อยู่อาศัยอยากปรับปรุงพื้นที่ภายนอกศูนย์ชุมชนให้เป็นตลาดนัดชุมชน และลานกีฬาภายในชุมชน

2. ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

สาธารณูปโภค สาธารณูปการและสภาพแวดล้อมกายภาพภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัย ทั้งนี้สาธารณูปโภค สาธารณูปการที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของครอบครัวและการอยู่ร่วมกันในชุมชนจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้อยู่อาศัย จากการวิเคราะห์พื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่

2.1 สาธารณูปโภคภายในชุมชน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.896) แสดงว่าผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจในถนนภายในชุมชน โดยมีความรู้สึกที่ดีต่อความกว้างของถนน ผิวจราจรเรียบ เดินทางสะดวกมีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับถนนหน้าโครงการ และมีไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะอย่างเพียงพอในเส้นทางทางเดินเท้าหลัก และเส้นทางเดินเท้าทั่วไปภายในชุมชน การใช้ถนนและทางเท้าภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร มีข้อน่าสังเกตคือ

2.1.1 ถนนและทางเท้าภายในชุมชน ไม่มีร่มเงาของต้นไม้

2.1.2 ผู้อยู่อาศัยไม่สามารถจอดรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ภายในบริเวณบ้านของตนเองได้ จึงจำเป็นต้องจอดรถยนต์ริมถนนหน้าบ้านของตนเอง และจอดรถจักรยานยนต์บนทางเดินเท้า

2.1.3 ถนนสายรองและสายย่อยภายในชุมชน ไม่มีทางเดินเท้าทำให้ผู้อยู่อาศัยต้องเดินบนผิวจราจรแทน

2.1.4 ลักษณะการครอบครองพื้นที่ ได้แก่ การซ่อมเครื่องจักร การวางสิ่งของ บนทางเท้าหน้าบ้าน และการจอดรถเข็น การวางกระถางต้นไม้ บนถนนสายรองและสายย่อยหน้าบ้านของตนเอง

2.1.5 เด็ก ๆ ภายในชุมชนวิ่งเล่น และขี่รถจักรยานบนถนนภายในชุมชนที่ถนนซึ่งอยู่ใกล้บ้านของตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยเด็กที่บ้านอยู่ติดถนนหลักส่วนใหญ่จะไปเล่นที่ถนนหลักภายในชุมชน ในขณะที่เด็กบ้านอยู่ในถนนปลายตันส่วนใหญ่จะไปเล่นที่ถนนปลายตัน ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับชุมชนย่อยที่ว่า “ ถ้าอยู่ในละแวกบ้าน ผู้ใหญ่สามารถมองเห็นเด็ก ๆ ได้ตลอดเวลา”

2.2 สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน กล่าวคือโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.692) โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.739 และ 1.971) ประเด็นปัญหาสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรพื้นที่วิจัยทั้ง 3 พื้นที่ มีข้อน่าสังเกตคือ

2.2.1 สนามเด็กเล่น

1. ตำแหน่งที่ตั้งของสนามเด็กเล่น ภายในชุมชน และระยะทางจากที่พักอาศัยไปยังสนามเด็กเล่น ไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่ตั้งของที่พักอาศัย

2. สนามเด็กเล่น ภายในชุมชนขาดการดูแลรักษาเครื่องเล่นเด็กและอุปกรณ์สนามเด็กเล่นมีไม่เพียงพอ

2.2.2 สวนสาธารณะ

ตำแหน่งของสวนสาธารณะ ภายในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งที่ตั้งของที่พักอาศัย ปัจจุบันพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในชุมชนทางด้านสวนสาธารณะชุมชนขาดการดูแลรักษา

3. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรที่ต้องการเพิ่มเติม

ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรมีความต้องการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย3.904 และ 3.986) โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการมาก(ค่าเฉลี่ย 4.048) จากการสำรวจพื้นที่พบว่า

3.1 ผู้อยู่อาศัยต้องการให้มีการให้บริการจัดการภายในชุมชน โดยระบุว่าปัญหาในชุมชนนั้นคือเรื่องของความไม่สะอาด ผู้อยู่อาศัยต้องการปรับปรุงเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย จากการสอบถามผู้อยู่อาศัยให้ข้อมูลพบว่าการเก็บขยะที่ดำเนินการโดยหน่วยงานท้องถิ่น จะเข้ามาเก็บขยะอาทิตย์ละ 2 ครั้ง นอกจากนี้ผู้อยู่อาศัยยังต้องการให้มีการเพิ่มสนามหญ้าเปิดโล่ง สนามกีฬาที่ควรมีตำแหน่งใกล้สวนสาธารณะ หรือเป็นส่วนหนึ่งของสวนสาธารณะและสถานรับเลี้ยงเด็กตอนกลางวัน

3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนที่ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการ เช่นบริการสาธารณะที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น ขาดที่พักคอยรถโดยสารประจำทาง พื้นที่สำหรับรวมขยะ ตู้ ATM คิวรถจักรยานยนต์ และตู้โทรศัพท์สาธารณะ

4. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทรในรัศมี 5 กิโลเมตรที่มีความสำคัญ

ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรให้ความสำคัญต่อสาธารณูปโภค สาธารณูปการภายนอกชุมชนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ ผู้อยู่อาศัยให้ความสำคัญระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.857) โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ผู้อยู่อาศัยให้ความสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.116 และ 4.067) จากการสำรวจพื้นที่พบว่า

4.1 กลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรได้ให้เหตุผลสำคัญด้านความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน ซึ่งหมายความว่าที่ตั้งของที่อยู่อาศัยกับที่ตั้งของแหล่งงานมีความสัมพันธ์กัน ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก มีแนวโน้มเลือกที่อยู่อาศัยใกล้และสะดวกต่อการเดินทางไปทำงานของตนเองและครอบครัว สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้สะดวกทั้งทางรถยนต์ รถจักรยานและการเดินเท้า และสามารถเข้าถึงศูนย์กลางของเมืองพิษณุโลก หรือศูนย์พาณิชยกรรมของเมืองด้วยทางรถยนต์หรือการใช้รถจักรยานยนต์ภายใน 45 นาที หรือ อยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตร

4.2 ตำแหน่งที่ตั้งโครงการอยู่บนถนนสายหลักที่วิ่งเชื่อมต่อระหว่างเมือง และระหว่างจังหวัด ทำให้มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก มีบริการขนส่งสาธารณะวิ่งผ่านโครงการตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวางผังชุมชน

การวางผังชุมชนสำหรับผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทย มีข้อเสนอแนะที่สรุปมาจากผลการวิจัยดังนี้

1. ในการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ ควรให้ความสำคัญทางด้านการเข้าถึงที่สะดวก มีความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางของเมือง สนับสนุนระบบขนส่งสาธารณะเพื่อลดการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ทั้งระยะทางและปริมาณ รวมทั้งต้องมีโครงข่ายถนนที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเดินทางที่สะดวก ส่งเสริมการใช้พื้นที่ในบริเวณใกล้เคียงอย่างผสมผสานและสร้าง

ความมีชีวิตชีวา สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี แหล่งงานที่สมดุลกับที่อยู่อาศัย เข้าถึงการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่โดยรอบ เพื่อประหยัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและเพิ่มคุณค่าที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุด

2. ในการออกแบบวางผังชุมชนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ควรส่งเสริมให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ สะดวก สบาย และสร้างความรู้สึกเป็นชุมชน ขนาดของชุมชนควรมีจำนวนประชากรมากพอสมควร เพื่อให้จัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการได้คุ้มค่า ทั้งนี้อาจรวมกลุ่มชุมชนที่มีขนาดเล็กให้อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อสามารถใช้สาธารณูปการร่วมกันได้อย่างสะดวก นอกจากนั้นชุมชนควรมีศูนย์กลางของชุมชน มีระบบถนนที่สัมพันธ์กับความหนาแน่นของการอยู่อาศัยและกิจกรรมทางสังคม ให้มีการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด มีระยะการเดินทางระหว่างจุดต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพารถยนต์ให้น้อยที่สุด โดยภายในชุมชนควรใช้ระบบการสัญจรโดยการเดินและรถจักรยานเป็นหลัก บริเวณที่อยู่อาศัยควรประกอบด้วยที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้หลายระดับ เพื่อสร้างความหลากหลายในด้านขนาดแปลงที่ดิน และการออกแบบบ้าน รวมทั้งควบคุมการต่อเติมในอนาคตโดยกำหนดรูปแบบการต่อเติมที่จะอนุญาตไว้ล่วงหน้า

3. สำหรับแนวทางการออกแบบถนนและทางเดินเท้าภายในชุมชน ควรคำนึงถึงความปลอดภัย ความเงียบสงบในชุมชน จึงต้องมีปริมาณรถยนต์ให้น้อยที่สุด สร้างบรรยากาศในการอยู่อาศัยที่ดีและปลอดภัย และควรแยกระบบทางเดินเท้าออกจากเส้นทางรถยนต์และเพิ่มเส้นทางรถจักรยาน โดยแยกด้วยแนวต้นไม้ การปลูกต้นไม้บนทางเท้าและควรจะมีความต่อเนื่องชัดเจน ควรแยกทางเดินเท้าที่มีการปลูกต้นไม้ไว้ด้านหนึ่งของถนน ส่วนอีกด้านของถนนใช้เป็นแนวเสาไฟฟ้าและระบบระบายน้ำ การแยกทางเดินเท้าไว้ด้านใดด้านหนึ่งจะมีความสะดวกและป้องกันอุบัติเหตุได้ง่ายกว่า

4. การออกแบบตำแหน่งของสวนสาธารณะ ควรจัดตำแหน่งไว้ตอนกึ่งกลางของชุมชน ใกล้กลุ่มที่อยู่อาศัยรวมทั้งสวนหย่อมทั่วไปควรมีตำแหน่งที่ตั้งกระจายตัวตามกลุ่มที่อยู่อาศัย เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย เพื่อเน้นความเป็นย่านซึ่งจะเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับส่วนประกอบชุมชนอื่นๆ เช่น ห้องสมุดหรือศูนย์ชุมชน

5. การวางผังชุมชนใหม่ควรเพิ่มสาธารณูปโภคสาธารณูปการ โดยแบ่งเป็นชุมชนย่อยซึ่งในแต่ละชุมชนต่างก็มี sub-center ที่มีโรงเรียน ร้านค้า ที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นศูนย์กลางชุมชน มีถนนล้อมรอบเป็นขอบเขต การกระจายจากชุมชนหลักออกไปสู่ส่วนต่างๆของชุมชนย่อย เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้รับบริการทางด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการอย่างทั่วถึงและเท่า

เทียมกัน ทั้งนี้ศูนย์กลางชุมชนหลักควรมีโรงเรียนประถม ห้องสมุดสาธารณะ สนามเด็กเล่น ซึ่งในแต่ละหน่วยควรมีประชากร ประมาณ 5,000 คน ทั้งนี้อาจแยกเป็นชุมชนย่อย ๆ 5 ชุมชน ชุมชนละ 1,000 คน แต่ตั้งอยู่แยกกันไม่ห่างมากนัก เป็นต้น เพื่อให้สัมพันธ์กับบริการด้านสังคม คือ โรงเรียน ร้านค้า ที่พักผ่อนหย่อนใจ

6. การวางผังชุมชน ควรใช้แนวคิดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการผสมผสานในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเข้ากับกลุ่มบ้านขนาดเล็ก สร้างความเป็นมิตรเป็นชุมชนละแวกบ้านโดยออกแบบถนนเป็นเป็นรูปบ่วง แนวถนนสายหลักผ่านเข้าไปในชุมชน (boulevard) สร้างความสะดวกสบายในการเข้าถึงพื้นที่ สร้างความหลากหลายของที่อยู่อาศัย ในด้านรูปแบบของกลุ่มอาคารของแต่ละที่อยู่อาศัย เช่น กลุ่มบ้านเดี่ยว บ้านแฝดและอาคารชุด โดยจัดรูปแบบกลุ่มละ 4 หน่วยที่อยู่อาศัย โดยการจัดการที่ประสานกันของ cul-de-sac ของที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มอาคารรอบสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะขนาดเล็กในแต่ละ sub-neighborhoods ภายในชุมชนซึ่งอยู่ในที่ตั้งที่เด็ก ๆ สามารถเล่นได้ โดยปลอดภัยจากการจราจรที่จอแจ และอันตรายจากคนแปลกหน้า โดยจัดลำดับความสำคัญของถนนด้วยโครงข่ายเส้นทางคมนาคม และเส้นทางจักรยาน

7. ชุมชนที่อยู่อาศัยควรมีการผสมผสานกันระหว่างกลุ่มอายุทุกกลุ่มรายได้ ทุกกลุ่มระดับชนชั้นสังคมและทุกรูปแบบอาคาร การผสมผสานเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และก่อให้เกิดคุณลักษณะความเป็นชาวเมือง ชุมชนที่อยู่อาศัยรูปแบบเดียวกันสำหรับกลุ่มสังคมเดียวย่อมไม่มีผลสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและก่อให้เกิดการรวมกันเฉพาะกลุ่ม ซึ่งมักมีให้เห็นในย่านที่มีฐานทางเศรษฐกิจสังคมฐานเดียวกัน เช่น ย่านการขนส่งทางน้ำ ย่านผู้ใช้แรงงาน ย่านผู้นับถือศาสนาเดียวกัน เป็นต้น

สรุป

การวิเคราะห์ระดับค่าคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ความต้องการและการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร สรุปได้ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความต้องการเพิ่มเติมมาก

ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรให้ความสำคัญกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนที่ต้องการเพิ่มเติม โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ค่าเฉลี่ย 4.048 โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือ โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่า

คะแนนเฉลี่ย 4.173 , 3.986 และ 3.904 สิ่งที่ผู้อยู่อาศัยต้องการให้มีเพิ่มเติมภายในชุมชนมากที่สุดจากมากไปหาน้อย 5 อันดับ พบว่า

1. ที่รอรถโดยสารประจำทาง
2. ที่รวมขยะภายในชุมชน
3. ตู้ ATM
4. บริการสาธารณะที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น ขาดที่จอดรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง
5. สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีไม่เพียงพอ คือ ตู้โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน

นอกจากนี้สาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชนที่อยากให้มีเพิ่มเติมภายในชุมชน คือสนามหญ้าเปิดโล่ง สนามกีฬาและตลาดสด

2. สภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรให้ความสำคัญมาก

ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรให้ความสำคัญกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ค่าเฉลี่ย 4.024 โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือ โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.116 , 4.067 และ 3.587 ตามลำดับ

3. สภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจมาก ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้ง 3 พื้นที่ไม่มีค่าระดับความพึงพอใจมากในเรื่องใดเลย

4. สภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจปานกลาง

4.1 สาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร ผู้อยู่อาศัยให้ความพึงพอใจในระดับสำคัญค่อนข้างสูง ค่าเฉลี่ย 3.896 โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.885 , 3.820 และ 3.535 ตามลำดับ

4.2 การวางผังโครงการ ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันทั้ง 3 พื้นที่มีค่าเฉลี่ย 3.541 ซึ่งแสดงว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.654 , 3.515 และ 3.429 ตามลำดับ

4.3 สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน ผู้อยู่อาศัยให้ความพึงพอใจในระดับสำคัญปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.060 โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ และโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพลโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.716 , 3.452 และ 3.143 ตามลำดับ

5. สภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานที่ผู้อยู่อาศัยชุมชนบ้านเอื้ออาทรมีความพึงพอใจน้อย

5.1 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน ผู้อยู่อาศัยให้ความพึงพอใจในระดับพึงพอใจในระดับสำคัญน้อย ค่าเฉลี่ย 2.822 โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.164 , 2.862 และ 2.400 ตามลำดับ

5.2 สาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร ผู้อยู่อาศัยมีระดับความพึงพอใจน้อย ค่าเฉลี่ย 1.971 โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 มีค่าคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปคือโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.629 , 1.739 และ 1.611 ตามลำดับ

โดยสรุป โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ และโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 ไม่มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับความสำคัญพึงพอใจมากในเรื่องใดเลย แต่โดยภาพรวมผู้อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ทั้ง 3 พื้นที่ ให้ความพึงพอใจค่อนข้างสูงกับสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน การให้บริการสาธารณูปโภคภายในชุมชน ส่วนเรื่องผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจน้อย คือ ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน และการให้บริการสาธารณูปการภายในชุมชนที่ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

บทที่ 7

บทสรุป

การวิจัยในบทที่ผ่านมา เป็นการดำเนินการวิจัยภาคสนาม การประมวลผล การวิเคราะห์ผลที่ได้และเปรียบเทียบ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการออกแบบวางผังชุมชนที่อยู่อาศัยในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย สาระสำคัญที่ค้นพบจากการวิจัย ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในการวางผังชุมชน รวมทั้งข้อบกพร่องในการวิจัย และการเสนอแนะหัวข้อที่ควรดำเนินการวิจัยต่อเนื่องไปอีก

สรุปสาระสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้รับจากการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานของโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยไว้ 3 ข้อดังที่ปรากฏในบทที่ 1 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้การดำเนินการวิจัยตามกระบวนการและวิธีการวิจัยที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 และ 3 จนสำเร็จลุล่วงได้ผลตามที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ สรุปได้ดังนี้

1.1 ทฤษฎี และ แนวคิด เกี่ยวกับการวางผังชุมชน

1.1.1 แนวความคิดเรื่องชุมชนละแวกบ้านหรือชุมชนย่อย (Neighborhood Concept) ที่เน้นการสร้างความรู้จักคุ้นเคยกันของคนในชุมชน ลักษณะการออกแบบรูปแบบของการวางผังชุมชนละแวกบ้านสามารถจัดในรูปแบบที่เชื่อมต่อกัน มีความสุขสงบ รื่นรมย์ ปลอดภัย มีโรงเรียนอนุบาลและประถมสำหรับเด็กเล็ก มีการจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการได้คุ้มค่า นอกจากนั้นชุมชนควรมีศูนย์กลางของชุมชน มีระบบถนนที่สัมพันธ์กับความหนาแน่นของการอยู่อาศัย และกิจกรรมทางสังคม โดยระบุให้มีการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะสำหรับการออกกำลังกาย การเดินเล่น และสนามเด็กเล่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด

1.1.2 แนวคิดเมืองกระชับ (Compact City) ที่เน้นการใช้ประโยชน์ที่ดิน และเพิ่มคุณค่าที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุด ลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว สนับสนุนระบบขนส่งสาธารณะ ส่งเสริมการใช้พื้นที่อย่างผสมผสาน และสร้างความมีชีวิตชีวา สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมแหล่งงานที่สมดุลกับที่พักอาศัย การเข้าถึงระบบบริการพื้นฐาน รวมทั้งต้องมีโครงข่ายถนนที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเดินเท้าที่สะดวก

1.1.3 แนวคิดชุมชนเมืองกลุ่มย่อยซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบขนส่งมวลชน (TOD) แนวความคิดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมือง สร้างชุมชนที่น่าอยู่ ด้วยการสร้างระบบขนส่งมวลชนที่ดีและมีเอกลักษณ์ คือการสร้างชุมชนที่เดินได้สะดวก มีความกระชับแน่นเหมาะสม ทำให้เกิดการอยู่อาศัยในพื้นที่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพารถยนต์ และช่วยปกป้องสภาพแวดล้อมของเมือง

1.2 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกทั้ง 3 พื้นที่วิจัย โดยรวมกล่าวได้ว่าผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจและทัศนคติ โดยเฉลี่ยตั้งแต่มากไปหาน้อยสรุประดับค่าคะแนนเฉลี่ยแยกเป็นหัวข้อความพึงพอใจดังนี้

1.2.1 สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน ด้านการวางผังกลุ่มอาคาร มีความพึงพอใจปานกลาง (3.541) ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชนมีความพึงพอใจปานกลาง (3.060) และด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชนมีความพึงพอใจน้อย (2.822)

1.2.2 สาธาณูปโภคภายในชุมชนมีความพึงพอใจมาก (3.896) สาธารณูปการภายในชุมชนมีความพึงพอใจน้อย (1.971)

1.2.3 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนต้องการเพิ่มเติมมีความต้องการมาก (4.048) โดย เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. ที่พักคอยรถรับจ้าง (4.400) 2. ที่รวมขยะภายในชุมชน (4.370) 3. ตู้ ATM (4.120) 4. จักรยานยนต์รับจ้าง (4.080) และ 5. โทรศัพท์สาธารณะ (3.270) ตามลำดับ

1.2.4 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตร ให้ความสำคัญมาก (4.024) ได้แก่ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ ระบบขนส่งสาธารณะ และการเชื่อมต่อโครงข่ายถนน สามารถเดินทางได้อย่างสะดวก

1.3 สภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยของชุมชนผู้มีรายได้น้อยที่น่าอยู่และยั่งยืนในประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัยทุกระดับให้สามารถอาศัยอยู่ได้อย่างเท่าเทียมกัน ลักษณะสำคัญของชุมชนที่น่าอยู่และยั่งยืนนั้น จะถูกผสมผสานอยู่ในเรื่องราวต่างๆ 4 ด้าน ด้วยกันกล่าวคือ

1.3.1 ที่อยู่อาศัยของชุมชนผู้มีรายได้น้อยต้องมีการวางผังที่เหมาะสม เป็นระบบจัดวางพื้นที่กิจกรรมส่วนต่างๆโดยไม่ส่งผลกระทบซึ่งกันและกันเป็นชุมชนที่มีระเบียบมีการจัดสรรการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สมดุล เหมาะสมและให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้อยู่อาศัย มีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานและราคาไม่แพง

1.3.2 ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการที่จะมีที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพ มีความสะดวกสบาย สะอาดถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอย่างเกื้อกูลกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดีมีคุณภาพ ที่เป็นที่พักผ่อนได้ในเวลาเดียวกันมีความมั่นคงตั้งถิ่นฐานกันอยู่อย่างเอื้ออาทรซึ่งกันและกันในละแวกบ้าน ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

1.3.3 ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการสำหรับการเดินทางที่สะดวก คล่องตัว ปลอดภัย รวดเร็วและประหยัด เพื่อการเดินทางประกอบกิจกรรมต่างๆได้อย่างรวดเร็วเป็นระบบและไม่สิ้นเปลือง เช่น ใกล้แหล่งงาน สถานศึกษาเป็นต้นและเป็นการเดินทางปลอดมลพิษทั้งปวง

1.3.4 ผู้อยู่อาศัยต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในชุมชนที่พร้อมให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย มีบริการของภาครัฐ เช่น น้ำ ไฟ ถนน และโทรศัพท์ อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้อยู่ มีระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะอย่างเหมาะสม อันเป็นปัจจัยพื้นฐาน เพื่อให้ทุกชีวิตอยู่ภายใต้เมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีมีความสุข ชุมชนที่มีคุณภาพมีโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแรงอันเป็นฐานรากที่สำคัญของการตั้งถิ่นฐานที่มั่นคง ซึ่งส่งผลดีต่อสังคมเมืองต่อไป

2. **สรุปสิ่งที่ค้นพบจากการวิจัย**

การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานโครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก มีความแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะทางสภาพแวดล้อมภายในชุมชน แต่ละชุมชนสิ่งที่ค้นพบจากการวิจัยมีดังนี้

1.โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล

ความพึงพอใจ ความต้องการ และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล สรุปได้ดังนี้ดังนี้

1.1 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คือ สาธารณูปโภคภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.885) ได้แก่ ถนนภายในชุมชน ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนนและทางเดินเท้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การให้บริการระบบน้ำประปาภายในชุมชน และการบอกป้ายชื่อซอยต่าง ๆ ในโครงการสามารถมองเห็นได้ชัดเจน

1.2 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน ในระดับปานกลาง คือ

1.2.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคาร (ค่าเฉลี่ย 3.515)

1.2.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.143)

1.2.3 ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.164)

1.3 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับน้อย คือด้านสาธารณูปการภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.629)

1.4 ความต้องการเพิ่มเติมของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชน ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการเพิ่มสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.986) โดยเรียงลำดับความต้องการเพิ่มเติมจากมากไปน้อย คือ ที่รวมขยะภายในชุมชน ที่พักคอยรถรับจ้าง ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ ตู้ ATM และ คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง

1.5 การให้ความสำคัญของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตร ผู้อยู่อาศัยให้อยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.116) ได้แก่ สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน รองลงมาคือ การคมนาคมขนส่ง การเชื่อมต่อโครงข่ายถนนสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก และระบบขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน และใกล้สถานศึกษา

2. โครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ

ความพึงพอใจ ความต้องการ และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ สรุปได้ดังนี้ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับปานกลาง คือ

2.1.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคาร (ค่าเฉลี่ย 3.429)

2.1.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.452)

2.1.3 ด้านสาธารณูปโภคภายนชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.535)

2.2 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับน้อย คือ ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.400)

2.3 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับน้อยที่สุด คือ สาธารณูปการภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.611)

2.4 ความต้องการเพิ่มเติมของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชน ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการเพิ่มสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.904) โดยเรียงลำดับความต้องการเพิ่มเติมจากมากไปน้อย คือ ที่รวมขยะ ที่พักคอยรถรับจ้าง ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ ตู้ ATM และ คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง

2.5 การให้ความสำคัญของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตร ผู้อยู่อาศัยให้อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.857) ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ระบบขนส่งสาธารณะมีรถประจำทางผ่านหน้าชุมชน และการเชื่อมต่อโครงข่ายถนนมีการเข้า-ออกของโครงการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก รองลงมาคือ สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง

3. โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2

ความพึงพอใจ ความต้องการ และการให้ความสำคัญของผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 สรุปได้ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คือ สาธารณูปโภคภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.820)

3.2 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับปานกลาง คือ

3.2.1 ด้านการวางผังกลุ่มอาคาร (ค่าเฉลี่ย 3.654)

3.2.2 ด้านสภาพแวดล้อมภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.716)

3.3 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับน้อย คือ ด้านนันทนาการในศูนย์ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.862)

3.4 ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในระดับน้อยที่สุด คือ สาธารณูปการภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.739)

3.5 ความต้องการเพิ่มเติมของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายในชุมชน ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการเพิ่มสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนอยู่ในระดับสำคัญมาก

(ค่าเฉลี่ย 4.173) โดยเรียงลำดับความต้องการเพิ่มเติมจากมากไปน้อย คือ ที่พักคอยรถรับจ้าง ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง ตู้ ATM และที่รวมขยะภายในชุมชน

3.6 การให้ความสำคัญของสาธารณูปโภคสาธารณูปการภายนอกชุมชนในรัศมี 5 กิโลเมตร ผู้อยู่อาศัยให้อยู่ในระดับสำคัญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.067) ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง การเชื่อมต่อโครงข่ายถนนมีการเข้า-ออกของโครงการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน และบริเวณใกล้เคียง และอยู่ใกล้สถานที่ราชการ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวางผังชุมชน

การวางผังชุมชนสำหรับผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทย มีข้อเสนอแนะที่สรุปมาจากผลการวิจัยดังนี้

1. ในการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ ควรให้ความสำคัญทางด้านการเข้าถึงที่สะดวก มีความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางของเมือง สนับสนุนระบบขนส่งสาธารณะเพื่อลดการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ทั้งระยะทางและปริมาณ รวมทั้งต้องมีโครงข่ายถนนที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเดินทางที่สะดวก ส่งเสริมการใช้พื้นที่ในบริเวณใกล้เคียงอย่างผสมผสานและสร้างความมีชีวิตชีวา สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี แหล่งงานที่สมดุลกับที่อยู่อาศัย เข้าถึงการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่โดยรอบ เพื่อประหยัดการใช้ประโยชน์ที่ดินและเพิ่มคุณค่าที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุด

2. ในการออกแบบวางผังชุมชนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ควรส่งเสริมให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ สะดวก สบาย และสร้างความรู้สึกเป็นชุมชน ขนาดของชุมชนควรมีจำนวนประชากรมากพอสมควร เพื่อให้จัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการได้คุ้มค่า ทั้งนี้อาจรวมกลุ่มชุมชนที่มีขนาดเล็กให้อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อสามารถใช้สาธารณูปการร่วมกันได้อย่างสะดวก นอกจากนั้นชุมชนควรมีศูนย์กลางของชุมชน มีระบบถนนที่สัมพันธ์กับความหนาแน่นของการอยู่อาศัยและกิจกรรมทางสังคม ให้มีการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด มีระยะการเดินทางระหว่างจุดต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพารถยนต์ให้น้อยที่สุด โดยภายในชุมชนควรใช้ระบบการสัญจรโดยการเดินและรถจักรยานเป็นหลัก บริเวณที่อยู่อาศัยควรประกอบด้วยที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้หลายระดับ เพื่อสร้างความหลากหลายในด้านขนาดแปลงที่ดิน และการออกแบบบ้าน รวมทั้งควบคุมการต่อเติมในอนาคตโดยกำหนดรูปแบบการต่อเติมที่จะอนุญาตไว้ล่วงหน้า

3. สำหรับแนวทางการออกแบบถนนและทางเดินเท้าภายในชุมชน ควรคำนึงถึงความปลอดภัย ความเงียบสงบในชุมชน จึงต้องมีปริมาณรถยนต์ให้น้อยที่สุด สร้างบรรยากาศในการอยู่อาศัยที่ดีและปลอดภัย และควรแยกระบบทางเดินเท้าออกจากเส้นทางรถยนต์และเพิ่มเส้นทางรถจักรยาน โดยแยกด้วยแนวต้นไม้ การปลูกต้นไม้บนทางเท้าและควรจะมีความต่อเนื่องชัดเจน ควรแยกทางเดินเท้าที่มีการปลูกต้นไม้ไว้ด้านหนึ่งของถนน ส่วนอีกด้านของถนนใช้เป็นแนวเสาไฟฟ้าและระบบระบายน้ำ แยกทางเดินเท้าไว้ด้านใดด้านหนึ่งจะมีความสะดวกและป้องกันอุบัติเหตุได้ง่ายกว่า

4. การออกแบบตำแหน่งของสวนสาธารณะ ควรจัดตำแหน่งไว้ตอนกึ่งกลางของชุมชน ใกล้กลุ่มที่อยู่อาศัยรวมทั้งสวนหย่อมทั่วไปควรมีตำแหน่งที่ตั้งกระจายตัวตามกลุ่มที่อยู่อาศัย เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย เพื่อเน้นความเป็นย่านซึ่งจะเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกับส่วนประกอบชุมชนอื่นๆ เช่น ห้องสมุดหรือศูนย์ชุมชน

5. การวางผังชุมชนใหม่ควรเพิ่มสาธารณูปโภคสาธารณูปการ โดยแบ่งเป็นชุมชนย่อยซึ่งในแต่ละชุมชนต่างก็มี sub-center ที่มีโรงเรียน ร้านค้า ที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นศูนย์กลางชุมชน มีถนนล้อมรอบเป็นขอบเขต การกระจายจากชุมชนหลักออกไปสู่ส่วนต่างๆของชุมชนย่อย เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้รับบริการทางด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ศูนย์กลางชุมชนหลักควรมีโรงเรียนประถม ห้องสมุดสาธารณะ สนามเด็กเล่น ซึ่งในแต่ละหน่วยควรมีประชากร ประมาณ 5,000 คน ทั้งนี้อาจแยกเป็นชุมชนย่อย ๆ 5 ชุมชน ชุมชนละ 1,000 คน แต่ตั้งอยู่แยกกันไม่ห่างมากนัก เป็นต้น เพื่อให้สัมพันธ์กับบริการด้านสังคม คือ โรงเรียน ร้านค้า ที่พักผ่อนหย่อนใจ

6. การวางผังชุมชน ควรใช้แนวคิดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการผสมผสานในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเข้ากับกลุ่มบ้านขนาดเล็ก สร้างความเป็นมิตรเป็นชุมชนละแวกบ้านโดยออกแบบถนนเป็นเป็นรูปบ่วง แนวถนนสายหลักผ่านเข้าไปในชุมชน (boulevard) สร้างความสะดวกสบายในการเข้าถึงพื้นที่ สร้างความหลากหลายของที่อยู่อาศัย ในด้านรูปแบบของกลุ่มอาคารของแต่ละที่อยู่อาศัย เช่น กลุ่มบ้านเดี่ยว บ้านแฝดและอาคารชุด โดยจัดรูปแบบกลุ่มละ 4 หน่วยที่อยู่อาศัย โดยการจัดการที่ประสานกันของ cul-de-sac ของที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มอาคารรอบสนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะขนาดเล็กในแต่ละ sub-neighborhoods ภายในชุมชนซึ่งอยู่ในที่ตั้งที่เด็ก ๆ สามารถเล่นได้ โดยปลอดภัยจากการจราจรที่จอแจ และอันตรายจากคนแปลกหน้า โดยจัดลำดับความสำคัญของถนนด้วยโครงข่ายเส้นทางคมนาคม และเส้นทางจักรยาน

7. ชุมชนที่อยู่อาศัยควรมีการผสมผสานกันระหว่างกลุ่มอายุทุกกลุ่มรายได้ ทุกกลุ่มระดับชนชั้นสังคมและทุกรูปแบบอาคาร การผสมผสานเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และก่อให้เกิดคุณลักษณะความเป็นชาวเมือง ชุมชนที่อยู่อาศัยรูปแบบเดียวกันสำหรับกลุ่มสังคมเดียวย่อมไม่มีผลสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและก่อให้เกิดการรวมกันเฉพาะกลุ่ม ซึ่งมักมีให้เห็นในย่านที่มีฐานทางเศรษฐกิจสังคมฐานเดียวกัน เช่น ย่านการขนส่งทางน้ำ ย่านผู้ใช้แรงงาน ย่านผู้นับถือศาสนาเดียวกัน เป็นต้น

ข้อบกพร่องในการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลกในครั้งนี้ ยังมีข้อบกพร่องที่อาจทำให้ผลไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ

1. โครงการบ้านเอื้ออาทรในจังหวัดพิษณุโลกมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 8 โครงการ ผลการดำเนินงานในระยะแรกปรากฏโครงการที่ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จพร้อมมีผู้เข้าอยู่อาศัยจำนวน 5 โครงการ และมีโครงการที่มีปัญหา 3 โครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จในการก่อสร้างตามแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้โครงการที่มีปัญหา 3 โครงการ ผู้วิจัยไม่ได้วิจัยถึงสาเหตุที่ไม่ประสบผลสำเร็จ และโครงการที่ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จอีก 2 โครงการ คือ โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 3 และ โครงการบ้านเอื้ออาทรหัวรอ ผู้วิจัยไม่ได้นำโครงการเหล่านั้นมาวิจัยด้วย

2. การวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาผังเมืองรวมเมืองพิษณุโลก ฉบับ พ.ศ.2552 ด้านการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และมาตรการสนับสนุนตลอดจนการวางผังออกแบบโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคสาธารณูปการในอนาคตตามที่ปรากฏในผังเมืองรวมดังกล่าว

3.โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 เป็นการจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของประชาชนตามแผนงาน การจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทรระยะที่ 4 มีจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย 399 หน่วย ซึ่งมากกว่าโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล (จำนวน 232 หน่วย) และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ (จำนวน 220 หน่วย) ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาด้านการเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างชุมชนขนาดเล็กกับชุมชนขนาดใหญ่ว่าจะมีผลแตกต่างกันด้านความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานหรือไม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยขั้นต่อไป

ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะหัวข้อการวิจัยสำหรับผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยต่อเนื่องให้กว้างขวางและลึกซึ้งไปอีกดังนี้

1. การศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลกที่มีปัญหาที่ไม่ประสบความสำเร็จทั้ง 3 โครงการ

2. การศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้งหมดในจังหวัดพิษณุโลก และในบริเวณภาคเหนือตอนล่าง

3. ศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดหาบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการในอนาคต เพื่อสนับสนุนการอยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

4. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างชุมชนขนาดเล็ก โครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล (จำนวน 232 หน่วย) และโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ (จำนวน 244 หน่วย) กับ ชุมชนขนาดใหญ่ โครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2 (จำนวน 399 หน่วย) และ โครงการบ้านเอื้ออาทรหัวรอ (จำนวน 499 หน่วย)

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลกของการเคหะแห่งชาตินี้เป็นการศึกษาในรายวิชาสุดท้ายของหลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการวิจัยยังมีข้อบกพร่องของการศึกษา ที่อาจทำให้ผลการวิจัยไม่อาจนำเสนอให้ชัดเจนในบางประเด็นได้ เช่น ผู้วิจัยไม่ได้วิจัยถึงสาเหตุโครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ และความแตกต่างระหว่างชุมชนขนาดใหญ่กับชุมชนขนาดเล็ก เป็นต้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะหัวข้อสำหรับผู้ที่สนใจจะทำวิจัยต่อไป และคงจะทำให้การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทยมีความหลากหลายและกว้างขวางยิ่งขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สมดังเจตนารมณ์ของการวิจัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองติดตามและประเมินผล ฝ่ายนโยบายและแผน.หน่วยที่อยู่อาศัยที่ก่อสร้างแล้วเสร็จจำแนกตามลักษณะอาคาร. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2552.

กองประชาสัมพันธ์ สำนักผู้ว่าการ. โครงการบ้านเอื้ออาทร. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2547.

กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3.แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรบึงพระ 2. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2550.

กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3 . แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรพลายชุมพล.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2548.

กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3.แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรพิษณุโลก 8 โครงการ .กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2552.

กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3 . แบบก่อสร้างโครงการบ้านเอื้ออาทรสำหรับข้าราชการและลูกจ้างทหารอากาศ. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2549.

กองผังเมืองและโครงการฝ่ายโครงการเมืองใหม่.การเคหะแห่งชาติ.แนวทางการจัดทำเมืองใหม่และเมืองชี้นำการพัฒนาของการเคหะแห่งชาติ.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2534.

กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อมฝ่ายโครงการเมืองใหม่.การพัฒนาเมืองใหม่ในประเทศญี่ปุ่น กรุงเทพฯ : สำนักผังเมือง , 2540.

กองวิจัยการก่อสร้าง ฝ่ายการวิจัยและก่อสร้าง.การเคหะแห่งชาติ.มาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2535.

การเคหะแห่งชาติ.ข้อกำหนดและเงื่อนไขการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร.กรุงเทพฯ : ฝ่ายนโยบายและแผน การเคหะแห่งชาติ , 2546-2549.

การเคหะแห่งชาติ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย. โครงการบ้านเอื้ออาทรระยะที่ 5. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2548.

กำธร กุลชล . การออกแบบชุมชนเมืองคืออะไร - การติดตามหาคำตอบในรอบ 40 ปี. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร,2545.

โกมล ปานชี. ผังเมืองและชุมชน เอกสารวิชาการด้านการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยการเคหะแห่งชาติ.กรุงเทพ ฯ : ม.ป.ท. ,2549.

ต่อพงศ์ จำจด. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย.กรุงเทพฯ : ฝ่ายนโยบายและแผน การเคหะแห่งชาติ , 2551.

ทศพล จันทรวงศ์. “กระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัย :Housing Project Development Process“ วิสัยทัศน์เมืองใหม่แห่งอนาคต.กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. , 2540.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. , 2543.

ปรีดิ์ บุรณศิริ. ภาพรวม 3 ทศวรรษ การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2552.

ฝ่ายนโยบายละแผน การเคหะแห่งชาติ .ขอรับการสนับสนุนการแก้ปัญหาโครงการบ้านเอื้ออาทร. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2552.

ฝ่ายวิชาการและพัฒนาที่อยู่อาศัย.การเคหะแห่งชาติ.แผนการดำเนินงานตามภารกิจหลักของการเคหะแห่งชาติ พ.ศ.2546-2549. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2546.

ภาวิณี ธีรสวัสดิ์. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย.กรุงเทพฯ : ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 2 การเคหะแห่งชาติ , 2551.

มหาวิทยาลัยนเรศวร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. โครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและเสริมสร้างสมรรถะในการพัฒนาที่อยู่อาศัยในเขตเมืองพิษณุโลก. พิษณุโลก : การเคหะแห่งชาติ , 2549.

วิมลสิทธิ์ หยางกูร.พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน.กรุงเทพ ฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2541.

วัชราภรณ์ ฤทธิ์พงษ์.การประเมินความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในโครงการเคหะชุมชนนนทบุรี. กรุงเทพ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิยาลัย , 2541.

ศิริรัตน์ เจริญกิจ. การศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของเมืองพิษณุโลกตั้งแต่พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน .พิษณุโลก : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร , 2548.

สิทธิพร ภิรมย์รื่น. “การออกแบบชุมชนเมืองที่น่าอยู่ และยั่งยืน .ทฤษฎีและประสบการณ์” หน้าจั่ว : วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์ , 2549.

สมชาย คงสินธุ์.การวางแผนพัฒนารูปแบบเมืองกะทัดรัด : การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง , 2549.

สมาคมนักผังเมืองไทย. คู่มือการวางแผน/วางผังเมืองใหม่มิวล์ตัน คีนส์ ประเทศอังกฤษ. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2547.

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก.ผังเมืองรวมพิษณุโลก ปรับปรุงครั้งที่2. กรุงเทพฯ : กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย , 2547.

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . การสำรวจความพึงพอใจของผู้จองและผู้ซื้อบ้านโครงการบ้านเอื้ออาทร ของการเคหะแห่งชาติ.กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ , 2552.

ภาษาอังกฤษ

Duany, A and E. Plater –Zyberk.The New Urbanism: Toward an Architecture of Community. New York: McGraw – Hill, 1994.

Gallion, Arthur B. and Eisner, Simon. The Urban Pattern : City Planning and Design (4th ed.). New York: Van Nostrand Reinhold Co., 1983.

Ghazali, Mazlin.Themal ComfortT Honeycomb Housing.The Affordable Alternative to Terrace Housing . Sha Alam : University of Technology MARA, 2005.

Lang, Jon. Urban Design : The American Experience. New York: Van Nostrand Reinhold Company, 1994.

Stein, C.S. Towards New Towns for America. New York: Van Nostrand Reinhold, 1957.

ภาคผนวก

แบบสอบถามผู้อยู่อาศัย

เนื่องจากนางสาวกัญญ์วรา ศรีณรงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาลัยศิลปากร กำลังทำการศึกษาและวิจัยรายบุคคล (INVIDUAL STUDY AND RESEARCH)

ชื่อโครงการวิจัย: การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทร ชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ จึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยข้อมูลที่ได้จะใช้ในการศึกษาวิจัย

วันที่สัมภาษณ์_____เวลา_____ผู้บันทึก_____

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว

ท่านพักอยู่โครงการบ้านเอื้ออาทร.....**จังหวัดพิษณุโลก**.....

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ( ) น้อยกว่า 21 ปี ( ) 21 – 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี
   ( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 – 60 ปี ( ) มากว่า 60 ปี
3. สิทธิ์ในการพักอาศัยของท่าน ( ) เป็นเจ้าของ ( ) ผู้อาศัย ( ) เช่าอยู่
4. ท่านได้กรรมสิทธิ์ในโครงการบ้านเอื้ออาทรอย่างไร ( ) ซื้อตรงจาก กคช.
   ( ) ซื้อต่อจากเจ้าของเดิม
5. ในบ้านพักอาศัยของท่านมีสมาชิกอยู่ทั้งหมด.....คน (รวมตัวท่านด้วย)
6. ท่านอยู่อาศัยที่นี้มาเป็นระยะเวลา ( ) 6 เดือน ( ) 1 ปี ( ) 2 ปี ( ) 3 ปี
7. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ
   ( ) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ( ) พนักงานเอกชน
   ( ) เจ้าของธุรกิจ ( ) รับจ้างทั่วไป ( ) ค้าขาย
   ( ) นักเรียน/นักศึกษา ( ) แม่บ้าน ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในครัวเรือนของท่าน
   ( ) ต่ำกว่า 7,500 บาท ( ) 7,501 – 10,000 บาท ( ) 10,000 – 15,000 บาท
   ( ) 15,001 – 20,000 บาท ( ) 20,001 – 25,000 บาท ( ) มากกว่า 50,000 บาท

9. เหตุผลที่เลือกที่อยู่อาศัยชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร (ตอบได้มากกว่า 3 ข้อ)

( ) ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ ( ) เป็นโครงการของรัฐ

( ) ประเภทของที่อยู่อาศัย (บ้านเดี่ยว 2 ชั้น)

( ) การจัดวางผังบริเวณโครงการ ( ) ใกล้สถานที่ทำงาน ( ) มีการคมนาคมสะดวก

( ) ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ ( ) ใกล้แหล่งบริการสาธารณะ (โรงเรียน , วัด)

( ) มีระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน

10. เหตุผลที่ท่านเลือกซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร

( ) อยากมีบ้านเป็นของ ( ) ใกล้สถานที่ทำงาน ( ) ราคาและเงื่อนไขการผ่อนชำระ

( ) ไม่มีที่อยู่อาศัย ( ) อยากมาอยู่ ( ) อื่นๆ(โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2. กลุ่มคำถามเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านว่าพอใจมากหรือน้อยเพียงใด โดยการเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

1.สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน

ท่านพอใจในความเหมาะของสภาพแวดล้อมทั่วไปเพียงใดภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรของท่าน

รายการ	พอใจมาก	ค่อนข้างพอใจ	พอใจ	ค่อนข้างไม่พอใจ	ไม่พอใจ
1.1 การวางผังกลุ่มอาคารภายในชุมชน - ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย - รูปแบบการวางผังที่อยู่อาศัย - การต่อเติมที่อยู่อาศัย/การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน - ขนาดของชุมชน - จำนวนผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน - ความเหมาะสมขนาดของแปลงที่ดิน - รูปแบบของบ้านพักอาศัย					
1.2 สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในชุมชน - ความร่มรื่น/ความเป็นระเบียบ - ความสะอาดภายในชุมชน - ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้าน - ระบบการรักษาความปลอดภัยในโครงการ					
1.3 ด้านนันทนาการ (ศูนย์ชุมชน) - ในชุมชนของท่านมีคณะกรรมการสหกรณ์ - กิจกรรมเพื่อพัฒนาของชุมชน - การจัดกิจกรรมวันวันหยุด - การแข่งขันกีฬาภายในชุมชน					

2.ระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

ท่านพอใจในความเหมาะสมและความเพียงพอ ต่อระบบสาธารณูปโภค เพียงใดภายในชุมชน

รายการ	พอใจมาก	ค่อนข้างพอใจ	พอใจ	ค่อนข้างไม่พอใจ	ไม่พอใจ
ถนนภายในชุมชนอยู่ในสภาพดี					
การบอกป้ายชื่อซอยต่างๆในโครงการ					
กระแสไฟฟ้า เช่น ไฟฟ้าส่องสว่างบนถนนและทางเดินเท้า					
ระบบน้ำประปาภายในชุมชน					
ตำแหน่งของหัวจ่ายน้ำดับเพลิง					
การกำจัดน้ำเสียภายในชุมชน					
การบำบัดน้ำเสียภายในชุมชนได้มาตราฐาน					
การจัดเก็บขยะภายในชุมชน					
จัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน					

3.ระบบสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทร

ท่านพอใจในความเหมาะสมและความเพียงพอ ต่อระบบสาธารณูปการ เพียงใดภายในชุมชน

รายการ	พอใจมาก	ค่อนข้างพอใจ	พอใจ	ค่อนข้างไม่พอใจ	ไม่พอใจ
สวนสาธารณะภายในชุมชน					
ปริมาณต้นไม้ ในโครงการ					
การมีสนามเด็กเล่นภายในชุมชน					
ตำแหน่งสนามเด็กเล่นภายในชุมชน					
ลานกีฬาภายในชุมชน					
ศูนย์ชุมชน - สถานที่เลี้ยงดูเด็ก/ดูแลผู้สูงอายุ - การจัดกิจกรรมในวันสำคัญ /วันหยุด					

4.สาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชนบ้านเอื้ออาทรต้องการเพิ่มเติม

ท่านและคนในครอบครัวของท่านอยากให้มีสิ่งเหล่านี้เพียงใดภายในชุมชน

รายการ	อยากมีมาก	อยากมี	เฉย ๆ	ไม่อยากมี	ไม่อยากมีมาก
คิวรถจักรยานยนต์รับจ้าง					
ที่พักคอยรถรับจ้าง / ป้ายรถเมล์หน้าโครงการ					
โทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน					
ตู้ ATM					
ที่รวมขยะภายในชุมชน					

อื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร (ในรัศมี 5.00 กิโลเมตร จากที่ตั้งโครงการ)

ท่านพอใจความเหมาะสม /เพียงพอ หรือไม่ต่อระบบสาธารณูโภค และ สาธารณูปการภายนอกชุมชนบ้านเอื้ออาทร

รายการ	เดินทางสะดวกมาก	ค่อนข้างเดินทางสะดวก	เดินทางสะดวก	ค่อนข้างเดินทางไม่สะดวก	เดินทางไม่สะดวก
สภาพทำเลที่ตั้งชุมชน					
การคมนาคม : ระบบขนส่งสาธารณะ					
การคมนาคม : การเชื่อมต่อโครงข่ายถนน					
สาธารณูปการ : โครงการของท่านตั้งอยู่ใกล้สถานที่ราชการ ในรัศมี 5 กิโลเมตร					
สาธารณูปการ : โครงการของท่านตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษา (โรงเรียนอนุบาล/ประถม) ในรัศมี 5 กิโลเมตร					
สาธารณูปการ : โครงการของท่านตั้งอยู่ใกล้โรงพยาบาล ในรัศมี 5 กิโลเมตร					
สาธารณูปการ : โครงการของท่านตั้งอยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้า, โรงแรม,ร้านค้า ในรัศมี 5 กิโลเมตร					
ระบบสาธารณูปโภค : ไฟฟ้า ประปา ขยะ					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวกัญญ์วรา ศรีณรงค์
ที่อยู่	18/2 ถนนเทศบาลบำรุง ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000
ที่ทำงาน	905 กองผลิตและก่อสร้าง 9 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3 การเคหะแห่งชาติ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพ 10240
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2539	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง เทคโนโลยีสถาปัตยกรรม จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตอุเทนถวาย
พ.ศ.2542	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตอุเทนถวาย
พ.ศ.2552	ศึกษาต่อระดับปริญญามหาบัณฑิตสาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตำแหน่งปัจจุบัน	สถาปนิก ระดับ 6 การเคหะแห่งชาติ
Email Address	kan_srinarong@hotmail.com

ประวัติด้านการทำงาน

- ควบคุมงานก่อสร้างอาคารสำนักงานใหญ่ 16 ชั้น การเคหะแห่งชาติ
- วางผังและพัฒนาทางด้านกายภาพ งานปรับปรุงชุมชน เขตจอมทอง เขตทุ่งครุ และเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ
- คณะทำงาน ฯ การกำกับและดูแลการออกแบบโครงการบ้านเอื้ออาทร
- สถาปนิกโครงการ โครงการบ้านเอื้ออาทรเขตหนองจอก กรุงเทพฯ โครงการบ้านเอื้ออาทรจังหวัดสมุทรปราการ โครงการบ้านเอื้ออาทรจังหวัดพิษณุโลก และ จังหวัดสุโขทัย
- คณะทำงาน ฯ การออกแบบ โครงการพิเศษจัดหารายได้ “เคหะชุมชนและบริการชุมชน” 25 โครงการ
- คณะทำงาน ฯ การใช้หลักเกณฑ์และการออกแบบโครงการ ฯ แนวคิด Eco village 25 โครงการ